

60.925

OSZK

ASZLÁNYI KÁROLY
PÉNZ A LÁTHATÁRON

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



PÉNZ
KÖNYVTÁR
OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Adott a Magyar Nemzeti Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Egyedül jogositott magyar kiadás.

ASZLÁNYI KÁROLY

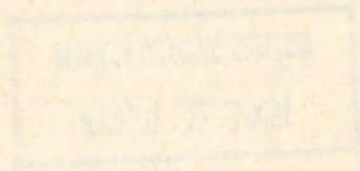


PÉNZ

A LÁTHATÁRON

REGÉNY

Országos Széchényi Könyvtár



G E N I U S K I A D Á S



PÉNZ

A LÁTHATÁRON

OSZK

60-925

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
1968/R leltár



Amerikának két nagy embert köszön-
het az emberiség Lincolnt és Lindberghet.
Columbusnak sokkal kevesebbet köszön-
hetünk: Amerikát.

(Stone Kilkenney jegyzeteiből.)

Országos Széchényi Könyvtár

ELSŐ FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl Grita Monks naplójából.

Amikor a Northamerican News igazolványával táskámban elfoglaltam a helyemet az óriási fedett aréna egy parányi sarkában, úgy éreztem magam, mint a hangya, amely az elefánt körme alá ragad. De azonnal eszembe jutott, hogy ebben a sajtópáholyban több hatalom bujt meg, mint a százezer-személyes arénában együttvéve. Én, a sajtó, erősebb vagyok a bámuló tömegnél, sőt tulajdonképpen Jemmy Cornernél is, aki ma nyeri meg az utolsó s legnehezebb sulycsoporttal a világbajnokságot.

Mint ahogy meg is nyerte. Mindent végignyert, minden sulycsoportot, bebizonyította, hogy különálló klasszis.

Jemmy Corner kékszemű óriás. Kétkilós öklei vannak s könnyörtelen energiája. Megfigyeltem egyszer tánc közben. Mindenki rengett, ugrált, vonaglott, ő egyhelyben állt, mozdulatlanul. De ebben a mozdulatlanságban több energia sugárzott belőle, lendülete-sebb, lenyűgözőbb látvány volt félénk táncosnője fölé tornyosulva, mint bármelyik táncos körülötte.

Megkísérlem szerény szókészséggemmel leírni és megőrizni azt a hét menetet, amely Jemmy Cornert a világbajnokság karjaiba vezette.

Az első menetben Jemmy két ökle aprózva, gőz-

kalapácsszerűen hullott szegény Williamson fejére. Ebben a menetben Jemmy véka alá rejtette az egyéniségit. Szürke, gépies kopácsolás volt ez, arra jó, hogy megpuhítsa Williamsont. Ez Jemmy Corner taktikája!...

A második menetben Corner ugyyszólván végig mozdulatlanul állt a ring közepén, mint egy kőkolosszus. Az arca salakszerűen kemény és mozdulatlan. Hagyta dolgozni Williamsont. Közben a reflektorokat figyelte, talán százig számolt. Egyszerre lecsapott. Pont az utolsó pillanatban.

Huszonötlóerős krosé volt. Biztosan ült a Willy jobbfulén.

A harmadik, negyedik, ötödik menetben Jemmy Corner iskolázott. Bemutatta a boxolás minden szépségét. Lábtechnikát, testcseleket, süvítő szvinget, apró éles horgokat, szép, plasztikus egyeneseket. Williamson kész volt; mielőtt Corner küzdeni kezdett volna.

De a hatodik menetben Willy a jövőre gondolt és a tétre. Nagy elánnal küzdött és kényszerítette Cornert, hogy megmutassa, mit tud.

És Jemmy megmutatta.

A hetedik menetben még a gong előtt láthatta mindenki, hogy Williamson tökéletesen groggy. De azt senki sem várta, ami bekövetkezett.

Az egész menet egyetlen irtózatoss ütésből állt. Willyt nem is számolták, nyilvánvaló volt, hogy elájult.

Százezer ember tombolt, üvöltött, sirt, ugrált, örült, tapsolt, nyögött, lelkesedett és Jemmy mindezt egykedvűen fogadta. Óh, el sem tudom képzelni, hogy ez az ember elérzékenyüljön. Nem hiszem, hogy érzései legyenek. A szive egy részizom. Jemmy Corner, ime: világbajnok.

Nem is tudom, miért örülök neki. Minden ideg-szállammal örülök neki. Kollégáim lázasan firkálnak, jegyeznek, adatokat cserélnek, telefonoznak s én csak állok itt a forgatagban, mint egy birka s örülök, hogy Jemmy elérte, amit akart. Hogy mindig eléri.

Végre annyira összeszedtem magamat, hogy a kötelességemre is gondolhattam. Jegyzeteim nincsenek, mindent fejből tudok. De hiszen engem azzal küldtek ki, hogy interjuoljam meg a győztest.

Előveszem a névjegyemet, sarkában a kis fotográfiával. Szép vagyok, látni rajta. Azt hiszem, fogadni fog.

»Kedves Corner! Én, Grita Monks, a N. N. munkatársa, most mindjárt beszélni akarok magával.«

Nem is várok választ, megyek a névjegy után.

*

Közelről még monumentálisabb ez az ember. Ketten dörzsölik a szálkás törülközőkkel, Jeff, a trénere itatja, Gorodin, hü managerhez illően számokat ordít a fülébe. Óriási vörös arcán izmok, erek nyujtóznak, félelmetes kezei két szembenálló székbe kapaszkodnak. Egyáltalán nem fáradt. Nincsenek idegei. Csak tempóérzéke van. Nincsenek érzései. Csak lendület lobog benne, ritka, iszonyu lendület.

Amikor rámnézett, az volt az érzésem, hogy az életem most fordulóponthoz érkezett. Már nem éreztem olyan szálnalmasan kicsinynek, gyöngének magamat, amikor a tekintetünk egybekapcsolódott. De nem hagyták nézni, sajnos, dörzsölték, itatták, számokat ordítottak a fülébe és mégis jóléreztem magam, mert tudtam, hogy szívesen nézne tovább is engem, ha hagynák.

Beszélgetni nem lehetett vele, de különben is,

engem csak zavar, ha valóban lefolyt kínos és erőltetett párbeszédet kell beleerőszakolnom az interjuba. Majd megirom utközbén.

Folyton csöngött a telefon, kopogtak, jöttek, mentek, mindenki lázas, lelkes, nyugtalan és izgatott volt, csak Jemmy Corner maradt közömbös. Talán arra gondolt, hogy Európába menjen-e kipihenni magát. Azt mondják, Európában nagyszerűen lehet pihenni. De Jemmynél ez csak formalitás. Az ő idegei nem kívánják a pihenőt, az izmairól nem is szólva. Vajjon mire gondol ilyenkor, amikor maga elé mered, a szemei, mint két szürke, határozott ködarab s az arca mozdulatlan?

A legszebb feladat, amit el tudok képzelni, ebből a sziklából szavakat csiholni! Vajjon mit mondhat, amikor őszinte? Vajjon mikor őszinte? Most forró teát itatnak vele, hidegbe csavarják, aláíratnak vele — szerződéseket és fényképeket —, rángatják ide-oda és nem hagyják lélekzetet venni.

Érzem, hogy most engem figyel.

*

Egy szőke fürtöm előrehull, amint a papirra hajlok. Megdördül a világbajnok hangja, közvetlenül mellettem.

— Hadd lássuk, mit irt rólam az ujságnak, kis-asszony?

Vérvörös lettem és görcsösen szorítom a papirost. De mindenki rámnéz és ha nem mutatom meg az »interjut«, — kidobnak. Ha megmutatom, akkor is kidobnak.

Corner elveszi a papirost. A papiroson ennyi áll:

»Jemmy Corner. Jemmy Corner. Jemmy Corner.«

Ugy tesz, mintha olvasná. Évtizedekig tartó másodpercek telnek el. Jeff bele akar nézni a papirosba.

Jemmy durván ellöki. Durván? Nem. Gyöngéden. *Hozzám* gyöngéden.

Amikor visszaadta az »interjut«, csak annyit mondott:

— Szeretném, ha ezt leközoelné a lapja, változtatás nélkül.

Többet nem mondott. Azt hiszem, fölösleges megállapítanom, hogy ebben az eljárásban sok szellem és tapintat nyilvánult meg. Én beszéltem egyszer egy világhírű zenésszel, hát az sokkal, de sokkal jobban hasonlított arra, amit jó társaságban úgy hívnak, hogy faragatlan.

Zavaromban nem tudtam, hogy köszönjek el. Az embert, ha lány, folyton csak arra tanítják, hogy vele szemben mi a férfiak teendője. Így aztán, ha a férfiak passzívul viselkednek, sose tudom, mi a teendőm. Jemmy Corner visszasüllyedt apátiájába, amelyet a végtelenül megismétlődő ledörzsölés és itatás idézhetett elő nála. Gorodin újra számolt, hangosan, minél nagyobb a szám, annál hangosabban.

Elhatároztam, hogy átmegyek Harry Williamson öltözőjébe, egy pár percre. Végre is, a vőlegényem.

MASODIK FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl Jemmy Corner naplójából.

Azért, ha visszagondolok a nagy ütközetre, legfeljebb ha három dologra emlékszem tisztán.

Az egyik az, hogy az első menetben észrevettem, hogy Williamson jóval gyorsabb nálam. Ez döntő pillanat volt, mert ha később veszem észre, elvesztem.

A másik az, hogy miközben a bíró engem hirdetett ki győztesnek, rájöttem arra, hogy buta vagyok.

Igen. Nem tudom, mások hogy vannak ezzel a gondolkodással? Állandóan gondolkodnak, vagy csak időnként? Mindig mindenről, vagy csak ami eszükbe jut? És mi szokott eszükbe jutni? Én azt tapasztalom, hogy rendszerint véletlenül gondolkodom csupán. Amikor felkészülök rá, gondolni akarok valamire, valami különösre, akkor nem jut eszembe semmi.

Amikor megnyerem a világbajnokságot és felvonják fölém a zászlót: The Champion of the World! — akkor nem jut eszembe semmi.

A harmadik, amire élesen emlékszem, hogy Williamson folyton azt lihegte a fülemben, hogy: Gri! csak te! Gri! Csak érted! teérted, Gri! és ilyeneket. Ez megkeserítette minden clinchét, minden közelharcát ennek az egyébként élvezetes küzdelemnek.

Számomra a küzdés élvezet. Aki valami másért küzd, egy Griért, vagy pénzért, vagy nem tudom

miért, az nem igazi küzdő. Nekem csak utána jut eszembe, hogy miért küzdöttem.

A hetedik menet kissé rosszul sikerült. A szerződésben kikötötték, hogy a hetediket is végig kell küzdeni. De Williamson, ugylátszik, elfeledkezett a szerződésről és erőszakoskodott. A legszebb küzdelemben sem szabad azért elfeledkezni a szerződésről. Szerencse, hogy a közönség mindennel meg volt elégedve. Mindig szerencse, ha a közönség mindennel meg van elégedve. Még nagyobb szerencse, ha a manager is elégedett. Mert a közönség néha becsapja önmagát, a manager azonban mindenkit becsap, csak önmagát nem. Ismerek egyet, aki három nagy film-színészt és három nagy boxolót fedezett fel és anyyira be tudta csapni őket, hogy mind a hatan teljesen elégedettek és boldogok. Én átlátok a szitán és mindig tudom, mikor téveszt meg Gorodin. De tenni nem tehetek ellene semmit, mert a bolsevisták nagyon sajnálatosan bántak el vele és ha az elszámolásra kerül a sor, mindig megpuhit azzal a történettel, az elvesztett hercegi koronáról és elvesztett hazáról. Ez kétségtelenül nagyon szomorú, bár nálunk ilyesmi sohasem fordulhatna elő.

Mindig szerettem naplót írni, most azonban különösen jó érzés leírni azt, ami a szívemben van, és amit különben elfelejtenék.

A meccs után bejött az öltözőbe egy kislány, azzal az ürüggyel, hogy ujságíró. Akár az, akár nem az, csak úgy sugárzott róla az értelem és intelligencia és lelki fölény. Én, akármennyit olvasok és töröm a fejem, mindig nevetségesen gyöngének érzem magam egy ilyen, kétségtelenül magasabbrendű emberrel szemben, akármennyire is tapintatos az és akármennyire is palástolja a lenézését. Kétszeresen súlyosbitja a helyzetet az, ha az illető: nő. A neve

Grita Monks. Amikor rámnézett, úgy éreztem, hogy új korszak nyílik az életemben. Már nem éreztem magam olyan szálnalmasan ostobának, amint összekapcsolódott a tekintetünk. Ugy állt ott, vékonyan, frissen és mosolyogva, parányi voltában mellettem, hogy szégyeltem magamat és örültem, hogy elrángattak mellőle a masszörök és közénk állt Jeff a whiskeyvel és Gorodin betöltötte a szobát hamis ada-taival és harsogó ígéreteivel, amik mind egy-egy ravasz üzleti fogást, vagy kelepécét rejtenek magukban.

Amikor azonban meg akartam kérdezni Grita Monksot, hogy voltaképpen kicsoda és hol található, már eltűnt. Minden üres és sötét lett körülöttem, egyedül maradtam a világbajnokságommal és önma-gammal, amelyek közül nem tudom, melyik ér ke-veesebbet.

*

Este színházban voltunk. Épp a Hamlet közepén foglaltuk el helyeinket a páholyban, amikor egy ur izgatottan felugrott a második sor közepetáján és rámmutatott. Nagy zaj és izgalom támadt, mindenki minket figyelt, aki tudta, hogy ki vagyok, mere-gette a nyakát, aki nem tudta, tudni akarta, hogy miért néz mindenki felém, ami nagyon illetlen dolog volt és nagyon is megbánthatta a színészek önérzetét. A páholyban állandó volt a járás-ke-lés, egymásnak adták a kilincset az érdeklődők és egy-általán nem tudtam a darabra figyelni. A szünet-ben pedig becipeltek egy színésznőhöz, akit akkora respektussal szemléltem, hogy eleinte nem vettem észre, mekkora respektussal figyel ő engem. A szin-igazgató alá akart iratni velem valamit, de Goro-din résen volt és megakadályozta. Csak később tud-tam meg, hogy az igazgató velem akarta eljátszatni

egy új darabja főszerepét s még ő tartotta volna szerencsés fogásnak ezt. Hihetetlen, hogy az emberek mennyire nem tudnak belenyugodni abba, hogy mindenki azt csinálja, amihez legjobban ért. Teljesen igaza volt annak a színésznek, aki az egész idő alatt fanyarul és gunyosan mosolygott egy sarokban s aki állítólag a világ legjobb Shakespeare-színésze, ennél fogva éppolyan világbajnok, mint én. Nem csodálom, ha mellőzöttnek érezte magát.

Éjjel a szállodában nagy verekedés volt az ajtóm előtt. Amint reggel megtudtam, egy rokkant férfi vitatkozott Gorodinnal, valaki, aki a háboruban mindkét karját elvesztette s azért jött el, hogy megmondja a véleményét arról a százezer dollárról, amit mai győzelmemmel kerestem, — végül azonban egy féldollár segéllyel is beérte volna. Állítólag átlőtt mellet találták hajnalban a szálloda előtt, Gorodin azonban tagadja, hogy a féldollár miatt tette volna a szerencsétlen. Gorodin egy kiismerhetetlen ember. Olyan, aki éppoly ügyesen tud szánalmat ébreszteni valakiben, mint amennyire képtelen szánalmat érezni valaki iránt.

Egyébként ma reggeli beszélgetésünknek azon kis részében, amikor én is szóhoz jutottam, a következőket feleltem neki:

Nem megyek Európába, nem lépek fel a Moulin Rougeban, nem játszom exhibitiont, nem szokom le a whiskeyről, nem írok memoárokat (ezt az ötletet!), nem tartózkodom az autogramm-kérő nőktől, nem állok el attól a kivánságomtól, hogy felkutassa nekem Grita Monksot, helyesebben üzenetet vigyen neki.

Amire ő röviden azt válaszolta, hogy egészen bizonyos benne, hogy átmegyek Európába, fellépek

a Moulinban, játszom exhibitont, akivel ő akarja és elállok attól a kívánságomtól, hogy felkutassa nekem Grita Monksot, helyesebben üzenetet vigyen neki.

Gorodin az egyetlen ember, aki nem fél tőlem. Ő ugyan azt mondja, ez azért van, mert arisztokrata, én azonban azt mondom, hogy azért van, mert üzletember. Az arisztokrata ritkán ijed meg, de akkor fél; az üzletember viszont ritkán ijed meg, de akkor mindenre képes.

Nem tudom, ki mondta ezt; igaza volt.

*

Délben ép reggeli közben hívtak telefonhoz. Egy ismeretlen női hang arra kért, hogy találjam ki, kicsoda. Én rögtön tudtam, hogy Grita és ezt a véleményemet hosszas félreértések után közöltem is vele. Ekkor kiderült, hogy egyáltalán nem Grita, Anna Quakernek hívják, nem tudja megmondani, hogy mit akar tőlem és borzasztóan felháborítja, hogy összevetesztettem valakivel, holott nem is ismerem.

Ezután meg egy ujságíró keresett fel és megkért, hogy áruljam el neki, hogy hol és mikor születtem. Elárultam neki, aminek hihetetlenül megörült, azt mondta, hogy az állása függött ettől.

Nem értem.

HARMADIK FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl J. W. Gorodin naplójából.

Részesedés: huszonnyolcezer dollár. Tulajdonképpen negyvenötre számítottam, de hát az ember csak akkor képes huszonnyolcat keresni, ha legalább negyvenötre számít. Tulajdonképpen Corner jár legjobban, ami nagy igazságtalanság, mert én csinálom mindent, ő csak boxol. De hiába beszélek neki, nem vagyok képes leszoktatni arról a hitéről, hogy mindent neki köszönhetek. Még neked is alig merem bevallani, kicsi Gritám, hogy valójában igaza van.

A Te kedvedért nyultam a hóna alá Williamsonnak annakidején, a Te kedvedért ejtettem el; s a Te kedvedért vállaltam Jemmy Corner menedzselését; mindent a Te kedvedért. S most nagy fiu lesz a fickóból és szemelláthatólag belédszeret. És én egy vén számár vagyok.

Nézd csak fiam, téged alapjában véve Margueritának hívtak, aztán Gritának, egy időben Grizzlynek, tudod, amikor mindig mogorva voltál, mert apád intézetbe akart csukni, mert sokat csavarogtál, mert untad a fényes otthonodat, mert az öregeknek való.

Nézd csak fiam, nem akarok erőszakoskodni, ha arra figyelmeztetek, hogy téged alapjában véve Monskynak hívnak és mégsem szabadna annyira elamerikaiasodni. Mert én, hangsúlyozom, vén számár

vagyok és akkor is szeretnék, ha az apád nem parancsolt volna rám, hogy szeresselek, dehát én nem tudok úgy szeretni, hogy az neked terhedre essék.

Nem szeretem a romantikát. Én üzletember vagyok. Én üzletember vagyok, a kutya mindenségit és semmi közöm semmihez. És mégis.

*

Először is: öt dollárt adtam a nyomoréknak. Másodszorban: semmi közöm Jemmy érzelmeihez, de nem türhetem, hogy gitározni tanuljon és a lapok a hasukat fogják és a közönség helyett ezután a zenekritikusokkal töltjük meg az arénát, akiknek ugyan minden tisztelet — de kevesen vannak hozzá.

Harmadszor és főleg: Jemmy nem képes megérteni, hogy a filmé a jövő, a boxolásból nem lehet megélni, csak egy bizonyos ideig. Ő azt hiszi, hogy őt senki sem fogja legyőzni. Mindenkit legyőznek egyszer és a történelem azt mutatja, hogy akit legyőztek, az végül mégis ráfanyalodott a filmre. A művészet nem utolsó dolog, ami az üzleti részét illeti. De Jemmy minden érvemet lehurrogja, erőszakos és nyers és végül mindig ő marad felül. Jemmy az egyetlen ember, akitől félek.

Vad, buta amerikai.

Gyülölöm.

*

Főleg olyankor szimpatikus, amikor érzelmesnek akar látszani. Szeretem, amikor ravaszkodik és azt hiszi, hogy nem látok át a szitán.

Tulajdonképpen minden izomembert kenyérre lehet kenni. Az izomember olyan, mint a közönség. Csak arra veszélyes, aki fél tőle.

Ép ezért nem helyes, hogy félek Cornertől. De nem magam miatt félek.

Meg akartam tiltani, hogy találkozzék Gritával. Meg is tiltottam. Megakadályoztam. Lehetetlenné tettem. Elejét vettem.

Hiába.

A dolog így folyt le:

Grita teát ivott és fölényeskedett. Jemmy a zsebéből ivott — nem tudom leszoktatni erről a rossz, amerikai szokásról — és gunyolódott velem.

Tulajdonképpen nem tudom, hogy egymással szemben hogy viselkedtek. Grita a boxról beszélt, Jemmy az irodalomról. Egyik sem ért egyikhez sem. Nagyon öntudatosak voltak. Nagyon bíztak egymásban.

Azután Jemmy táncolt vele. Ugy táncol ez a fickó, mint egy köszikla. Sehogy. És Grita olyan boldog volt, olyan boldog volt, hogy meglátszott rajta. És ez egy nőnél mindennek a teteje. Amikor meglátszik rajta. Akkor már késő. Elkéstem. Már az sem használna, ha Williamsont játszanám ki. Egyrészt örülök, hogy legalább tőle megszabadult Grita. Másrészt talán Cornertől is meg fog szabadulni. Nem vagyok féltékeny. Az én féltékenységem indokolt. Az én féltékenységem szent. Az én féltékenységemet az öreg Monsky bizta rám. De...

Az én féltékenységem nem ér semmit. Szeretik egymást. Most már kétségtelen.

A harmadik tea után összevesztek.

*

Tulajdonképpen nem tudom, hogy min vesztek össze. Nagyon rosszul esik nekem, hogy idáig fejlődött a dolog. Addig még volt remény. Nem minden szerelem, ami annak látszik. Nem minden szerelem

tart örökké. De most már tudom, hogy hiába, vége, kész. Most kezdődik. A negyedik tea után kibékültek és mingyárt újra összevesztek.

Már nem tudom, hogy min vesztek össze. Azt hiszem, Grita azt állította, hogy Corner erősebb nála, Corner viszont azt erősítette, hogy Grita okosabb nála. Annyira igaza volt mind a kettőnek, hogy nem csoda, ha nem tudtak megegyezni. Megegyezni?

Megegyezni sohasem fognak. Még akkor se, ha ma látták egymást utoljára.

Jemmy olyan szelid, mint a bárány. Grita olyan vad és energikus, mint amilyennek Jemmyt képzei el az ember, ha elolvassa a róla szóló cikkeket.

Egy monoklis ficsur állandóan Grita nyakát nézte. Jemmy be akart neki mutatkozni, de az utolsó pillanatban megsajnálta.

Az én számomra minden attól függött, hogy milyen hangulatban válnak el. Sajnos, bekövetkezett az, amitől tartottam. Haraggal váltak el. Ugy váltak el, hogy az embernek összefacsarodott a szive. Jemmy folyton Grita kezét szorongatta és összefüggéstelenül beszélt azalatt madarokról, virágokról, holdas estéről és rólam, hogy mindennek én vagyok az oka.

Grita pedig összeszorította a fogait, úgyhogy Jemmy hallja csikorogni őket és édes kis okos arcát össze-vissza ráncolta. Mind a ketten hűvösen köszöntek nekem és alig tudtam őket betuszkolni az autóba, abban a reményben, hogy még kibékülnek egymással és akkor nem fogják holnap reggel hatkor telefonon sürgősen keresni egymást. De hiába minden. Az autó remekül kuszott végig a fasorban, a város minden zaja siró duruzsolás-formán ért a nyomunkba s a hűtő sziszegve vágta a szelet. Jemmy megállította s előre ült a volánhoz és Grita hangosan nevetett, hogy

Jemmy hallja és nagy meleg könnyeket sirt a sálamra, hogy megértsem őt. Csak magamat nem értettem. Első az üzlet, gondoltam és megsimogatva Grita vajpuha haját, odasugtam neki:

— Ne vedd komolyan, fiam. Nem való ő neked.

Mintha kigyó csipte volna meg. Ugy nézett rám, mint a halálos ellenségére. Mint a hóhéra. És azt mondta, hangosan persze:

— Igaza van. Persze, hogy nem hozzám való.

A kapunál megismétlődött az iménti jelenet. Jemmy hosszasan szorongatta Grita kezét és összehordott hetet-havat. Grita hangosan nevetett és lenyelte azt a néhány könnyet és puderezte magát, nincs szánalmasabb, mintha egy nő nem sirás után, hanem már közben puderezi magát, holott tudja, hogy céltalan.

Minden céltalan. Mit csináljak vele, folyton Gritáról beszél és nagyokat nevet és fenyegetőzik, hogy feleségül vesz egy gazdag nőt.

Bár már látnám.

*

Akárhogy kér, *ezt* a pár lapot nem mutatom meg Gritának. És holnap megyünk Európába. Corner, Jeff és én. El kell választani őket.

*

És Grita. De csak, ha mindenáron akar.

NEGYEDIK FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl Grita Monks naplójából.

Gorodin megmutatta nekem naplójának legujabb lapjait. Ezzel a fegyverrel a kezemben, rávettem arra, hogy ne menjenek Európába. Gorodin nagyon jó fiu, csak kissé anyagiasan gondolkodik, és nem képes megérteni egy embert, aki nem gondolkodik kissé anyagiasan. Mert öreg és irigy. És féltékeny. Rám. Tulajdonképpen nagyon szeretném, ha nem volna féltékeny. De az. És ez nagyon jólesik nekem. Szegény papa. Istenem.

Majdnem kidobtak a laptól. Szerencsére volt annyi eszem, hogy magamtól hagyjam ott őket.

Utálatos mentalitás. Savanyu irigység. Irigyek a napfényre, a derűre, az erőre, Jemmy Cornerre irigyek. Lángoló cikkeket irnak róla és közben epés megjegyzéseket tesznek vele kapcsolatban.

Irigyek, de legalább tudnák, hogy irigyek és szenvednének miatta. De nem tudják és nem szenvednek.

Én tudom, hogy irigylem Jemmy erejét, és szenvedek miatta. Irigylem a derős nyugalmát és lelki erejét, ami sohasem hagyja el, és testi erejét, ami még kevésbé!

Csak velem szemben hagyja el a lelkiereje. Velem szemben dadog és ügyetlen. Pedig világbajnok. Azt hiszem, tulbecsül engem. Tulszeret.

Szeret.

Most már tudom ugyanis, hogy szeret. Azon az ötórai teán jöttem rá.

Nagyon rosszul esik nekem, hogy lebecsüli magát, amióta engem megismert. Ne becsülje le magát, egyetlen férfi se becsülje le magát, hát nem tudják, hogy az mennyire kellemetlen a nőnek, aki szeretni akarja őket?

Nem érti, hogy én nem azért szeretem, hogy gitározni tanuljon és verseket olvasson, hanem azért szeretem, mert olyan, amilyen? Én akarok hozzá-
idomulni, méltó akarok lenni Hozzá és nem tűröm, hogy fordítva legyen!

Érdekes, hogy sohasem lehet teljes az örömünk. Amikor megtudom végre, hogy szeret, abból kell megtudnom, hogy megalázkodik. Utálom az alázatos férfiakat. És Jemmyt is utálom, amikor alázatos, amikor én szeretem.

Az én dolgom az alázat. Elrontja az egészet. Igaz, talán tulságosan gőgös voltam vele szemben. Ó Istenem, én mindent tulzásba viszek. Ha boxoló volnék és mindent tulzásba vinnék, akkor sohasem az ellenfelemet találnám el, hanem a közönség közül valakit.

És ő nem akarja belátni a hibáimat. Erényt lát ott, ahol hibák vannak és ezzel nevetségessé teszi önmagát.

Például én szivdobogva (igen, szivdobogva) várom, hogy felhívjon telefonon. Tegnap. Már reggel hat óra és még nem hívott fel. Ebben is látom az erejét és önmérsékletét. Ez annyira tetszik nekem, hogy elhatározom, hogy felhívom telefonon. Abban a pillanatban zörög a telefon és jelentkezik Jemmy és bocsánatot kér, nem tudom miért. Hát ez olyan, mint a kiábrándulás.

De jóvátette. Goromba volt és lecsapta a kagylót. Ez ő. Igazán, csodáлом magamat. Hogy tűröm.



Az a vacak. Érdemes volt amiatt? Egy olyan szégyenteljes semmi. Egy vers. Bár sose irtam volna verset.

Sose hittem volna, hogy egy boxolóban rajongás lakozzék a költészet iránt. De hogy ennyire tessék neki egy vers, amit én irtam Williamsonhoz, ott áll, igen, a neve is, elolvassa és tetszik neki, — ezt nem hittem volna.

Ez az ember nem képes féltékenységre gerjedni.

Ezt szeretem benne. Nem féltékeny. Egyáltalán. Végigolvasta a verset, amit én irtam Williamsonhoz annakidején, ott van a neve, elolvassa és tetszik neki. Egy szó megjegyzése nincs rá.

Eleinte azt hittem, elmegy Williamsonhoz és számonkéri a verset tőle.

Dehogy ment el. Talán egész este gitározott.

Kötélidegei vannak. Ezt szeretem benne.

Orrszarvu. Öslény. Százszor emberibb az a nyavalyás, a szerkesztőségben, annak legalább érzései vannak. Cornernak nincsenek érzései. Igaz viszont, hogy éppen ezt szeretem benne.

Mindezt el kellett mondanom magamnak, hogy megértsem magamat, hogy úgy viselkedtem. Tudniillik, akkor, amikor megkérte a kezemet.

A villájának az üvegházában voltunk, azok közt a növények közt, amiknek nincs illatuk, csak zöldek. Legalább is Jemmy így jellemezte őket. Olyan édes, amikor buta. Buta, az erejével gondolkodik.

Gorodin, a csősz, az árnyék, a kísérő, valahol elmaradt. Talán naplót ír. Nevetséges, naplót írni.

Az ember cselekedjék és ne irjon. Igaz, hogy néha jólesik. Az ember mindent újra átél.

Nahát, ami ott történt, azt kár újra átélni. Elég volt egyszer. De jólesik.

Jólesett. Alkonyattájt történt. Csodálkozva néztem Jemmy kipirult nagy arcába, amint tátozva készülődött valamire. Nagy kezeivel belekapaszkodott egy olyan cserepes vastag zöldbe és teljesen letörte azt. Azután a vízvezetékbe kapaszkodott és én mingyárt mondtam, hogy ne tegye és mire ez a szokatlan s patétikus előkészület nála? De folyvást nevetni akart, és nem tudott és ha nem akart, akkor elnevette magát. Már akkor fészkelődött benne és végül el is mondta, hogy feleségül akar venni, ugyanis ezt így találja jónak, és szeretné, ha én is szeretném, hogy minél előbb megegyezzünk ebben és megértenők egymást.

Mire én mondtam, hogy nagyon csodálom őt, hogy ugy tesz, mintha Williamson sose lett volna a világon.

Mire mondta, hogy igaz, de Williamson már nem a vőlegényem.

Mire gunyosan nevettem, hogyha nem is vőlegényem, nem biztos, hogy nem szeretem jobban, mint az életemet.

Mire egészen nyugodtan azt felelte, hogy az nem valószínű.

De honnan veszi ugyan, mondtam, hogy a felesége akarok lenni? Talán feljogosította erre valami?

Amire ő, hogy szeretjük egymást és ez minden.

— Én?! — csodáltam őt. — Ééén?! Most hallom először, hogy szeretem Corner urat. Hiszen ez az egyoldalú, buta, vak gög csimborasszója! Ez a feltevés.

Az igaz, — mondta bágyadtan. És miután eleresztette a recsegő csővezetékét, úgy tett, mintha meghajolna, de csak a fejével, azzal a nagy, ormótlan tömbbel. És otthagytott. Ott.

Azután csak arra emlékszem, hogy szegény Gorodint vigasztaltam, annyira kétségbe volt esve, mert látta, hogy sirok. És meg kellett volna ígérnem, hogyha Jemmy még egyszer megkéri a kezemet, végkép elutasítom.

Ezután Gorodin figyelmeztetett a származásomra. Amikor Gorodin kifogy a nevetséges érveiből, akkor mindig a származására figyelmezteti az embert. Én nem értem, hogy mi köze van a származásnak az emberhez. Az ember azért származik, hogy ember legyen, olyan, amilyen, és nem alkalmazkodhatik a származásához folyton. Nem?

Végül azonban Gorodin összeszedte magát, miután megátkozta azt a pillanatot, amelyben Cornert felkarolta — milyen nevetséges! — és letörölte a könnyeit, miközben a hajamat simogatta és magához ölelt és türtem, mert tudtam, hogy jólesik neki.

Végeredményben azonban nagyon szomorú vagyok, nagyon alázatos és árva és elhatározom, hogy szelid és csendes leszek és barátságos és adok a koldusnak és senkit sem fogok utálni, legfeljebb úgy, hogy ne vegye észre.

Istenem, már arra is gondolok, hogy talán én voltam a hibás. És Jemmynek igaza volt.

De nem. Ezt a gondolatot utálatosnak találom.

ÖTÖDIK FEJEZET,

*amely Kilkenney ur naplójának azon részét közli,
amely a főszerkesztő kezébe került.*

Egészen kétségtelen, hogy Északamerikának ma már kialakult új embertipusa van. Ennek az új embertípusnak pedig új, megfelelő filozófiája. S ennek a filozófiának összefoglaló, zászlós jelmondata.

Nagyszerű egy mondat. Dreiser, aki mindig az Új Amerikairól beszél, rosszul teszi, hogy ostorozza a hibáit. A hibákat nem ostorozni kell, hanem dédelgetni, helyeselni, vagyis megutáltatni.

Az az új embertípus, amit Amerika kitermelt, a főszerkesztőnk szerint legtökéletesebben Jemmy Cornerben inkarnálódik!

S az a jelmondat, az a sűrített bölcséleti tétel, amely a Cornerek homlokán lebeghetne, így szól, szerintem:

»Nem gondolkodom és mégis vagyok.«

Igen. Egész őszinte leszek magammal. Ott kellett volna kezdenem, hogy: szeretem Grita Monksot.

*

Igaz, hogy a főszerkesztő szerint az hátrány, ha valaki tizenkilencéves korában olyan okos, mint én vagyok. Node, Istenem! ha egy mondatot úgy kezdek, hogy »a főszerkesztő szerint«, — az a mondat eleve meghalt a halhatatlanság számára. Az a mondat nem számít. Ezzel a fenti mondattal tor-

kolt le engem a főszerkesztő, amikor a tegnapi konferencián szóba került Grita Monks elbocsáttatásának ügye. Grita Monks szegény lány — kiáltottam én, — az ő fizetéséből két másik szegény lány jut álláshoz, kiáltották ők, végül már csak ők kiáltottak. Sok ellensége van Gritának, ugyanis Grita szereti a boxvilágbajnokot és az egész szerkesztőség szereti Gritát és persze az egész szerkesztőség ellensége neki ilyenformán. Ők ugyanis nem értik Grita Monks lelkét.

Én értem. Lehet, hogy mire husz-huszonötéves leszek, már én sem fogom érteni. Akkor már ismerni fogom a női lelket és mihelyt megismerem, már kezdem nem érteni, mint a többiek. De énbennem még különös intuición ég, én belelátok Gritába és értem őt.

Gritára nem hatnak a külsőségek. Ő sohase tudna szeretni egy férfit a vagyonáért; egy férfit az erejéért; egy férfit a hirnevéért.

Ő sohase tudná szeretni Jammy Cornert. Ez a titok, amit kedves kollégáim nem értenek. Ha értenék, nem kellett volna innen kiturniok egy nőt, csak azért, mert szeretik, csak azért, mert hiába szeretik, mert nem szerethetik viszont, mert a levegőbe szeretnek, mert mellészeretnek, mert Grita állítólag mást szeret. Ha olyasvalakit szeretne, aki semmivel sem különb náluk, abba belenyugodnának. De érezték a viselkedésén, hogy Grita egy különb, magasabb, nagyobb, több embert szeret és ez fáj nekik.

Csak azt nem tudják, hogy ez a különb ember én vagyok.

Grita okos, előrelátó angyal. Tudta, hogyha elárulja, hogy szerelmes belém, akkor nemcsak ő repül, hanem én is. Egy alkalmazott nem lehet szerelmes egy másik alkalmazottba, büntetlenül.

Ő nem szerethet mást, mint egy gondolkodó, megértő embert. Egy intellektuelt. Egy idegembert. Egy szivembert. Egy lelket.

Egy engem.

Tudom. Éreztem minden szaván. Hogy titkolta, hogy került, hogy lenézett. Óvatosságból. Hogy rajongott azért a medve Cornerért. Óvatosságból. S hogy égett az arcán, a szemei mögött, a bőre mögött, a vérében, idegeiben a szerelem.

Lehet, ha elolvasná ezt, azt mondaná, hogy elbizakodott, nagyképű kölyök vagyok.

Olyan kiméletlenül szokta megmondani a véleményét! Olyan nyersen és őszintén, hogy néha azt hiszem, hogy tényleg őszinte. Óh hányszor álltam vérvörösen előtte, azelőtt a kis barna pullover előtt, és éreztem, hogy koppannak homlokomon kemény szavai!

És mégis tudtam, hogy szeret. Ez egy olyan érzés, amit nem lehet magyarázni, bizonyítani, alátámasztani. Ez egy olyan érzés, amit csak érezni lehet.

*

Amikor ezeket a sorokat írni kezdem, bizonyos félig bevallatlan kétség motoszkál bennem. Ha az energiáim nem egy tizenkilencéves ifju energiái, hanem egy felnőtt férfiúi lennének, akkor nem kételkedhetnék Gritában, azután, hogy bár szavak nélkül, de olyan kétségenfelül bebizonyította, hogy szeret.

Én egy kis kerek aranyozott asztal mellett ültem és különféle hideg és unalmas italokat szürcsölgettem. A Chicago-boys tagjai játszották a már nem tudom mit és a párok már tulfütött hangulatban táncoltak. A »már« felesleges is, mert a párok mindig tulfütött hangulatban táncolnak, ezért nem tán-

colok én egyáltalán, mert nincs szükségem a táncra, az én hangulatom anélkül is mindig tulfütött. Azért nem érzem a jazzt sem elkerülhetetlennek, én a magam frissességében a bécsi valcerből is kihámozom a vad lendületet, ami nincs benne, de bennem van, viszont; ezért nincs szükségem alkoholra, mert az én vérem alkohol; én vagyok a fiatalság.

Grita és Corner velem egy vonalban ültek egy kis kerek asztalnál és Corner a zsebéből ivott, ami rettenetes egy amerikai szokás. Grita pedig a szembenlevő tükörben nézte az én arcomat, csak az én arcomat nézhette, miután a tükörben nem is volt más, mint az én arcom, a Gritáé, a Corneré és még vagy két férfié.

És én az ő arcát néztem a tükörben, azt a fiús barna arcát, amelyben két szeme mint sűrű napfény aranylott és tűzelt és még mindenféle költői dolgokat lehetett észrevenni rajta. És Corner a négyszögletes arcával, csonkagula orrával, négyzetalaku fülével, két szinte párhuzamos vonalból álló szemével, egyenes és szögletes vállával, óriási kéztömbjeivel úgy tetszett, mint egy tulzott óegyiptomi kolosszus, a hasonlat nem jó, mint egy amerikai boxvilágbajnok, derüs, köbbevésett nyugalmával, amelyről leritt, hogy majd szétpukkad a dühtől, hogy Grita nem felel neki valamire, mit is felelhetne szegénynek, fogadni mertem volna, hogy nem fog felelni, ha felelne, akkor is csak azért, mert fél tőle, de mit féljen Grita az ő sugárzó eszével egy ilyen géptől, amelynek csak azért van agya, hogy tudja, hogy hova kell ütni, amivel igazán nem használ az emberiségnek és Grita tenné a legokosabban, ha szépen felelne és lecsillapítaná, mit kezdjen ki egy ilyen energiagyűjteménnyel, akibe még hálni se jár az értelem, inkább mondja neki Grita, hogy jó,

jó, öregem, igazad van, ne haragudj, vedd szépen a kabátodat és menj haza és vegyél be két kiló morfiúmot, attól talán el tudsz aludni egy félórára és ha felébredsz, püföld egy kicsit a punchingot, vagy a tréneredet, attól megint elalszol egy félórára és ha megint felébrednél, akkor olvassál egy kis Spinózát, attól megint elalszol egy félórára és így szép lassan befejezed a földi pályafutásodat, anélkül, hogy komoly kárt tennél az emberiségben.

Ép ezért egy kicsit megdöbbenett, amikor láttam, hogy Grita, az én okos kicsi Grim, minden józan ész ellenére, hallgat és nem felel és nem szól és duzzog és nézi a tükörben az arcomat.

Mit duzzog, mintha szeretné Cornert, mit hallgat, mintha volna valami mondanivalója a számára és mit nézi az arcomat, mintha nem is azt nézné, hanem elmerengene; mit ugratja és kinozza azt a férfit, akihez semmi köze? Nézetem szerint ennek semmi értelme nincsen és Gritát nem tartom képesnek arra, hogy kinozzon egy férfit, akit nem szeret.

Nem tudtam tovább nézni, felugrottam, fizettem és hazajöttem, ebbe a kopár oduba és most jut eszembe, hogy mennyivel tartozom már megint a háziurnak. Már megint és még mindig és mikor nem?! Fizetésemelést kell kérnem, mert a főszerkesztőnek csak az imponál, ha az ember fizetésemelést kér és bár nem ad, de legalább látja, hogy tetterős, használható munkatársa vagyok és kétszerannyi munkát zudit a nyakamba és viszont kétszer olyan komiszul bánik velem. Most éjfél van és már unom az egész elmúlt napot.

HATODIK FEJEZET,

*amely szemelvényeket közöl Jemmy Corner
naplójából.*

Amióta megkértem az üvegházban Grita Monks kezét és visszautasított, azóta legalább tudom, hogy ki vagyok és mennyit érek. De legalább észretérített ez a dolog ezzel az izével és azt hiszem, még nem késő. Hiszen én mindig éreztem, hogy valami hiányzik belőlem és az emberek, akik tisztelettel beszéltek velem, ugylátszik egyáltalán nem beszéltek tisztelettel velem, hanem féltek tőlem, ami számukra rossz érzés, számomra pedig szégyenteljes. Mit ér az erőm, ha minden kis senkiházi tuljárhat az eszemen és a nőt, akit szeretek, sosem fogom megérteni.

Ő meg fog engem érteni, mert én egyszerű vagyok, mint egy üveggolyó és akkor láthat át rajtam, amikor akar. Rettenetes érzés, hogy Grita az én szememben mindig rejtély maradjon, mert különösebb, bonyolultabb ember nálam. De ha azt mondanám, hogy: szeretnék olyan ember lenni, amilyen ő! — akkor jól állna az ügy, mert volna remény rá, hogy olyanná válhatok. De én úgy érzem, hogy kőbe zárva élek, a magam természetének köburkába és nem *tudom* akarni, hogy más legyek, mint amilyen vagyok.

Pedig megpróbáltam és újra megpróbálom, mert szeretem Gritát.

Nem vagyok buta. Csak sosem használtam a gon-

dolkodási képességemet, mert az itt nem szokás. Egyesek számára kötelesség és hivatás: azok gondolkodnak. De Amerikában senki sem gondolkodik ingyen. És én érzem, hogy agyam az állandó tréninghiány miatt egyáltalán nincs formában és mindent előről kell kezdenem.

Ma reggel bejött Gorodin a hálósobámba és szokása szerint behozta a lapokat, amelyek velem foglalkoztak és rámparancsolt.

— Jeff már vár — mondta —, megint tíz perccel később kezdted a tréninget.

— Jeff menjen a pokolba — feleltem —, ma nem dolgozom.

— Miért? — kérdezte dühösen Gorodin.

— Csak, — feleltem és törtem a fejemet, hogy mondjam meg neki. De ő nem várta be, amíg megmagyarázom, egészen elkékült.

— Talán már ilyenkor is randevud van azzal a lánnyal?! — rivallt rám. — Már a tréningjeidet is elhanyagolod miatta, mi?! Tönkre akarsz tenni, te gazember?! — szitkozódott.

— Nem — feleltem egész csöndesen —, hanem olvasni akarok.

Nem értette meg mingyárt, meg kellett magyaráznom, hogy könyveket akarok olvasni, hozzon *most* könyveket, mert délután nem érek rá. Lassankint megszelidült.

— A fejedet hiába tömöd a könyvekkel — mondta —, azokat nem a te számodra irták. Te törődj a magad dolgával és ne olvass hülye regényeket.

— Nem regényeket akarok olvasni — mondtam, elkapva a kabátját —, hanem mást, olyat, tudod, az emberiségről, olyan általános dolgokat, amiket mindenkinék tudni kell.

— Aha — gunyolódott —, aha! De neked nem kell tudnod, elég, ha boxolni tudsz.

— Neked elég — feleltem —, de nekem nem elég. Nekem nem elég az, ha boxolni tudok és pénzem van, én ép olyan ember akarok lenni, mint a többiek.

— Ha ép olyan leszel — felelte erre —, mint a többiek, akkor a kutya sem fog törődni veled.

— Nem baj — mondtam neki —, nem a többiek miatt akarok tanulni, hanem Grita miatt.

— Ah — sziszegte Gorodin, kiszabadítva magát és kabátját a kezeimből —, ah, haha, hm, hát Grita beszélt rá erre a marhaságra, te disznó?!

Erre én azt feleltem, hogyha én a forradalmárok által elűzött orosz nemes, vagy mi lennék, nem fejezném ilyen otrombán ki magamat. Ez egy kicsit hatott rá, tehát kiabálni kezdett, hogy verjem ki a fejemből az egészet, a könyveket, Gritát és mindent és készüljek inkább, hogy egy esetleges kihívás ne érjen készületlenül. És hogy tudja jól, hogy tegnap éjjel is félháromig voltam Gritával egy bárban és hogy egész éjjel nem beszéltünk egymással, amire megjegyeztem, hogy ő ezt nem érti, de Gorodin le-torkolt, hogy nem ez a fontos, a lényeg a fontos, hogy a végén a közvélemény követelni fogja, hogy vegyem feleségül Gritát, ami mindenképpen kizárt dolog, isten őrizze azt a szegény lányt az ilyesmitől; és ha már neki nincs annyi esze, akkor nekem lehetne annyi tisztességerzetem — és így tovább.

Akkor egyszerre csengett a telefon és egy bámulatos dolog történt. Levettem a kagylót és Gorodin kitépte a kezemből. Én visszatéptem és bekiáltottam a csöbe, hogy ki beszél ott, mire Gorodin ellökött és én visszalöktem és végül nálam is maradt egy kagyló és nála is és hallottuk Grita szép csengő

hangját és nevetett, talán rajtunk és kérdezte, hogy mit csinálunk és én azt feleltem, hogy szorgalmasan trénirozom és Gorodin azt felelte, hogy éppen el akar menni, hogy könyveket vásároljon nekem, hogy olvassak, hogy művelt legyek és édes kicsi Gritának nevezte az én édes kicsi Gritámat és én alig tudtam szóhoz jutni, hiába tanusítottam fenyegető magatartást.

*

Ravasz fiu ez a Gorodin.

A következő könyveket hozta nekem:

Ciceró beszédeit, egy öreg marquise, névszerint de Crequy memoárjait Napoleonról, Virchov összegyűjtött kórbonctani értekezéseit, egy Brandes nevű író összegyűjtött esszéit és Robinson Crusoe történetét, amit már olvastam. Még azt is mondotta, hogy e könyvek kiválogatásánál ugyanaz a szempont vezette, ami a mixert, amikor valami új, szenzációs cocktailt önt össze a saját receptje szerint.

Soha olyan közel nem álltam hozzá, hogy kettétörjem Gorodin hátgerincét, mint abban a pillanatban, amikor átadta nekem ezeket a könyveket. Mert hiszen én bár akkor csak megsejtettem, de később egészen értettem már a gunyt és lenézést, ami őt ebben a válogatásban vezette; és akkor úgy beláttam a lelkébe, mint még soha.

Sohasem hittem volna, hogy ezt láthatom egy üzletember lelkében:

Gorodin európai és nemes. És én amerikai vagyok, semmi más, mint Jemmy Corner, a demokrácia unokája. Apám a demokrácia fia volt. Gorodin engem butának és feltolakodottnak tart és rosszul esik neki, hogy ő kénytelen menedzselni engem és így tengetni fényűző életét.

Ilyen gondolatok közt fogtam hozzá, hogy elolvassam az öreg hölgy emlékiratait.

És azt olvastam, hogy a nemesség gyomra nem vette be Napoleon uralmát. Kerülték őt és a császár kerülte őket. De az öreg hölgy már tulságosan öreg volt, semmint hogy zokon vehették volna tőle a szókimondást. És így Napoleon elé került, a finnyás és ijedős nemesség szembenállt a gögös és nyers Hatalommal és amint egymástól tartva, óvatosan, de mindig őszintébben és nyiltabban beszéltek egymással, mindegyik felismerte a másik erejét, erényeit, szépségét és érdemeit a jövőben és a múltban. És attól kezdve egész szépen megvoltak egymással.

Mingyárt, mihelyt ezt megértettem, behívtam Gorodint és megkiséreltem elmagyarázni neki a dolgot ezzel az izével és hogy mind a kettőnknek megvan a maga helye az emberek között és a maga szerepe és egész jól ellehetünk egymás mellett és megbecsülhetjük egymást.

A mentségére fel kell hoznom, hogy eleinte egészen könnyes lett a szeme és a sebhelyes arca eltorzult. De aztán gorombáskodni kezdett és olyan csunyán viselkedett, hogy kidobtam a szobából.

*

Délután egy előadáson voltam, amit a konzervatív párt elnöke tartott az »aktuális társadalompolitikai kérdésekről« — és magammal vittem Jeffet is, aki nagy érdeklődéssel figyelte az előadást, sőt a végén kijelentette, hogy máskor is nagyon szívesen eljön, — ha ezért külön fizetést folyósítunk neki.

Gritával ma nem találkoztam.

HETEDIK FEJEZET

amelyben a szerző kénytelen átvenni a szót.

Nincs fölemelőbb érzés, mint egyszerű, becsületes munkával pénzt szerezni. Am a szegénységnél okvetlenül előkelőbb dolog a becsstelenség. Ezt bizonyítja az is, hogy nagyon gazdag emberek házában gyakran látunk becsstelenséget, míg szegénységet soha.

(Ez a mondat az ifju Kilkenney ur egy régebbi novellájában olvasható. Kilkenney urat Bécsben ismerem meg és tőle tudom ezt a históriát.)

Kilkenney ur szívében két érzés található, az egyik érzés: Grita, a másik érzés: a pénz.

Kilkenney ur szereti a pénzt és elhatározza, hogy minden áron gazdag ember lesz.

Kilkenney ur szereti Gritát és elhatározza, hogy minden áron a Gritáé lesz.

Kilkenney ur keserőséggel látja, hogy Jemmy Corner nagyobb szerepet játszik Grita életében, semmint azt Kilkenney ur gondolta volna.

Kilkenney ur hallott emlegetni egyetsmást. Szívében megingott az öntudat márványoszlopa, s felébredt benne a féltékenység ördöge.

Ilyenformán Kilkenney ur elhatározza, hogy félretolja az utból Cornert. Többet ésszel, mint erővel. — Az az ökör! — dohogja Kilkenney ur napközben többször is. Az a tekintetnélküli szörnyeteg. Már mint Corner.

Kilkenney urnak ugyanis nem kenyere a tekintélytisztelet. Neki az újságírás a kenyere.

Kilkenney ur a következőképpen okoskodik:

— Micsoda a főérénye Jemmy Cornernek? Az, hogy világhíresség. Boxvilágbajnok. Ismerik amerika-szerte, európaszerte. Megveretni nem lehet, mert nincs kivel. Viszont Grita, ugylátszik, mégis csak azért szereti, mert ő a nagy Corner. Ha már egyáltalán szereti, csakis azért szeretheti. Mindenkit azért szeretnek, mert ő: ő. Illetve, két eset van. Vagy azért szeretik a nők iksz ipszilont, mert ő iksz ipszilon, vagy azért szeretik, mert nem olyan, mint a többi férfiak. Harmadik eset nincs.

Kilkenney ur ezek szerint világosan látta az utat, amelyen el kell indulnia. Ördögi tervet főzött. A kiskoruak zsenialitásával, makaesságával és vad akaratával.



Sopkins sportrovatvezető bemutatta egymásnak az urakat.

— Ez itt Saul Hamhawk ur, az Amerikai Boxoló-bírák Szövetségének elnöke. Ez Stone Kilkenney ur, a boxsport rajongó hive, a N. N. munkatársa, izig-vérig lelkes sportember, aranyos sziv, nagy intelligencia, átütőerő, gyors körültekintés, energia. Olyan, mint egy boxoló, izmok nélkül.

— Nagyszerű — gondolta az ifju Kilkenney, térdnadrágjának kockáin huzogatva jobb mutatóujját —, olyan mint egy boxoló, izmok nélkül. Ez nagyon jó, ezután igyekszem majd tényleg olyannak lenni.

Hamhawk ur kicsi köpcös kereskedő volt, aki minden harmadik lépés után megállt és szuszogott, asztmája volt neki, csuza, érlemeszesedése, tüdő- és szívtágulása; és szintén izig-vérig lelkes sportember. Az

Amerikai Boxszövetségben nagy sulya volt a szavának. Barátai szerint még soha életében nem hagyta el az ajkát egy mondat, amely egyetlen szónál többől állott volna.

A harmadik izig-vérig lelkes sportember Sopkins Everton Jeroboam volt, a N. N. sportrovat hóhéra, ahogy nevezték s aki az embereket kizárólag a sportteljesítményük szerint ítélte meg. Aki tizenegy másodperc alatt futotta a száz métert, az Sopkins-Everton szerint egy szörnyszülött volt. Aki hat és fél méternél többet nem ugrott távolba, az Sopkins-Everton szemében egy mindenre képtelen s merőben intelligens ember volt s szó sem lehetett róla, hogy szóhoz juthasson a lap sportrovatában. Talán mondanunk sem kell, hogy Sopkins ur egy csont és bőr entellektüel, aki ha egy százötvenoldalas könyvet minden külső segítség nélkül felvágott egyfolytában, akkor kénytelen meginni egy dupla feketekávé, hogy elég ereje legyen felemelni a telefonkagylót.

Az urak ezután a tárgyra tértek.

Az egyetlen gyöngé lény, akit Sopkins ur szívelt, Kilkenney volt. Sopkins viszont befolyásos ujságíró létére Hamhawk urnál állott nagy kegyben. Hamhawk ur szava pedig boxkörökben volt döntő.

Igy aztán mi akadály a sem volt annak, hogy az ifju Kilkenneyt bevállasszák a Boxoló-birák Amatőr Szövetségébe, valamint a Boxmatch-vezetők nyilván tartási lajstromába.

Amiből az következett, hogy Kilkenney ur pár napon belül a világ legtekintélyesebb boxszövetségének hivatalos birája lesz. Vagyis bizonyos értelemben maga is tekintély.

Már említettük, hogy Kilkenney ur mentes minden tekintélytisztelettől. Ez azonban megszűnik min-

denkinél, mihelyt maga is tekintély lesz. Attól fogva már azért is tiszteli a többi tekintélyeket, hogy őt is tiszteljék, viszont. Ez a tekintélyek szolidaritása, amelyről bővebbet a politikával foglalkozó könyvekben találhat a nyájas olvasó.

Kilkenney ur azonban főleg azért örült annak, hogy boxmeccsvezető lesz, mert ezzel, úgy érezte, közelebb jut egy lépéssel Gritához, akihez egy lépéssel közelebb jutni a legnagyobb élvezet a földön.

Ugyanis az a boxoló, aki egy hivatalos szövetségi bírót bárhol, bármikor, bármiért tetteleg inzultál, az számíthat rá, hogy azonnal diszkvalifikálják, törlik a szövetség, valamint az összes társ-, testvér- és alszövetségek listájáról és még a dédunokája is csak hosszas könyörgés után fog startengedélyt kapni ezen a földön.

Kilkenney ur tehát elhatározta magát, hogy mihelyt bevásárlják a boxolóbirák közé, mindenáron inzultáltatja magát a mitsem sejtő Jemmy Cornerrel, aki ezen a csöppet sem fáradságos uton-módon azonnal befejezheti lendületes karrierjét.

És Grita! Kilkenney ur fellángolt, mint a tűzcsóva, amelyet megsuhintanak a szélben, amikor Gritára gondolt. — Óh Grita! Grita! Grita! Grita! Ha a tervem sikerül, boldogok leszünk.

Kilkenney ur tehát nagyon is agyafurt fickó volt. És nagyon is szerelmes. És fiatal.

De Sopkins és Hamhawk ur nem sejtették, hogy milyen terveket kohol magában Kilkenney barátjuk. Nem sejtették, hogy milyen agyafurt. Nem sejtették, hogy milyen szerelmes. Csak azt sejtették, hogy fiatal. Az egyetlen dolog a világon, amit nem lehet titkolni.

A fasor fekete lombján pöttyösen, szikrásan csillogott a holdfény. Egy-egy autó rohant el néha, tatógó reflektorral s a pad körül, amelyen Kilkenney ur üldögélt, esti szellő szemelt az esett levelek között. Az este olyan volt, mint egy költő fantáziája s Kilkenney ur nagyon szépen beleillett az estébe. Kilkenney ur olyan meghatott volt, olyan jó volt, amilyen csak egy egészen lelkiismeretlen fickó lehet, amikor elérzékenyül. Kilkenney ur a saját lábait simogatta és közben lehunyt szemmel beszélt Gritához, akit maga mellé képzelt. — Grita — suttogta, félig átölelve a saját nyakát —, Grita, teérted mindenre képes volnék, mert szeretlek téged. — Óh — felelte Grita —, milyen jó ezt hallani. — Alig várom — folytatta Kilkenney ur —, hogy egyedül lehessünk. — Én is alig vártam — susogta Grita azzal a leirhatatlan szájjal — és most egyedül vagyunk. Az éjszakában. Veled. Mi. Ketten. Te. Együtt.

— Szeretsz? — kérdezte Kilkenney ur cserepes ajakkal.

De Grita nem felelt.

— Miért nem felelsz? — firtatta Kilkenney ur melegen.

— Nem tudok, Stone, — felelte Grita. És Kilkenney ur elgondolkodott szavai értelmén.

Igy képzelődött Kilkenney egymagában a padon, az árnyéka fölé hajolva. Pedig az éjszaka tele volt fákkal, autókkal, porral, ismert zajokkal, villákkal, lámpákkal, csupa realitással. Az éjszaka egészen olyan volt, mintha olyan lenne, amilyen tényleg. Csak Kilkenney ur látta egy költő lázálmának, Kilkenney ur, aki ott ült a padon, a maga viharos érzéseivel zsufoltan, meredt szemekkel és felette fény volt, alatta árnyék és benne minden.

NYOLCADIK FEJEZET,

amely Gorodin naplójának legujabb fejezete.

Én egy szomorú kövér ember vagyok. Nincs szomorubb látvány, mint egy szomorú kövér ember. Már így hallásra is nevetséges; nincs nevetségesebb, mint egy szomorú ember és nincs szomorubb, mint egy nevetséges ember és én mindez vagyok együttvéve. Nem tudom, miért tűröm, miért megyek velük és miért nézem végig ennek a romlásnak indult két fiatal embernek a tragédiáját.

Mert az még hagyján, hogy fáj nekem, hogy Grita Monks hogy elvadul ebben a káros szerelemben és mindig dühösebb hiva lesz a nyers erőnek és sportnak és Amerikának és Cornernek.

De hova jut Corner?!! Ezt teszi a szerelem?!! Hiszen Corner egészen elpuhul és a végén filozófus lenne, ha szerencséire — nem lenne tulontul buta hozzá! Grita Cornert szereti, Jemmy pedig Gritát és a végén Corner olyan lesz, mint Grita és Grita olyan lesz, mint Corner és akkor kezdik előlről. Nahát, ha ez a szerelem! Én egy szomorú kövér ember vagyok, de ha szeretnék valakit, az ördög vigye el, akkor szeretném és nem szoknám meg a szokásait és nem tartanám a megtestesült tökéletességnek! Legalább az lenne a vége, hogy a végén egymásban megutálnák egymást, vagy magukban megutálnák ma-

gukat, vagy mit tudom én, csak az lenne a vége, hogy vége lenne és Corner trenirozna és Grita egy laphoz szerződne, vagy nálam lakhatna egy nevelő-nővel, de nem akar és Cornerrel nem tudom mi lesz, mert olyasmi történt, amit nem értek és amit én nem értek, az érthetetlen, nem szerénységből mondom, hanem az igazság kedvéért.

Szóval a bárban voltunk hárman és Corner a könyveiről beszélt és Grita a Durbant-Melton meccs kimeneteléről, és én úgy ültem ott, mintha érezném, hogy ez lesz az életem legszerencsétlenebb estéje.

Szemben velünk egy asztalnál egy egész sovány fiatalember ült egy másik sovány fiatalemberrel. Az egyik sovány fiatalember nagyon feltűnően viselkedett, mintha azt akarná, hogy rettentő erős, vagy rettentő befolyásos, vagy rettentő gazdag embernek tartsák. A legtöbb ember így éli ki titkolt ambícióit, hiszen végeredményben nem azon mulik, hogy ki mire képes, hanem hogy mire tartják képesnek; s ez a fiatalember szemmelláthatólag sokat gondolt avval, hogy az embereknek mi a véleményük róla.

Már kezdetben feltűnt nekem, hogy folyton Gritát nézi és pedig olyan módon, ahogy egy rendes helyiségben egy rendes nőt nem szokás. Eleinte azt hittem, hogy tévedek, de később annyira nyilvánvaló lett a dolog, hogy figyelmeztettem rá Gritát.

Gritának felcsillant rá a szeme s azt mondta, szóljak Cornernek. Végül szóltam is Cornernek, aki vidáman mosolygott a fiatalemberre s olyasfélét mondott, hogy teljesen érthető, hogy a fiatalember így adja jelét annak, hogy milyen szépnek találja ő is Gritát. Grita arca természetesen megnyult erre s bár nem vagyok barátja az ingyen verekedésnek, őszintén

szólva én is furcsállottam ezt kissé. Nahát, ami azonban következett, az tényleg mindennek a teteje volt.

Ugyanis csakhamar nyilvánvaló lett, hogy a prepotens fiatalember viselkedésében egyrészt valamelyes célzatosság nyilvánult meg, másrészt semmiesetre sem lehet tisztában azzal, hogy az asztalunknál ülő, vidáman és hülyén mosolygó szimpátikus férfi Jemmy Corner, az összes sulycsoportok világbajnoka. No de ezuttal mégis csak becsületre szoktatja a kölyköt Jemmy, — reméltem bizonyos szelid kárörömmel.

A fiatalember ekkor hangos megjegyzéseket tett, amik alkalmasint nekünk szóltak, s amiken Corner enyhén s megértőleg mosolygott. Miután a szerencsétlen fiatalember szemmelláthatólag bele akart kötni a világbajnokba, — nem is értem, hogy nem látta még az arcképét a lapokban, vagy hogy nem ismerte fel — s miután látta, hogy Corner nem mozdul, kenyérgolyócskákat kezdett dobálni a bajnok közel egy méter széles vállaira.

Erre — szinte magam sem hiszem —, Jemmy vidáman nézett körül és maga köré, mintha azt keresné, hogy kinek szól ez a kenyérgalacsinos tréfa, ami, ugylátszik, nagyon mulattatta őt. Erre egy kis szünet következett be e bájos játékban, ami alatt mindenki felkerekedett, akinek párja volt s Grita is táncolni ment Cornerrel. Ami a tánc alatt történt, azt utána Grita sugta a fülembe, egészen magánkívül, érthető izgatottságában.

A fiatalember ugyanis — egyébként mint kiderült, Grita egy volt kollégája s Kilkenneynek hívják, — tánc közben gáncsot vetett a mellette elhaladó világbajnoknak. Corner mosolyogva szólt oda, anélkül, hogy kivált volna a táncolók tömegéből:

— Fiatalember, ha nem vigyáz, amputálni fogom a lábát.

— Csak merje! — kiáltott a fiatalember nagyon sápadtan, de nagyon vakmerően.

— Nem merem — mosolygott tovább Corner —, mert nem vagyok orvos — és nyugodtan táncolt tovább Gritával.

Aztán már villámgyorsan pergett le az egész. Nem tudom mit akart a fiatalember, az életét unta-e, vagy mi, de odajött az asztalhoz és felkérte Gritát táncra. Corner azt felelte, hogy Grita nem megy. Mire a fiatalember azt felelte, hogy nem őt kérdezte, hanem Gritát. Mire Corner azt felelte, hogy igaz, hogy a fiatalember nem őt kérdezte, de viszont ő felelt Grita helyett. Amire a fiatalember Grita hóna alá nyult, amire Grita kétségbeesve, Cornerre nézett, amire Corner egész hosszában felállott, amire a fiatalember halálra sápadt, de elszántan ott maradt s én legalább úgy láttam, szinte rosszul esett neki, hogy Corner nem ütötte ketté, hanem meggondolta magát és azt mondta:

— Ha beszélgetni akar a menyasszonyommal, akkor üljön az asztalunkhoz.

Amire a bátor kis fickó elvörösödött és azt mondta:

— A menyasszonya?! Ez disznóság.

Corner őszintén elcsodálkozott. — Hogyhogy disznóság? — kérdezte leplezetlen érdeklődéssel.

— Én nem is tudtam erről, — mondta a fiatal ember dühösen.

— Dehát hogy az ördögbe tudta volna, — bámult Corner.

— Sehogy, — fujt a fiatalember, sarkonfordult

és kiment a teremből. Cornert igazán mulattatta a dolog, különösen mikor megtudta, hogy a mulatságos fiatalember a N. N. munkatársa, aki régen ismeri Gritát s nyilvánvalóan szerelmes belé.

Mondhatom, Grita el volt keseredve, úgy befelé. Amikor egy leány felneveli magában hamvas, selymes s csupa fájó, csiklandós idegszállal átszőtt gyönyörű elképzeléseit a férfiről, aki erősebb nála, aki erősebb mindenkinél, akkor az ilyesmi nagyon keserves érzést szül benne. Nevetséges arról beszélni, hogy Corner félt volna ettől a kis szájhóستól, de istenem, ha félt volna tőle, akkor még menthető volna az eljárása.

*

Nekem mindig igazam van. Igazam volt, mikor felállítottam ennek a szerelemnek a diagnózisát. Hazamenet, amíg Jemmy kedvenc kocsiját, a Locomobilt vezette, megkérdeztem Gritát, mi a véleménye Corner művelődési lázáról. Grita ajkbiggyesztve felelt:

— Nem értem őt. Folyton attól fél, hogy megvetem és ettől való félelmében szánalmas dolgokat művel.

Megkérdeztem, hogy mire érti ezt.

— Szentimentális — felelte Grita szomoruan. — Alázatos és igyekszik a kedvembe járni. Folyton azt akarja, hogy tanítsam őt, nem tudom mire. Sem .iibe sem veszi magát és meg akarja tiltani nekem, hogy boxmeccsekre járjak. Azt hiszem — fejezte be egy miniatűr sóhajjal —, nem ő az az ember, aki meg tudna érteni engem. Még saját magát is félreérti. Igazán csodálom Jemmyt. Azt hiszem, megbolondította a nagy szerelem. Akkor, amikor én megszerettem őt, úgy éreztem, hogy új dolgokat értek meg, nyu-

godtabb, okosabb lettem. Ugylátszik, a férfiakkal más-kép van ez.

Láttam, hogy ütött az órá. Tehát azt mondtam neki:

— Miattad elhanyagolja a tréningjeit. Mindennap elküldi Jeffet és ujabban zsákkal sem dolgozik.

Láttam, hogy Grita nagy puha kalapja alatt összevonja a szemöldökeit s amikor a lakása elé értünk s Jemmy szokása szerint hosszasan szorongatta azt a két jobb sorsra méltó kis kezét, Grita fagyosan mondta neki:

— Kedves Jemmy, szeretném, hogy mostan tíz napig ne találkozzunk.

— De miért?! — csattant fel Corner, teljesen elhülve.

— Mert így akarom, — felelte a kis tigris keményen.

Mikor aztán egyedül maradtunk, Jemmy felnézett a csillagokra, azután letette vadonatúj szalma-kalapját a földre és rálépett és azt mondta:

(Mit is mondott?)

KILENCEDIK FEJEZET,

*amely olyan, mint az élet, rövid és sablónosan
végződik.*

Ha nem tudnám, hogy apám Monsky Alamov Grigor ezredes volt, azt hinném, hogy egy Smith a sok közül. Annyira magamban érzem Amerika lelkét, annyira amerikai vagyok. Mondjanak akármit odaát, nem bánom, hogy így van.

Nem tudok érzékenykedni. Nem tehetek róla. Nem szeretem a forró férfikönnyeket, amelyek a szivből jönnek. Nem szeretem a puha férfit, mint ahogy nem szeretem a puha márványt.

Mit szépítem magam előtt a dolgot? Mindenki olyan, amilyen. Én ilyen vagyok. Csak örülhetek, hogy megtaláltam magamat.

Találkoztam Williamsonnal. A jó öreg Williamsonnal. Nagyszerű kondícióban volt, ami annak ellenére meglátszott rajta, hogy majd összeesett a meghatottságtól, mikor meglátott. — Halló! — kiáltottam lelkesen rá s nem is tudom miért, hogyan; gyorsan, lélekzet nélkül beszélni, magyarázni kezdtem, hogy én csak azért szegődtem Corner nyomába, hogy kiismerjem a gyöngéit és a kellő pillanatban figyelmeztethessem a vén Billyt, hogy itt az ideje a revánsmérkőzésnek, a pillanat, melyben Corner megverhető.

Ugylátszott, Billynek tetszik a gondolat, hogy kihivja Cornert. Szaporán pislogva hallgatta, amint elmagyaráztam, hogyha most, mikor Corner teljesen ellustult, nekikezd a legerősebb menetű tréningnek és egy hétig titokban dolgozik Culmasserrel és azután kihivja egy közeli dátumra Cornert hivatalosan; akkor lesz egy teljes heti tréning előnye, ami teljességgel behozhatatlan. Csakhamar a részletekben is megegyeztünk.

Nem tudom, miért tettem ezt, miért árultam el Cornert és Gorot, aki most mindenképpen Cornernél volt érdekelve és vele bukott volna adott esetben.

Azt hiszem, valójában most is szeretem Cornert, bármennyire csalódtam benne. Szeretem valahogy, valahol a lelkem mélyén, ott, ahol még a madár se jár. De ki akarom végezni ezt a szerelmet és legyőzve látni Cornert, azt akarom, hogy őt is kiszámolják a ringben és az iránta érzett szerelmemet, amely, ha az utolsó pillanatban fel nem kel, akkor végleg fekve marad.

Billyt, a vén faembert, nem szeretem, Cornert gyűlölöm. De jobb valakit nem szeretni, mint valakit gyűlölni. Eszembe jut minden, amit ellenem elkövetett, nemtörődömsége, hanyagsága, Kilkenneyvel szembeni különös viselkedése és hogy megparancsoltam neki, hogy tiz napig ne kerüljön a szemem elé és már a negyedik nap is eltelt és még nem mutatkozott, nem is telefonált. Nyugodtan örökitem meg a tegnapi napon elkövetett egyéb tetteimet tehát, abban a tudatban, hogy senkinek sem tartozom felelősséggel, ami nagyszerű érzés. Tehát.

Délután felhívtam Kilkenneyt hozzám és elmentünk sétálni, husz cigarettát szívtam el, az orromon

át fujtam ki a füstöt, sokat nevettem Kilkenney fokozódó merészségén és elmondtam neki, hogy van még százötven dollárom és két hónapra kifizetett szobám és majd állás után nézek, szép lányok sose haltak éhen, én pedig azt hiszem, tetőtől talpig szép és izmos és különös és izgalmas jelenség vagyok, azt hiszem, így mondtam. Aztán egy autóba ültünk és Kilkenney vállára hajtottam a fejemet és a gyerekek úgy vonaglott a válla, hogy majdnem elnevettem magamat. Nem is hittem, hogy ilyen komolyan szerelmes belém. Közben huzogatta a mutatóujját a térdnadrágja mintázatán s vékony lányos ajkait harapdálta. Kínéztem az ablakon s láttam, hogy alkonyodik s az ég fonnyadt, ezüsthényű s a láthatáron vérekes. Nagy parkok és alacsony villák és apró diszfák mellett mentünk el és én éreztem, hogy most komisz vagyok és nagyon meg voltam elégedve ezzel.

Azután a Mardarian-fasor végén kegyelemben elbocsátottuk a taxit és leültünk egy padra.

Kilkenney új barátjáról beszélt, Hamhawk urról, akit látásból már ismertem.

Én Williamsonról beszéltem, hogy nézetem szerint igazságtalanság volt a veresége és jobb technikájú boxolónak tartom Cornernél.

Kilkenney élénken felelt, hogy Williamsonnak tényleg csak egy nagy hibája van, hogy a horgai tulságosan letről indulnak, kroséi pedig nagyon is fentről, amivel elvesztik a lendületüket.

Pedig ez két hiba. De Kilkenney szerint egy oka van a kettőnek.

De Williamson fürgébb.

De Corner erősebb. Igaz, Stone, mi jutott eszébe, hogy belekössön Cornerbe a multkor, az istenért!

Kilkenney zavarban van.

Egészen sötét lesz, autók suhannak hébe-hóba, tátozó reflektorokkal. Zsibongó távoli zaj, villamosok csöngése, talán sorompócsörgés.

A szél halkán szemel a pad körül, hullott levelek között.

Kilkenney hátradől és szemmelláthatólag gondolkodik.

— Grita! — szólal meg végre.

Előre nevetek, mit fog mondani. Komisz vagyok. Igazam van.

— Grita! — de nem jut tovább.

Ezt az embert most boldoggá tudnám tenni. Nem teszem.

— Nézze csak barátom — mondtam neki —, maga még egészen fiatal emberke. Suhanc. Sűvölvény. Én tizenkétéves koromban különb férfi voltam, mint maga most.

— De Grita...

— Semmi de. Semmi Grita. Semmi érzelem. Kapott tőlem egy felejthetetlen délutánt, ami olyan volt, mint egy álom. Most azonban dolgom van, megyek a Williamson tréningjére. Én trenirozom.

És otthagytam a padon. Elindultam a Subway felé. Teljesen nyugodt voltam, biztos, jókedvű, elégedett és fölényes, csak a könnyek folytak folyton a számba, magam sem tudom miért.

TIZEDIK FEJEZET,

amelyben Jemmy Corner gondolatai Kilkenney körül forognak.

»A gépember«: — mondta Kilkenney, aki fiatal-sága ellenére is hallatlanul okos fiú, nagyon ismeri a nőket és sokat beszél Gritáról velem mostanában, hogy mennyire csalódott Gritában, mennyire megvál-tozott; s meg is tudja magyarázni ezt, ami nekem egyszerűen csak fáj.

»A gépember« — mondta egyszer Kilkenney — »pilóta, soffőr, konstruktőr, mechanikus, faháncsideg-zetű, érzéketlen, nehéz felfogásu, nehezen ijedő, könny-nyen befolyásolható embertípus. Nem feltaláló, nem kezdeményező, nem Blériot, hanem az *eddig* tul-szárnyaló, mindent fokozó, mindenre ráduplázó, rend-szerint sovány, alacsony és babonás, mint Lind-bergh.«

»Az izomember szintén a mi teremtményünk, — rendkívül érzékeny idegéletű, szentimentális, kezdet-leges, rendszerint túlméretezett, szülei óriások, gyer-mekei korcsok«.

»A gumiember a leghamarabb kialakult ameri-kai sajátosság. Gumiültetvényei vannak, vagy gumi-résztvényei, vagy gumicipőfüzőt árul, gumi a sarka, a gallérja, az óralánca, az idegei, gumit rág, nem törik, nem reped, csak kopik és addig él és keres, amíg el nem kopott.«

»Az amerikai lányra azt mondják, hogy utálatos az erkölcstelensége, utálatos a prűderiája: ez a különleges és ismert kevertség, raffinált józanság, méretezett élvezetvágy és mit tudom én mi.

Holott az egész amerikai lány maga a megtestesült praktikus Ész.

Szemérmetlen addig a pontig, ameddig a prűderia engedi; és prűd addig, ameddig az érzékei engedik.«

Ezután még elmondta Kilkenney, hogy Gritát többször megcsókolta a szerkesztőségben és mások is megcsókolták és hogy ebben semmi különös nincsen.

Én nem is haragudtam rá ezért, a harag, vagy fájdalom inkább olyan távoli zsidongás volt bennem, mint amikor valakinek a gyomra korog és tudja, hogy még sokáig nem lesz mit ennie.

Csak hogy én a szívemben éreztem ezt a dolgot ezzel az ízével, gyomorral.

És azt is mondta Kilkenney, ravasz mosolygással, azon a sápadt kis rókaarcán és sötétkék szemén, hogy én hamarosan el fogom felejteni Gritát.

Én aztán próbálgattam elmagyarázni, hogy mi is ment végbe bennem a tíz nap alatt, amíg nem láttam Gritát.

A szüleim fadöntő-népség volt Kanadában és szegényen nevelkedtem köztük. Négy évvel ezelőtt, huszéves koromban jöttem fel Newyorkba, világot látni, szerettem volna megismerni az embereknek azt a fajtáját is, amely nem foglalkozik fausztatással. Minyárt az első nap, hogy itt csavarogtam a nagy, széles utcákon, megakadt rajtam egy boxtréner szeme. Kikérdezett, elviit egy klubba, munkába vett és két évig dolgozott velem. Egyszerű, szűkszavu ember volt,

Marmaduke Spencenek hívták, neki köszönhetek mindent, amit elértem.

A két év alatt, amit a keze alatt töltöttem, kétségtelenné vált, hogy az erőmmel és technikámmal semmi baj nincs. Kérdés volt azonban, hogy hogy állok a küzdőképességgel, a döntő pillanatok kihasználásának, az erők kellő koncentrálásának képességével. Minden sportember sikere ezen mulik. Nos, első mérkőzésemet megnyertem. Végül most a világ-bajnokságot is.

És akkor, amikor elértem a legtöbbet, amit magamfajta ember elérhet, akkor bejött az öltözőmbé Grita, rámnézett és én rögtön tudtam, hogy faragatlan, buta izomcsomó vagyok és megszerettem Gritát, a győzelem pillanatában, lelki szépségeért, eszéért, különb, emberibb voltaért, mit részletezzem magának, Kilkenney ur, hiszen érti.

Az első kellemetlen meglepetés az volt aztán a számomra, hogy Grita a nyers erőmért szeret.

A második az volt, hogy láttam, hogy a lelke tele van rajongással a vad és durva dolgok iránt.

A harmadik pedig az, hogy kinevetett, amikor hallotta, hogy én könyveket olvasok, hogy méltó lehessenek hozzá.

Ez az egész Kilkenney ur, — mondtam.

*

Kissé meglepett, hogy Kilkenney nem is próbálta mentetetni Gritát.

Sőt azt mondta, hogy teljesen igazam van, Grita nem érdemli meg, hogy szeressem.

Pedig én belülről folyton önkénytelenül tiltakozom az ellen, hogy igazam legyen. Szeretném, ha tévednék. Szeretem Gritát és ez olyan egyszerű, olyan

világos, olyan megdönthetetlen, hogy nem változtathat rajta az, hogy Grita ilyen, vagy olyan.

De Kilkenney ur nem talált mentséget Grita számára. Neki az volt a véleménye, hogy azért érzem azt, hogy szeretem Gritát, mert azt hiszem róla, hogy nem olyan, mint a többi amerikai leány. Pedig éppen olyan. A többit éppugy lehet szeretni és a többiről éppugy le lehet mondani. Humbug az »egyetlen szerelmem« megszólítás Kilkenney ur szerint és humbug az, a szerelmet a végletekig felfokozó érzés, hogy szerelmünk tárgya egy unikum, egyetlen példány s ha elvesz, minden elveszett.

Próbáljam elképzelni például — mondta Kilkenney ur —, hogy szeretek egy leányt, különös mosolyát, különös szavait, sajátos, bájos arckifejezését — és egyszer csak látom, hogy két példányban jön be az ajtón, mondjuk, az ikertestvérével. Két különös mosoly, két különös hang, két sajátos és bájos arckifejezés, két imádott angyal, két egyetlen nő, két példátlan ritkaság, két pótolhatatlan szerelem. Ugye — mondta Kilkenney ur — már a gondolat is nevetséges? Nos az örök szerelem gondolata éppoly nevetséges. És nemcsak két hasonló nő van a világon, hanem sok, nagyon sok.

Nem tudom, igaza van-e Kilkenney urnak, de úgy mondta ezeket, mintha igaza volna.

És följajánlotta, hogy bebizonyítja, hogy igaza volt. Menjünk el valami bárba, ahol sok nő van és bizonyos, hogy egész jól fogunk mulatni, pedig nekem is és — mint mondotta — Kilkenney urnak is vannak bizonyos szerelmi eredetű sebei a lelkén.

A bárban voltak hivatásos táncosnők és vendégek és jazz-zenészek és detektívek békés polgárnak öltözve és békés polgárok apacsoknak öltözve és könnyed nőcskék tisztességes nőknek öltözve és tisztességes nők könnyed nőcskének öltözve és voltak tisztességes nők tisztességes nőknek öltözve a kitarattottjaikkal; és férjes asszonyok a szeretőikkel és szeretők férjekkel és szeretők szeretőkkel és férjek feleségekkel és luftballonokkal és zsebmetszők és árusok és vezérigazgatók és művészek; és a nők mindenütt meztelenek voltak, ahol nem volt ruha rajtuk és ahol volt ruha rajtuk, ott átlátszott; és volt ott városi erkölcsrendőrségi kiküldött részegen; és alkoholrendőrségi kiküldött egy nővel az ölében és végeredményben alig lehetett helyet kapni.

Mindezek Kilkenney ur megállapításai, és leirom őket, mert azt hiszem, találók. Egy barna, mézédés tekintetű, pisze leány ült az asztalunknál, már nem emlékszem, hogy került oda, akin volt egy pár selyemharisnya és egy kalap; és még valami. És folyton beszélt és dohányzott és ivott és nevetett és léggömböket pukkasztott és táncolt és visszajött és leirhatatlanul hangos volt és a nyakamba csimpaszkodott és azt akarta, hogy menjek vele a mellékszobába boxolni, tanítsam meg és aztán megint rágyújtott, ivott, táncolt és nevetett és nem tudta, hová tegye a lábait. Nagyon szimpatikus nő volt.

De aztán egyszerre feltűnően elcsöndesedett.

Az asztalunkhoz lépett Kilkenney urnak egy régi ismerőse, Mrs. Evesh, az American Womens Association egy oszlopos tagja. Feketébe volt bugyolálva, egy lorgnon és két kar lógott rajta és az arca olyan volt, mint egy kiszáradt régi temető, holdfényben.

Bemutatkozott és leült és a mézédés barna kislányhoz fordult és megkérdezte olyan hangon, mint a kazán, amikor robban:

— Hogy hívják magát, leány?!

— Pat.

— Nem a keresztnévét kérdeztem. Micsoda, maga nem tudná, leány, hogy a nőnek éppugy van vezetékneve, mint a férfinak? Ez természetes, fiacskám.

Ezután Mrs. Evesh megszagolta a poharamat, hogy nincs-e bennük alkohol, megszagolta a cigarettákat, hogy nincs-e bennük ópium, majd biztos léptekkel bement a mixer hátsószobájába, hogy — mint Kilkenney mondta —, megigyon egy whiskeyt, szóda nélkül és elszivjon egy »Oppy-Dill«-t.

Ezalatt én menekülni próbáltam, de Kilkenney visszatartott, ugylátszott, még tartogat valamit a számomra.

Amint a fekete hölgy visszajött, Kilkenney azonnal a következő kérdéssel fordult hozzá:

— Mondja, Mrs. Evesh, mi a véleménye az örök szerelemről?

A fekete hölgy hátradőlt, keresztbefonta a karját a mellén és lehunyta a szemét.

— Azt kérdezi Stone, mi a véleményem az örök szerelemről? Komolyan ezt kérdezi tőlem?!

Kilkenney rámmutatott:

— Ez az ur szeretné tudni.

A fekete hölgy rámmeredt. — Ön?! — dohogta.

— Ön?!

Én vállat vontam.

— Akkor Önnek elébb tisztában kell lennie azzal, hogy mit jelent az, egy nővel méltatlanul bánni el, a huszadik század Amerikájában. Egy nővel méltatlanul bánni nálunk, azt jelenti öregem, hogy a tette

kiközösítik a társadalomból, miután előbb a vagyonát az kapja, aki az áldozata volt. Semmi ellentmondás. Gondolja meg ezt előbb és akkor gondoljon az örök szerelemre. — És nagyot nevetett. Valahogy így:

Hahahehe. Hahahehe. Hahahehe.

Borzalmas volt.

Ha Kilkenney azt akarta elérni, hogy egy hétig ne tudjak nőre gondolni, ezt elérte. Nem tudok. Még Gritára se.

Csak az a különös ebben a dologban, ezzel az izével, hogyha nem gondolok Gritára, akkor is ott ég a képe, vagy emléke, vagy mi je bennem. Nem tudok szabadulni tőle, pedig nem gondolok rá.

Kétóráig voltunk a bárban, azután hazavittük a kocsimon a barna, mézédés angyalt, aki nem mondta meg mrs. Eveshnek a vezetéknevét. Kiderült, hogy egy egyetemi tanár felesége, de megkért, hogy ne áruljuk el.

TIZENEGYEDIK FEJEZET,

amelyben Kilkenney beszámol Gorodinnak a történetéről.

A Roboam-Clubban treniroznak, a Williamson régi öltözőjében. Miután rám nem gyanakszanak, végignézhettem egy ilyen dolgot és bizony Gorodin ur, a lapoknak volt igazuk: saját szememmel láttam, hogy Gritácska trenirozza Williamsont. Tudom, hogy rosszul esik Önnek, én magam sem értem. Ez nyilvánvaló árulás. De most már mindegy. A kihívás megtörtént és a fontos, hogy Jemmy kellő időre formába jöjjön.

Tehát elmondom a tréning lefolyását, persze szigoruan titoktartás alatt, különben máskor nem tudok bejutni hozzájuk.

Jemmy itthon van? Nincs? Persze, már tud a dologról.

Hát ott kezdem, hogy Williamson Culmasserrel dolgozik. A trénert elcsapta és vakon bizik Grita tanácsaiban. Brownberry finanszírozza a dolgot. Ő is ott volt és nagyon meg volt elégedve Gritával. Pénzt is ajánlott fel neki a győzelem esetére, de ugy tudom, Grita nem fogadta el.

Először a második számú masszázst kenték fel Williamsonra, azután egy menetidő következett, amely-

ben Culmasser támadott, elég kemény kesztyűkkel és Williamson nagyon jól védekezett. Egyetlen egy szvinget engedett be, amire Grita azt mondta, hogy a baloldalra vigyázzon, mert onnan veszélyes Corner s főleg gyorsan váltja az oldalakat. Azután egyenlő kesztyűkkel rendes munka kezdődött, amit Grita dirigált:

— Hátrább a könyököt, Billy! Így meg sem érzik az ütést! A krosénál leguggolni, felegyenesedni, lecsapni, visszarántani! Ne állj meg, ha egy ütésed ül, nem biztos, hogy a partnerben nem maradt annyi élet, hogy felhasználja, ha leállsz!

Vagy:

— Nyakizmok, hasizmok mindig a végsőig meg legyenek feszítve! Lábizmok lazán, bármikor használatra készen! Kemény izomcsomót nem lehet kiugratni idejekorán!

— Te azt hiszed, hogy az ütésnek az ad erőt, hogy megfeszited a karizmokat?! És így akarsz világ bajnok lenni! Az ütésbe a test ad erőt, a testnek bele kell dőlni az ütésbe és rögtön visszaugrani! Ne adj neki akkora felületet! A trénerednek fogalma sem volt az elméletről!

És így tovább.

Azután tizenkétperces pihenő következett, utána masszázs, utána szertorna, utána uszás a bazénban, összekötözött lábakkal, utána súlyegyensúlyozás balkézzeel, utána birkozás csak balkézzeel, végül egy gyors menet kesztyűk nélkül.

Utána könnyű ételek.

Ezt csinálják minden másnap, a közbeeső napokon pedig csak birkoznak.

A revánsmeccs előtt egy héttel beszüntetik a tré-

ninget és Culmasser vidékre megy Williamsonnal pihenni. Ez az ő nagy előnyük, mert Jemmy kénytelen lesz az utolsóelőtti napig dolgozni, hogy behozza, amit mulasztott.

Reméljük, azért még mindig jobb lesz Williamsonnál, aki hihetetlenül buta és a trénernek tényleg fogalma sem volt az elméletről.

Sajnos, Gritának annál inkább van.

Grita meglátja Williamson munkájában a legelrejtettebb hibát is és úgy magyaráz, hogy azt egy birka is megértené.

Hiszen ha Grita nem volna, Williamson akkor sem lehetne veszélyes Cornerre, ha Cornert álmából költénék fel és vinnék a ringbe.

A redakcióban azt hallottam, hogy a győztes hatvanezret kap, a vesztes huszat.

Már pedig, ha ettől eltekintünk, akkor is áll az a tény, hogy Corner bajnoksága még nagyon új, világhíre még nagyon friss és zsenge, nagyon is nagy szükség volna rá, hogy ezt is megnyerje, ezt a csatát.

És Williamson végleg meghalt, ha veszít.

Williamson nyerni akar minden áron. Pénzért, Gritáért, a jövőjéért.

Hát bizony Gorodin ur. Jemmy pedig csak azért, hogy ki ne kapjon.

*

Utána még velük mentem, a Chikagói Marhakereskedők Egyletének itteni bucsuestjére.

Nálunk a marhakereskedők egész rendes emberek. Európában a marhakereskedők a legkellemetlenebb és legbutább osztálya a társadalomnak. Nálunk semmivel sem különböznek a többi osztályoktól.

Ez az igazi demokrácia. Senki sem akar és senki sem tud különb lenni a többinél. Nemesség nincs, udvarok nincsenek, lovagok nincsenek, arisztokrácia nincs, már csak művészek vannak. De azok se sokáig. A művész akármit mond, esküdt ellensége a demokráciának. Nálunk pedig nem lehet, büntetlenül.

A mi demokráciánk mindenkit a szívére ölel, különbség nélkül, akinek pénze van, jól öltözik és tud mozogni a társaságban.

Azért nem szabad ránk haragudni dear mr. Gorodin, nem esünk tulzásba a demokrácia terén sem. Például egy pár évvel ezelőtt, amikor az a királyné Amerikában járt, emlékszik, akkor különvonatok szállították az embereket, akik látni akarták minden áron, és egész U. S. A. lázban égett. És azért egy angol arisztokrata, például, szintén egészen kellemes fogadtatásra lel a társaságainkban. Sőt. Bizonyos lehet benne, hogy nem fognak idegenkedni tőle.

Dehát elkalandoztam a tárgytól.

Elmentünk a Chicagói Marhakereskedők Egyletének bucsuestélyére, ahová meghívták Williamsont, aki chicagói.

Grita egész este arra vigyázott, hogy az a faképű Williamson ne egyen olyat, ami megárdhatna neki, ne igyon alkoholt, ne dohányozzék.

Nekem semmi közöm a dologhoz, de mondhatom, mintha tört forgattak volna a szivemben, dear mr. Gorodin.

Látom, ön is sápadt. Hát ön bizony kissé érdekelve van. Ön persze mindig is óvta Cornert. Gritától.

Hát tudja, kezd kialakulni a véleményem a nőkről. Nemsokára már kénytelen leszek eltitkolni előttük. Így művészet volt félreismerni Cornert. Elképzelésünk

egyoldalúsága okozza, hogy egy okos és szégyenlős boxoló körülbelül ugyanazt a hatást teszi ránk, mint az író, aki a futballmeccsen kedvenc klubjának színeiből összeállított nyakkendőt visel. De Grita ezt tulzásba vitte. De ezt csak mellesleg jegyeztem meg.

Egy marhakereskedő felköszöntötte Williamsont. Azt mondta, hogy Willy érdemtelenül vesztette el a nagy meccset és Chicagó változatlanul büszke rá.

Egy másik marhakereskedő szerencsét kívánt a revánsmérkőzéshez.

Egy harmadik marhakereskedő megkérdezte, hogy Grita menyasszonya-e Williamsonnak. Siettem megmondani, hogy nem, csak trénere.

Egy negyedik marhakereskedő hallotta ezt és csúnyán vigyorgott.

Egy ötödik marhakereskedő megjegyezte, hogy még sohasem hallott női trénerről.

Egy hatodik marhakereskedő olyan hangosan reccseve beszélt, hogy nem lehetett hallani, mit mond.

Egy hetedik folyton ivott és csuklott és veszekedett a feleségével, aki viszont evett és csuklott.

Dear mr. Gorodin, az életem egyik legszebb estéje volt az.

*

Mondok Önnek valamit mr. Gorodin. Bevallom, hogy kezdettől fogva szerelmes voltam Gritába és mindent megtettem, hogy Cornert kiábrándítsam belőle. De mondhatom, ebben a pillanatban az egyik dudás kivonul a csárdából, már nem szeretem Gritát, azok után, amiket láttam.

Nem szeretem Gritát! El tudja képzelni ezt az érzést? Szebb, költőibb, mint a szerelem.

Igaz, hogy én, Ön szerint, egy taknyos vagyok és nálam az ilyesmi könnyen megy. Könnyen szeretek és könnyen felejték.

De lehet, hogy most is szeretem. És lehet, hogy egyáltalán nem is szerettem. De mindegy, a viszontlátásra Gorodin ur, fel a fejjel! Majd szeptember másodikán mi nevetünk.

TIZENKETTEDIK FEJEZET,
amely Jemmy Corner naplója.

Valahogy meg tudtam szökni, bár nehéz volt. Három nap mulva szeptember másodika, az a hülye revánshecc, semmiképpen sem volt elhalasztható, jól kidolgozott dolog volt a részükről ezzel az izével.

Persze Jeff és Gorodin és Heggish vérszomjasan vártak rám és félholtak lesznek, ha észreveszik, hogy megszöktem.

Nagyon unom az egész komédiát. Kicsempésztem a Locomobilt és először, gondoltam, kimegyek Coneyra, aztán délnek vettem az utamat inkább és óránként 5 dollár pénzbírságnyi sebességgel száguldtam, fogalmam se volt, hova.

Villatelepek suhantak jobbra és farmok és nagy erőművek. Piros tetők, barna tetők és fehérek, gyárkéménnyel az oldalukon. Viaduktok, hidak és alagutak. Villamosok, vonatok, néha dokkok, ha a tengerhez közeledtem, nagy zárt uszályokkal és gőzösökkel és krémszinű yachtok nyájával. Ugy szeretem az ilyen gyors sétákat, hogy képes vagyok mindenről megfeledkezni közben.

Mindenről, ez annyi, mint: Gritáról. Grita minden és a minden, sajnos, több, mint amennyit az ember kellemetlen érzések nélkül elveszithet.

Ezzel a dologgal összefüggésben rájöttem arra, hogy én nagyon érzékeny természetű izé... szóval tényleg, már amennyiben, illetve azt hiszem, ez nem szégyen, csak Gritát kiábrándította. Csodálatos, az ember maga nem képes azt látni, amit mások látnak benne, én például nem értem, mért rokonszenvesebb az erő a gyöngeségnél és mért gyöngeség az, ha egy erős ember nem fitogtatja állandóan az erejét. De hát én igazán sok mindenen csodálkozom még és nem csodálhatom, hogy mért tűnik ép ez csodálatosnak előttem.

Amikor erre gondoltam, felturáztattam a gépet kilencvenre és minden repült, sziszegett, suhant kétoldalt és a motor zihált, zuhogott és a váz minden eresztékében nyögött, csikordult és én Grita fényképére meredtem, ami ott kéklott a homoklapon, a kapcsoló mellett. Nem tudtam az utra nézni, nem tudtam levenni lábamat a gáztól s éreztem, hogy dagadnak homlokomon az erek. Végül nagy erőfeszítéssel elrántottam tekintetemet a képről s leállítottam a motort. Örületes dolog volt. Nem tudom. Szeretem. Kell. De úgy viselkedik, hogy nem lehet... nem volnék képes megkérni rá... és nem akarom. Pedig nagyon hogyishívják... nem tehetek ellene, benne van a szivemben és igen, szeretem. Grita. Gri. Látnod, ez a hogyismondják dolog, ezzel az izével... nem volt szép, pedig nem akarok szemrehányást tenni Neked, de annyira rosszul esik, hogy egészen hogyis, nem talállok rá kifejezést, pedig érzem, itt van a nyelvemen, vagy hol. És majdnem nekimentem egy villának, a Locoval, a te kedvenceddel, ami háromszor olyan hosszú, mint amilyen magas vagy, és... ugy-e kiszámítottuk!... Persze.

Tudniillik a képedre néztem és mindenről elfeledkeztem, csak te és Williamson járt az izé... ez a különös... amit mondanak, hogy te meg ő, de én nem tudom elhinni és egészen világos előttem, akármilyen zavarosan irom is le ezeket, hogy ez... nem lehet, mert látod, tudniillik nem tudom elképzelni, hogy Te, Te... várjunk csak, mit is...

Örület, nem tudok uralkodni az idegeimen és nem merem megnézni, mit irtam eddig... és én, — hogy Te vele, azzal a Williamsonnal, ahogy mondják... de...

Tényleg nem tudok uralkodni az idegeimen és ez azt... azt jelenti persze, hogy három nap mulva elvesztém azt a meccset, az életem első veresége lesz, dehát az nem baj, csak Gorodin miatt lenne rettenetes, hiszen két dollár miatt is mennyire el tud keseredni és szegény ember tényleg sokat szenvedett azzal a forradalommal... kapcsolatban.

Elég az hozzá, hogy akkor aztán megfordítottam a kocsit és rohantam vissza a szállodába. De sem Jeff, sem Gorodin, se Heggish nem volt már ott és akkor rohantam a szövetségi irodákba, de ott se voltak és végül visszajöttem a szállóba és leültem a Gorodin lakásán valamire és a tenyerembe hajtottam a fejemet.

*

Egy óra mulva jött Gorodin.

Vártam, hogy ordít és leckéztet és egy félnapig nem fogja be a száját.

De szó nélkül leült mellém és bámulta a cipőjét. Rettenetes látvány, amikor szomorú.

— Hát mi lesz most? — mondta végül.

— Nem tudom, — feleltem később.

- De mégis? — kérdezte aztán.
 - Nem bánom, — mondtam kelletlenül.
 - Hát annyira vagy? — kérdezte komoran.
 - Nem fontos, — vontam a vállam.
 - Én magam sem értem, — célzott valamire.
 - Mire mondod! — kiáltottam.
 - Csak gondolom, — tért ki.
 - De mégis? — kérdeztem dühösen.
- De nem felelt.

*

Később már nyugodtabban beszélgettünk. Amennyire tőlünk tellett.

— Mit gondolsz a formádról? — kérdezte gyászos hangon.

— Rossz — feleltem —, ideges vagyok.

— Hiszen alig van három tréninged! Így kiállni egy meccsre, amire az egész világ figyel! Nem félsz?

— Nem félek, de el fogom veszteni. Mibe megy?

— Összesen nyolcvanezret vesztenék. Nem olvasol ujságot?

— Nem.

— Allat.

Igaza volt.

*

Aztán elmondta, hogy egy jegyet nem lehet már kapni. Kinából jöttek tudósítók.

A culmerstreeti Arénában folyik le a dolog. Nyolcvanezren férnek be.

Egészen le volt törve szegény Gorodin. De nem biztatott, nem kért és főleg nem beszélt Gritáról.

Én sem beszéltem Gritáról.

Kilkenney telefonozott, érdeklődött, ujságolt.
Jó fiu.

Ő sem beszélt Gritáról.

Egész este pipázom, egyiket a másik után és iszom, egyiket a másik után. Szenzációs formában leszek másodikára.

Nem tudom, mi van szegény Gorodinnal. Ő tömi meg a pipámat, tölti a poharat és hallgat.

Uglátszik, a félelem elvette az eszét.

Ülünk és iszunk és hallgatunk. Mint két polgár, aki megváltotta a jegyét a második meccsre és most addig nincs gondja rá.

Gorodin ül és nézi az óráját és az ajtót. Uglátszik, vár valakit.

Aztán egy darabig naplót ír és közben megkérdezi, nem vagyok-e álmos, van-e még dohányom és jó-e a whiskey?

Később visszaül az asztalhoz és nézi az óráját és az ajtót.

És ülünk és iszunk és hallgatunk. És nem beszélünk Gritáról.

Akkor már inkább általánosságban a nőkről, nem? Itt van ez a bájos P. J., aki a harmadik gazdag és becsületes férfit ülteti már szegényen a vádlottak padjára, egyszerűen azért, mert elvből nincs kevesebb pár cipője hatszáznál, mert elvből hordat a kutyájával milliárdos nyakláncot és platinából rakat hűtőt a turakocsijára, és még szabadon jár; és hányan vannak, akik visszaélnék a bíróságok hisztérikus növé-

delmi mániájával, ha eszembe jut egyik-másik eset, amit az ujságban olvastam, hát égnek áll a hajam.

Hihetetlenül gyűlölöm az efféle nőket; ugylátszik, ilyen gyűlölködő természetű vagyok, ha nem gondolok Gritára. Dehát ő nem tehet róla, hogy nem tudom a hibáit nézni, pedig látom.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TIZENHARMADIK FEJEZET,

amely Grita Monks naplója; a revánsmeccs leírása.

A nagy, fedett arénában ember ember hátán szorongott. Olyan sokan voltak az állóhelyeken, hogyha valaki a huszadik sorban mély lélekzetet vett, akkor az első sor tiz centiméterrel előbbre jött. Most nem az ujságírók közt ültem, hanem egy szimpla ülőhelyen, mert Brownberry páholyába nem volt kedvem betelepedni. Nagyon izgatott voltam és egyáltalán nem figyeltem az előmérkőzésekre, pedig az előmérkőzések sportszempontról nivósabbak szoktak lenni a »nagy« meccseknél. De engem semmi sem érdekelt, fásult voltam és nagy erőfeszitésembe került végignézni a páholyok ruhamüsorát. A szenátusi elnöki referens feleségén briliánsokkal kirakott deréköv feszült sziporkázva és a referensné az egész meccs alatt nem ült le, hogy lássák az övet. Egy félóráig bömbölt valami zenekar, az izgalom úgy forrt az óriási helyiségben, mint a szurok a katlanban, rotyogva, gőzölögve. Éles, szuró fényárban rengett a nyolcvanezer koponya, mint nagy tábla különös vetés. És valahogy mindenki érezte, hogy Williamson fog győzni, és én is éreztem, hogy Williamson fog győzni, úgy, ahogy kiterveztem, ahogy akartam, akarom és elvárom.

Cornerről rossz hírek jártak szájról-szájra. A vén fiu elhanyagolta az esetet és teljesen nyers a formája. Billy pedig a lehető legjobb és amire Corner se számít, intelligensen dolgozik.

Jemmy meg fogja ismerni az én vezetésem nyomát. Ott, a ringben, nyolcvanezer vigyorgó, lihegő, dühös, sziszegő nyolcvanezer ember szeme előtt fog rájönni Corner, hogy ki vagyok.

Ezeket gondoltam a szimpla ülőhelyen, az előmérkőzések alatt. Egyszerűen esőköpenyben ültem ott és egy kis krém kalapban és a kis arcom komor volt és mozdulatlan, míg körülöttem már megrázta az embereket a közelgő szenzáció előszele.

Ez az előszél abból állott, hogy megindultak a fogadások. Általában 2:1 arányban fogadták Williamson.

Mint ahogy azt a meccset is leirtam akkor, amelyiken Corner világbajnok lett, ezt is igyekszem megörökíteni.

A második meccset, a revánsmeccset, az én meccsemet Harry Williamson nyerte meg, pontozással. Hurrá.

A közönség elég hidegen viselkedett.

Corner rossz tempóval dolgozott, az ütései elkéstek, testcselei mértéktelenek voltak és híres egyenesei sorra félrecsuszta.

Amig Williamson győzelmét kihirdették, Corner mozdulatlanul állt és hangtalanul nevetett, különösen és nyugtalan szemekkel.

A szemei engem kerestek.

En kirohantam a széksorok közül és összefogtam a köpenyemet és az arcom megmerevedett. A szemeim körül forró volt a bőr.

Közben az aréna zugott, mint egy óriási méhkas a hátam mögött és sokan Williamson nevét kiáltották. Valahol a folyosókon tértem magamhoz.

*

Emberek rohantak el mellettem. Ajtók csapódtak. Betámolyogtam Williamson öltözőjébe. Többizben hevesen szorongatta a kezemet, lerogytam egy székre és körülnéztem.

Williamson egészen kész volt. Különös, ebben a pillanatban már nem emlékeztem a mérkőzés részleteire, egyáltalában nem és csodálkozva néztem erre a teljesen kimerült emberre, akit hárman is dörzsöltek, rángattak, masszíroztak.

Culmasser itatta, Brownberry meg számokat ordított Willy fülébe, ragyogó szemekkel. Számokat. Számokat! Számokat!!!!

Borzalmasan fáradt voltam. Fáradtabb, mint Williamson. Fáradtabb, mint a világ.

Csak néztem bután magam köré. Williamsont kenték, itatták, számokat ordítottak a fülébe. Ujságírók rángatták. Telefon zörgött.

Lassan világossá vált előttem, hogy mi történt. Hogy mit tettem.

Hogy kivel.

Hogy miért?

Azt hiszem, valami rosszaság van a nőkben. Kiben így, kiben úgy nyilvánul meg. Kiben mindig, kiben néha. Igen, azt hiszem.

Kitámolyogtam az öltözőből. Nem is vették észre. El voltak foglalva a győzelmi mámorukkal. Hogy jönnek ezek Cornerhez?

Észre sem vettem, hogy Jemmy öltözője előtt állok. Kopogtam. Nem feleltek.

*

Jemmy teljesen felöltözve ült egy kis asztal mellett és valami levelet írt. Barátságosan köszönt.

Gorodin számokat suttogott a bankárjának, elnéző mosollyal.

Jeff sirt.

Leültem itt is egy székre.

Jemmy befejezte a levelet.

Senki sem szólt hozzám.

Jeff mellém ült. Észre sem vettem, csak a vállán feküdtem egyszer és úgy rázott a sirás, forró volt az arcom, nevetséges, mintha késekkel hasogatták volna a testemet.

Jemmy felállt és ahogy fölém hajolt, azt kérdezte egyszerűen és komolyan:

— Mért sir?

— Hagyd, — szólt neki Gorodin.

És nem tudtam egy szót kinyögni, pedig ezer is kevés lett volna, hogy elmondjam, hogy tudom, hogy mit tettem ellene, édes, nagy, komoly Jemmy, dehát ilyenkor az ember nem tud. Szégyeltem a gyöngeségemet és megint valami kemény, makacs dac dagasztotta be a torkomat és hallgattam.

Jemmy lassan felvette a porköpenyét, köszönt és kiment. Gorodinnal kezet fogott.

*

Később Gorodin elküldte az embereket és egyedül maradtunk az öltözőben.

Drága öregem! nem tudta, hogy fogjon hozzá.

Leült mellém és hallgatott. Én is. De mi mindent hallgattunk egymásnak akkor, ott, ha elmondhatnám! Nyíltan, őszintén hallgattunk.

Végre felszakadtak bennem a zsilipek. Az őszinteségnek vége volt, megszólaltunk.

És elmondtam neki mindent.

Legalább elmondtam, hogy nem lehet elmondani, legalább megmagyaráztam, hogy nem tudom megmagyarázni, legalább megértette, hogy nem tudom megérteni, hogy mi történt velem és mivé fajult bennem a szerelem.

És ő azt mondta, hogy nem haragszik rám és ha ő nem, akkor másnak sincs joga, hiszen Goro vesztette a legtöbbet, igazán sok pénzt vesztett.

De ő magához ölelt és én megígértem, hogy nála fogok lakni egy társalkodónővel és többé nem csinálok ilyesmit.

És ott ültünk egymás mellett és megáradt bennünk a sok érzés és szó és rengeteget fecsegtünk össze és már majdnem jó kedvem kerekedett, mert ez a dráma vén gebe nem beszélt volna a világért sem Jemmyről.

Én a végén már örültem neki, hogy tullestem ezen a szentimentális dolgon is és már őszintén kezdtem unni Gorot a sok vizes frázisával és örültem, hogy végre eszébe jutott, hogy vacsorázzunk.

Én végig visszafojtottam a lélekzetemet és nem beszéltem Jemmyről.

Aztán hazakisért Goro és azt mondta, hogy reggel értem jön. Nem is sejtettük, hogy mi vár ránk másnap.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl Jemmy Corner naplójából.

Előre éreztem, hogy nem fog menni a dolog. És tényleg, semmi sem ment úgy, mint máskor. Zavart a fény, zavart az a hatalmas közönség és hibát hibára halmoztam, mint egy kezdő boxoló! Elveszett, kész. No és?!

Azután láttam, hogy Grita kisasszony bemegy Williamson öltözőjébe. Annak is több szerencséje van, mint tudása. Williamson nem boxoló, csak afféle szerencsejátékos. Most minden összeesküdött ellenem. De hátra van még a harmadik, a döntő meccs.

Amelyre nem fogok kiállani.

Dehogy is állok ki. Nem tudok olyan árat, amiért ittmaradnék most Amerikában.

Mindenki zavar, idegesít, nem akarok senkit látni az embereim közül és főleg nem akarom, hogy lássanak.

Egész egyszerűen megszököm. Csak annyit írok meg Gorodinnak, hogy Európába megyek. Kerestetni nincs joga.

Egy kicsit körülnézek a világban. Odaát a kutya sem törődik egy boxolóval, akár bajnok, akár nem az. Itt is meglesznek nélkülem.

És Monks kisasszony is meglesz nélkülem. Nem indítottak meg a krokodilkönnyei. Nem, azt már nem.

Gorodin egész szépen ráfizetett a dologra, ezzel az izével. Az ő baja, mondtam, nem állok ki.

Lehetetlent nem kívánhatnak tőlem. Nem az akaratommal boxolok, hanem az izmaimmal, elsősorban.

Jegyet váltottam már, mindent becsomagoltam a két kroko-bőröndbe, minden pénzt folyósítottam és viszek magammal különféle formában kétszázötven-ezer dollárt. Szép pénz; valami amerikai cipőfelső-részkirályfinak néznek majd odaát.

Nem gondolok semmire, ami elmúlt, csak az utazás gondolatára fog el valami gyerekes öröm.

Csak úgy ne járjak, mint a szórakozott utazó, aki Chicagóban beszállt a mexicói vonatba és Mexico Cityben már nem tudta, hogy melyikből kell kiszállania.

Én a »Pemberton«-nal hajózok át, az utolsó pillanatban csiptem el, reggel indul. Épp, hogy helyet kaptam.

Csak fel ne ismerjenek, bár az se baj, ha felismernek.

Ugy örülök az egésznek, ezzel az izével, mint valami csinynek. Nagyon rossz lett volna most ezekben a napokban itt maradni, ebben a környezetben.

Én még sosem tettem nagyobb utat.

Most fogok.

*

Hiába, jó, ha az embernek pénze van. Minden simán megy, mindent meg lehet oldani.

Párisba megyek, onnan tovább. De előbb, egy darabig Párisban maradok.

Talán jó lett volna megkérdezni valakit, esetleg

Kilkenneyt, vagy mást, aki már járt Európában. De hiszen a hajó tele lesz európaiakkal.

Én nem ismerek egyetlen európaít sem, megvan az a különös szokásuk, hogyha Amerikában vannak, eltitkolják, hogy európaiak.

Kiváncsi vagyok, odaát is el lehet-e titkolni, hogy az ember amerikai?

Mindenfélét összevásároltam az utra. Közben eszembe jutott, hogy mennyivel jobb, ha az ember valami nővel megy bevásárolni.

Erről eszembe jutott Mrs. Evesh, amiről eszembe jutott, hogy mit mondott Kilkenney arról, hogy mennyi nő van a világon, mindenki rosszul teszi, ha egyetlenegyért makacskodik.

Erről eszembe jutott a meccs és azután Grita krokodilkönnyei.

Egy pillanatra megtántorultam és eszembe jutott, hogy nem utazom.

Gyorsan megvettem a hajójegyet.

*

Csak keserőséget érzek, semmi mást. Nem is tudom nyugodtan végiggondolni a dolgot ezzel az izével, hogy én tényleg Gritának köszönhetem ezt a vereséget. De talán jobb így.

Ha az ember valamiről biztosan tudja, hogy rossz, akkor azt mondja: talán jobb így. Az ember nem tud belenyugodni a keserű dolgokba és ezzel a fásultság helyett örökös nyugtalanságba esik.

De talán jobb így.

*

Még van egy félórám. Azután elmegyek egy kis vendéglőbe vacsorázni és végleg eltűnök szeretteim köréből.

A levelet már megírtam Gorodinnak.
 A poggyászatot már a hajóra küldtem.
 Grita fényképét nem tettem bele.
 Egyelőre még a zsebemben van.

*

Grita!

Hogy szerettem.

Nem tudnék vele találkozni. Egyedül nem, mert nevetségesen viselkednék. Más férfi mellett sem, mert nem vagyok verekedős természetű.

Hát istenem, rosszul itéltük meg egymást. Vége. Csak azt sajnálom, hogy az ő aljassága sikerre vezette azt a buta Williamsont.

Ha megnyertem volna a meccset, megbocsájtottam volna Gritának.

Persze, szeretni akkor sem tudtam volna többé!

*

Ezt a levelet hagytam Gorodinnak:

»Goro, my dear old friend! Ne haragudj, de borzasztóan megutáltam magamat és benneteket együttvéve, kicsit kirándulok Európába, közelebbit nem akarok mondani, hogy ne zavarj a »saját érdekemben« irt leveleiddel; majd visszajövök, ha Európát is meguntam.

Gondolhatod, ha Amerika megünásához huszonnégy esztendőre volt szükségem, akkor Európához elég lesz tizenkettő, amilyen kicsi és öreg.

Inkognitóban utazom, mintha valami nagy fiu volnék.

Persze a saját becsületes nevemen, de hiszen a Corner név majdnem olyan gyakori, mint a Smith.

Tekintsd ezt a levelet lampiónos és zenés bucsuestélynek és gondolj rám, ha gondolod, hogy van értelme. Üdvözöllek Téged és Jeffet

Corner.«

*

Kissé rövid és nincs benne elég mentegetődzés, de Goro ugyanis csak addig fogja olvasni, hogy: »Európába.« Hogy aztán mit csinál, az a pillanatnyi kondíciójától függ.

Most elmegyek a jó öreg Locomobillal csavargni egy kissé az éjszakában, bucsut veszek az uccáktól és a zsaruktól, akik az ünnepélyes alkalomra való tekintettel talán békében hagyják a zsebkönyvüket.

Megkinálom őket majd egy kis whiskeyvel a standjukon. Szegények, csak akkor jutnak hozzá, ha egy-egy vigyázatlan polgártól elkobozzák az esti porcióját.

Hát megyek. God bye! egy kicsit szomorú kedélyállapotban... volnék ezért az izé dolog... miatt; de nem baj.

Szeptember harmadikán.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET,

*amelyben Kilkenney Cornerrel tervezett interjújából
riport lesz, Corner szenzációs szökéséről.*

Mr. Uistdale, a személyi jelentőségű cikkek és interjuk vezető helyetteszerkesztője volt olyan szereteméltó, hogy engem szemeljen ki a csütörtök reggeli szám első oldalára kerülő Corner-interju végrehajtására. Szempontok: Mit mond Corner a vereségéről? Mikor szeretné a világbajnokságot végleg eldöntő harmadik mérkőzést megtartani? Mik a tervei a jövőre?

Hát attól, hogy Corner eltűnt Newyorkból, még lehozhattuk volna az interjut, tekintve, hogy a fenti kérdésekre szóló válaszokat készen vittem Cornernek. De ami történt, az mindenesetre elég érdekes ahhoz, hogy az interjut ne sajnáljuk.

Mr. Uistdale ma nagyon meg volt elégedve velem. Azt mondta, hogy kezdek normális ujságíró-munkát végezni. Vagyis, már unom a dolgot és nem gondolkodom, csak éppen elvégzem, amit rámbiznak, minden különös igyekezet nélkül. Ilyenformán karriert csinálhatok akármelyik amerikai lapnál.

Szóval elmentem a Hotel Quebeckbe és mr. Corner után érdeklődtem. Gorodinhoz utasítottak. Gorodinnál azonnal megállapítottam, hogy megőrült; t. i. a földön feküdt, oroszul énekelt és a fogait csikorgatta. Hosszas nyomozómunka után felfedeztem a rendkívül fejlett hasa alatt egy gyűrött levélmaradé-

kot, amelyet Jemmy irt volt Gorodinnak s amelyben bejelenti, hogy Európába megy és belátható időn belül nem jön vissza. A levelet óvatosan visszatettem Gorodin alá, akivel egyelőre nem lehetett beszélni; és a magam szakállára nyomozni kezdtem a városban.

Délután kettő és négy között ennyit tudtam meg:

Corner ma reggel a Pretoria steamer fedélzetén elhagyta Amerikát. Teljesen egyedül ment, senkinek nem beszélt kilétéről és tettének okairól. Feltűnően jókedvű volt, csak időnként komorult el az arca.

Továbbá kedvenc autóját, a nyolchengeres Locomobilt, amelyet minden newyorki rendőr ismer, az East 145. Streeten találták meg, egy kisebb szálló előtt, ahol, mint kiderült, az éjszakát töltötte, szintén egyedül.

Ezenkívül megbiztam egy magándetektivet, nézzen körül, mit tudhatnánk még meg az ügyben s ez az ur félóra múlva jelentette is, hogy Cornert látták 1. reggel hatkor »Bronx«-ban, amint öngyilkossági szándékból a folyóba ugrott, 2. reggel félnyolckor a Central Park Zooban, ahol egy oroszlánt etetett kiflivel, amiért birságot fizetett; 3. délelőtt tíz és fél-tizenegy között a Wall Streeten, ahol egy ismert tőzsdespekulánssal sétált karonfogva fel és alá.

A magándetektivet honoráriumra ügyében Uistdale urhoz utasítottam. A fent összegezett támpontok alapján végre a következő riportot irtam mr. Uistdale legnagyobb örömére:

Jemmy Corner, az exvilágbajnok szökésszerű európai hajóútja!

Corner a legnagyobb titokban Európába utazott a Pretoria steamer fedélzetén. (Black Bird-Line hirdetését lásd a nyolcadik oldalon!)

J. W. S. Corner, aki alig pár hónappal ezelőtt szenzációs küzdelemben, egészen fiatalon elnyerte a világbajnoki címet, mint olvasóink tudják, a második nagy csatában, legalább is ideiglenesen, elvesztette azt, amikor is pontozással vereséget szenvedett H. L. L. Williamsontól. (Interju Williamsonnal a lap belsejében.) Corner a vereséget nagyon szívére vette, annál is inkább, mert azt nem tartotta reálisnak. Kénytelenek vagyunk ez ügyben állástfoglalni, amennyiben nyíltan bevalljuk, hogy Corner ebbeli véleményét kezdettől megalapozottnak találtuk.

A szenzációs szökevről Corner csak managerét, mr. Gorodin Iván urat értesítette egy szűkszavu levélben, amelynek fényképét lapunk utolsó oldalán találhatja az olvasó. Gorodin ur semmit sem sejtett Corner tervéről és a legnagyobb meglepetéssel fogadta azt. A rendőrség nem tesz lépéseket, miután az ügy semmiképpen sem tartozik rá, amit a rendőrség meglepő biztonsággal meg is állapított ezuttal, a kellő pillanatban.

Corner autóját, a nyolchengeres Locomobilt (hirdetés a 14., 15. és 26. oldalon) sikerült megtalálni, az autóban a kiküldött munkatársunk egy

széttépett zsebkendőt talált,

amelynek azonban semmi jelentőséget nem tulajdonít. Szavahihető szemtanuk szerint Corner egy

fiatal lányt szöktetett

meg, akit a hajó indulása pillanatában mellette láttak. Ez azonban annál kevésbé lehet más, mint félreértés és személycsere, mert Corner barátai egyáltalán nem tudnak arról, hogy hozzá közelálló nő-

ismerősei lettek volna, menyasszonyát kivéve (?), aki azonban már bejelentette, hogy nem ő volt az a

fiatal lány, akit Cornerrel

együtt láttak a Pretoria hidján. Ilyenformán ez a

különös és szenzációs szökési ügy

azzá a hirrre zsugorodik össze a körülmények alapos meggondolása után, hogy Cornernek kellemetlen lett volna a veresége utáni időket ismerősei körében tölteni és ezért gondolt egyet és Európába utazott. (Szenzációs utazási kedvezmények, Cook! Lásd esti kiadásunkat.)

Kiküldött munkatársunknak sikerült hosszabb beszélgetést folytatni Gorodinnal, aki Corner személyében már a harmadik boxolóból csinál világbajnokot. Ez az ur, aki orosz származása ellenére tipusa az okos és szimpatikus amerikai üzletembernek, mosolyogva számol be arról, hogy Corner vereségén 80.000 dollár vesztesége volt, nem számítva, hogy mennyit vesztett avval, hogy *nem kereste meg* azt a 160.000 dollár jutalékot, ami a győzelem esetén rá esett volna. Mr. Gorodin a kritikákról beszél még, amelyek szerint túlzott hirtelenséggel parentálták a fiatal és ereje teljében levő Cornert, akit elsősorban ez a tény kedvetlenített el. Arról, hogy Corner hirtelen európai útjának nincs-e valami *szerelmi háttere*, mr. Gorodin nem nyilatkozik, végre azonban elárulja munkatársunknak, hogy Corner reménytelenül szerelmes egy hölgybe, aki *nem szereti őt viszont*; de az is lehet, hogy fordítva van; és nincs kizárva, hogy egyáltalán nincsen alapja ennek a feltevésnek. Mr. Gorodin ezután még kijelentette, hogy igen nagy véle-

ménnyel van a Northamerican Newsről és minden számunkat elolvassa.

Egészen bizonyos, hogy ez a szenzációs »szökés« nagy port ver fel a világsajtóban és értesüléseinket minden világlap átveszi. Erre azonban nincsen ok, mert végre is, nincsen abban semmi különös, ha egy boxoló, ha világbajnok is

körül akar nézni a világban

és inkognitóját meg akarja őrizni, amit alkalmasint könnyebben megtehet majd, mint a walesi herceg.

Munkatársunk ezután még elment az East 145 Streeten levő Hotel Gallipoliba, ahol a portással beszélt. A portás, mr. Ogilvie elmondotta, hogy New Orleansban született, 1900-ban, felesége és két gyermeke van, mrs. Ogilviet szegényen és szerelemből vette el, boldogan élnek és hetenként egyszer kimennek Coneyra, ahol is szórakozással és üdüléssel töltik a napot. Mr. Ogilvie a kérdéses estén korábban vette át a hivatalát és ő maga utalt ki szobát annak a magas, szinte szokatlanul szélesvállu uriembernek, akiről csak most tudta meg, hogy a hirneves boxoló volt.

Többet nem tudott mondani.

Esti kiadásunkban bővebbet közölhetünk erről a különösen szenzációs ügyről olvasóinkkal. Megjelenik öt óra tizkor.«

TIZENHATODIK FEJEZET,

amely Jemmy Corner teljes terjedelmű utinaplója.

Egy jó magas helyen álltam, amig a révkalauz kivezette a Pretóriát a takelungok, csatornák, gátak, kémények, árbócok, boják utvesztőjéből. Valami korlátnak támaszkodtam, amely csendesen remegett, vagyis átvette a nagy hajó belső remegését, amint elindultak a gépek és kijutottunk a nyílt vizre. Még egész közelinek tűnt a part, amikor már elkapott az az érzés, amely azóta is változatlanul él bennem; jó is, rossz is, az egyedüllét, a távolság, az elszakadás érzése, az ördög vigye el.

Amint így álldogáltam s friss sós tengeri szél csipte a szemem, tépte a hajam; szemben velünk feljött a nap és frissen csurrant sugarai megcsillantak a hajó rézszererein. Nagyon különös, jó érzés lepett el ekkor és sokáig álltam úgy, egyhelyben.

Később észrevettem, hogy egy alacsony, fekete-bajuszu uriember áll mellettem és szintén a napkeltét nézi. Agyagszinű kis arcától élesen ütött el a koromfekete bajusz. Alaposan végignézett és végül elém-állt és szertartásosan bemutatkozott.

Egy párisi kabaréügynök volt, a neve Henry Mappin. Azonnal beszélni kezdett és megkérdezte, hogy ismerem-e Murnau Sunrise-át, Chevaliert és Jean-

Jacques Rousseaut? Mappin ur igen járatos volt mindenféle körökben és Európáról is sok mindent tudtam meg tőle, ami bámulatba ejtett. Ő volt az első európai, akit közélről megfigyelhettem. Sajnos, csaknem teljesen eredménytelenül, minthogy végkép el volt amerkaiasodva. Mappin ur már többször megtette ezt az amerikai hajóutat és mindenképpen járatos volt a hajó konyháiban, tánctermeiben, minden részében. Ugy rendezkedett be, mint egy nagy hotelben s a tengerről láthatólag csak az én kedvemért vett tudomást.

Lenn, egy tágas dohányzóban bemutatta nekem Mappin ur utitársaink közül D'Aguesseau-Trésville márkít, egy sovány, szőke fiatalembert, Keithstone bankárt, Gogy Hansent, egy magas svéd fiut, aki egész tengeri utunk alatt nem szólt egy szót sem. Hanem rengeteget ivott.

Elsőrangú balkáni dohányt kaptunk és nálunk ismeretlen jó italokat. Keithstone bankár — ugylátszik ez szokása — azonnal érdeklődött, hogy ki vagyok, amire én ugyanazt feleltem, amit Mapinnak, hogy James Corner banktisztviselő, Minneapolisból. Későn jutott eszembe, hogy a bankár esetleg szakmabeli kérdésekről akar majd beszélni velem, de szerencsére szemmelláthatólag nem érdekelte más, mint a déli menü.

Én úgy ültem köztük a magam tudnivágyásával és kíváncsiságával várakozásteljesen, mintha valami más emberfajtához tartozó lennék. Mindegyik mindenhez értett és mindenen túl volt és mindent unt már. És mindegyik tele volt Amerika csodálatával, olyan dolgokat csodáltak, amiket én szégyenletesnek és primitivnek találok. És ezek a semmin sem csodálkozó

öreglelkű emberek lelkesedve tudtak beszélni egy-egy nagyobbarányu építkezésünkről, vagy más eféléről.

A rádió híreket közvetített. Tőzsdei, politikai és sporthíreket. Mappin urat szemmelláthatólag érdekelte a sport. Azt hiszem, a néger Jummo megverte Kensinget, a bantamsúlyban. Én nem nagyon figyeltem oda, s örültem, hogy a többiek sem, mert ugyanekkor közölte a hangszóró, hogy J. Corner, a volt világbajnok, a Pretorián halad Európa felé! De Keithstone olvasott, D'Aguesseau-Tréville kibámult az ablakon, amely alig hat méterre volt a vízszin felett és Gogy Hansen befogta a füleit, hogy ne hallja a neki kétségkívül unalmas híreket, miközben szenvedő arc-kifejezéssel meredt egy palack Dry Gin vignettájára. Egyedül Mappin figyelte a híreket s attól tartok, figyelmessé is lett, a velem kapcsolatos közleményre, de, legalább is eddig, semmivel sem árulta el, hogy rájött a kilétemre, s egyáltalán fontosnak tartaná, hogy ki vagyok.

Az ebéd csodálatos volt. A főszakács állítólag a D'Aguesseau márkitól kapott recept alapján költötte azt a puddingkreációt, amelyet, véleményem szerint bűn volt megenni. Egyébként is mindenben anynyi izlés, ötlet és aprólékos finomság nyilvánult meg, amennyit New York legelőkelőbb éttermeiben sem tapasztaltam még.

D'Aguesseau, Hansen, Keithstone és Mappin egy csoportban ültek körülöttem, egy hosszú asztal végén, utánuk egy német hölgy következett, aki minden fogás után hangosan kijelentette, hogy ő már »see-fest«, bár először van tengeren, viszont régi tengerészcsaládból származik, apja altengernagy volt, de

nagyapjáig nem jutott el, mert nagyon rosszul lett szegény és visszavonult.

*

Már utunk első napján kialakult egy társaság, amely kivülem még két amerikaiból — Gus Shelling és Robert Meg —; Mappin, Hansen, Keithstone urakból, a márkiból és egy angol ezredesből állott, akit Kandnak, vagy Kentnek, vagy Brentnek hívtak. Eleinte mindenfélével próbálkoztunk, végül összeültünk és megállapodtunk a baccaratban.

A baccarat nagyon alkalmas arra, hogy az ember rajta keresztül, bizonyos hogyishívják, fázisaiban, bizonyos felvételeket készítsen a partnerei lelkéről, már azért is, mert a játék menete gyorsan változik és az emberek csak a legnagyobb ügyességgel képesek elleplezni a való indulataikat.

Igy megfigyeltem, hogy a két amerikai, Shelling és Meg, káromkodva veszitenek, Keithstone szikrázó szemekkel veszít, a márki mosolyogva veszít, Hansen szótlanul veszít, az ezredes izzadva, de elegánsan veszít, Mappin pedig nyer.

Jómagam kezdettől fogva vesztettem ezen az estén, összesen valami huszonkétezer dollárt hagytam ott. Mappin ur mindent megtett, hogy feledtesse a veszteségemet, így például bemutatott a feleségének, aki fiatal és csinos hölgy és különösképpen: hasonlít Gritához.

A többi ur sem fogta fel tragikusan a dolgot és mind fente a fogát a legközelebbi alkalomra, amikor is remélhetőleg Mappin ur lesz az áldozat.

Vacsora után egy négytagu jazz-bandet magunkkal vittünk az emeletre, egy terrasra, ahol nádfonatu

székekben helyezkedtünk el, középen mrs. Mappin, akit különben Celestenek hívnak; és a holdfényben érdekesen kidomborodott a Gritával való hasonlósága. A boys nagyon szépen fújták azt a nem tudom hogy hívjákot, ami egy spanyol missről szól, akibe többen szerelmesek, egymásután.

*

Az ember itt már nyugodtan ihatik. Micsoda fel-emelő érzés! Pezsgő vérrel ülök a terraszon, az óceán közepén és feszülten figyelem a hullámok zaját és iszom. Örülök neki, hogy eljöttem és borsódzik a hátam, ha arra gondolok, hogy milyen könnyen megtörténhetett volna, hogy nem jut eszembe ez az ötlet ezzel az utazással. Egy érdekes utazás minden elképzelhető problémát megold; és a világ egyetlen megoldhatatlan és legszörnyűbb problémája az, ha valaki el akar utazni valahova és nincs rá pénze.

Talán mrs. Mappin is spanyol származásu, mint az a gyönyörű nevű miss, akinek a nevéről elnevezett dal címe nem jut eszembe. Mrs. Mappin ugyanis ma a bucsuzásnál egészen forró módon szoritotta meg a kezemet és huzamosabb ideig és valami szokatlan mosollyal nézett a szemembe, miközben olyan közel állt hozzám, hogyha lélekzetet vett, mellén a ruhája surolta a mellényemet. Szerencsére mr. Mappin nem nézett oda és nem vett észre semmit.

Eddig ittam már francia pezsgőt, olasz és magyar bort, spanyol konyakot, whiskyt, Gint, Caracate-bólét és rumot, valamint többféle coctailt. Mind ezt egy napon, annyi undorító csempészáru után!

Nem tudom mért, de különösnek találom, hogy Kilkenney urnak ilyen hamar bebizonyuljon az igaza.

Ez a dolog egész biztosan izé, már úgy értem, hogy mrs. Mappin tényleg majdnem egészen olyan, mint Grita, például a szemei, amelyeknek csak a színük különbözik, egyébként egyformák. Szép idő van és az alsóbb emeletekről nótázás és gitárpengetés hallatszik fel hozzám. Olyan spanyol szerenád, amit a toros énekel a senorita ablaka alatt, mielőtt megöli a bikát; de rettentően álmos vagyok, és különben sem szeretem a spanyolokat, dacára annak, hogy ők fedezték fel Amerikát, a demokrácia hazáját; csak a prohibícióról kell megmondanom, hogy hülyeség, de hát arról Columbus nem tehet.

Szerződtetni fogom Gritát trénernek, ha hazamegyek. Nevetséges, mért ne, nem? Igazán egyszerű számítás az egész.

Ma ugylátszik mégsem lehet elaludni. Alig fejeztem be a fenti mondatot, nagy kiabálás és sikongatás verte fel a hajó csöndjét! Egy visszavándorló, aki tizenkilenc év alatt szerzett vagyonkájával hazafelé igyekezett, kártyán elvesztette minden pénzét, mire a felesége megőrült, mire a szerencsétlen ember a tengerbe ugrott. A nagy fényszórókkal ezer négyzetméternyi területet kutattak át, de nem találták meg az embert. Ezután vizsgálat indult meg azok ellen, akik elnyerték a pénzét, de miután bebizonyosult, hogy nem játszottak tiltott játékot, sem pedig hamisan, szabadon engedték őket. Egy prémvadász és egy hittérítő volt a szerencsés nyerő.

Végre bebotorkáltam a kajütömbe és a legnagyobb mértékben elaludtam.

Másnap már délelőtt megindult a kártyaharc második ütközete. Végeredmény: Mappin ur nyer, én tizennyolcezer dollárt veszték, de sokat vesztett Kand, vagy Brent, az angol ezredes és D'Aguesseau-Trésville márki is. Délután három órakor a márki felállt és a fülembe sugta, hogy négy óra tizenötkor szeretne velem a lakosztályán beszélgetni, Mappin ur ügyében.

Nem tudtam, mit akarhat.

Miután a márki távozott és a többiek is szétszéledtek, Mappin ur fogott karon és elárulta, hogy a márki rettegett párbajhős és mihelyt valaki nagyobb összeget nyert tőle, mindjárt azzal gyanúsítja az illetőt, hogy hamisan játszik; és végeredményben nem lehet ellene tenni, mert több embert agyonlőtt már párbajban.

Nagyon csodálkoztam, hogy Európában még divatban van a párbaj, mert hiszen bebizonyult, hogy mindent el lehet intézni két kézzel, fegyver nélkül. Mindenesetre megnyugtattam Mappin urat, hogy számíthat rám, már csak azért is a védelmére fogok kelni, mert mrs. Mappin feltűnően hasonlít az én menyasszonyomra. Ez a kijelentés láthatólag jó hatást tett rá.

Amikor tehát meglátogattam a márkit, nem is hagytam szóhoz jutni, hanem kijelentettem neki, hogy Mappin ur a barátom és nem tűröm, hogy gyanúsítsák.

Amire a márki nagy meglepetést mutatott és azt mondta, hogy csak arra akart kérni, hogy tartsam szemmel Mappin urat, akinek nagy nyereségéről sokan tudnak a hajón és egy ekkora hajón sokan vannak, akikről nem tudni, hogy valójában kicsodák. Erre Mappin ur érdekében kér.

Ma a távirdász sürgönyt kézbesített Kent, vagy Brent ezredesnek s erről eszembe jutott, hogy Gorodinek nem lehetnek tulságosan kétségbeesve a távozásom miatt, hiszen sürgönyözhetnek volna a hajóra, hogy közöljem velük az európai címemet, de hiszen ugysem közölném.

*

Este viszont Mappin is vesztett, végre D'Aguesseau márki nyert. A két honfitársam, Meg és Shelling, nagyon izgatottan viselkedtek és szemmel láthatólag nem tetszett nekik a dolog. Viszont éjfélután már Kent ezredes nyert és csak az a tény maradt változatlan, hogy mindig én és a két amerikai vesztettünk.

Miután beszüntették a játékot, kimentem a fedélzetre és leültem valamire. Csakhamar hozzámléptek Gus Shelling és Robert Meg és azt mondta egyikük:

— Mennyit vesztett, testvér?

— Összesen?

— Yes.

— Nyolcvanötezer.

— Damn! Mi együtt huszonnyolcat. Vigyázni kell erre a bandára.

— Bandára? — csodálkoztam.

— Yes. Eddig megállapítottuk a márkiról, az ezredesről és erről a Keithstoneról, hogy csalnak.

— Lehetetlen. Hiszen csupa gentleman!

— Yes. Csak gentlemen üzhetik ilyen szemtelen módon ezt a dolgot.

— Azért figyelmeztetjük, testvér: ne szóljon senkinek, hagyja veszni, de ne játsszék tovább. Hazafias kötelességünk volt figyelmeztetni önt, hogy az említett gentleman előkészített és zsebből előhuzott kártyával játszanak. It is'nt a fair play.

Szinte nevetnem kellett, milyen hévvel magyarázzák a dolgot. Hát jó!

Nem gondoltam rá többet, mihelyt magam maradtam, a tengerre meresztettem a szememet. A hajó sokezer világos ablaka gyönyörűen tükröződött odalenn a sötét vizen.

Celestere gondoltam, mrs. Mappinra, aki olyan különös módon hasonlít Gritára.

En, ugylátszik, benne inkább megtalálom azt, amit Gritában hiába kerestem. A belső finomságot és szellemet és megértést. Ezt hiába vártam Gritától, aki amerikai lány léteére olyan, mint egy üzlet, amelynek gyönyörű kirakata van és a raktára egészen üres.

Hogy mi lakozik valójában Gritában, az kitűnik abból, hogy ő milyen embernek szeretett volna engem látni. Ha én olyan kökolonc, olyan idegborzongató erős hülye lennék, amilyennek ő kívánt engem, akkor nem lennék rá méltó, hogy egy olyan lány szeressen, amilyennek én kívántam és elképzeltem őt. Ez talán nem elég világos, de maga a teljes igazság. Oh Gritám, kicsikém, hogy szerettelek volna pedig Téged! de sajnos, sohasem érthetsz meg engem, mert azt szereted bennem, amit én szeretek benned: magadat; és még magadat sem igazán, mert teljesen félreismered magadat és így engem és így a a szerelmet és így tovább.

Hiszen nem is őt okolom. Még mindig különb őt csomóval, mint a többi amerikai lány, akiről leri az izléstelenség és butaság, akár sztárok, akár varrólánnyok. Dehát Celeste, csak nem hasonlítható hozzájuk! Celeste tekintete olyan füledt, mint a vihar-előtti éjszaka, teste gyönyörű és izmos és fülei hihetlenül érzékiek, kicsik és kagylószerűek. Rövid kis

mondatokban beszél, amelyek sikerültek és szellemesek. Valami kétségtelenül hiányzik belőle, ami Gritában gyönyörű, talán azért, mert Mrs. Mappin nem lány.

A Pretorián, lenn a fedélközön van egy kis tengerész-csapszék. Mrs. Mappin megkért, hogy vigyem el, oda. Le is mentünk titokban és körülnéztünk a kis helyiségben, amelyben körülbelül kétszerannyi ember szorongott, mint amennyi belefért.

A közepén egy asztalon üldögélt szétvetett lábakkal egy egészen világossárga hajú lány, pisze orral és elhasznált fiatalsággal. Viháncolva, nagyokat nevetett és mindannyiszor kiugrott a szemefehérje; majdnem olyan bántó és izléstelen jelenség volt, mint az az egyetemi tanárné, akit Newyorkban hazavittünk Kilkenneyvel.

Egy másik asztalon egy vörösorru tengerész guggolt, akit társai C. kapitánynak neveztek. Ez egy flamand gentleman, aki mingyárt felkeltette az érdeklődésemet s szívesen fogott kezét velem. Azután elmondotta, hogy apjának három gyermeke volt, akiket az egyszerűség kedvéért A., B. és C.-nek nevezett s ő más névre nem is emlékszik őszintén szólva.

— Mert — mondta — őszintén szólván uram, nem a név a fontos, hanem a lényeg. A lényeg, őszintén uram, higgye el nekem. De igyon velem egy kortyot.

Kísérőnőmre mutattam.

— Nem baj, őszintén mondván, uram — szólt mosolyogva — a lady is velünk tarthat. Nekem nem kenyerem a gyűlölködés. Magamnak is voltak feleségeim és a tengeri háromszoros Isten a tanúm, hogy mindet úgy szerettem, ahogy kellett.

Dehát Celeste nevetve szabadkozott s én meg-

ígérttem a kapitánynak, hogy majd magamban meglátogatom.

Azután felmentünk egy felső emeletre s a korlát mellett sétáltunk, szorosan egymás közelében.

Celeste halkán, gyorsan lélezett. Hirtelen hátrahajolt, úgy hogy alsóteste a korláthoz szorult, feje hátrahanyatlott s csodálatosan szép nyakán előmlött a holdfény.

Ráhajoltam és csókoltam. Forró, puha, nedves száját, amely lassan s boldogan kigyózott az enyém alatt.

Hirtelen felegyenesedett.

— Mért utazik maga inkognitóban? — kérdezte.

— Én?! — csodálkoztam — csak nem hiszi, hogy álnéven utazom?

— Nem, nem álnéven. De nem mondta meg nekem, hogy maga a boxoló világbajnok.

— Nem vagyok már világbajnok. És... honnan tudja...?!

— Láttam a lapokban a képét és olvastam, hogy a Pretorián utazik.

— Semmi okom sincs rá, hogy eltitkoljam a kilétemet az emberek előtt, de szeretném, ha minél kevesebben törődnének velem. Kérem, legyen ebben segítségemre és ne szóljon senkinek.

— Megígérem és nem szólok, nem is szóltam senkinek a fölfedezésemről — mondta kedvesen. — De — mosolygott — maga azt mondta a férjemnek, hogy én emlékeztetem magát valakire, aki magának — menyasszonya, azt hiszem. Ezért foglalkozik velem olyan kitűnő szivességgel?

— Csak volt — mondtam — és nem azért »foglalkozom« magával, legalább is nem azért,

mert olyan, mint az a hölgy; hanem, mert nem olyan.

— Mulatságosak maguk, amerikaiak — mondta elgondolkodva. — A férjemnek nagyon tetszik maga.

— Szereti a férjét? — kérdeztem tanácstalanul. Elnevette magát.

— Óh férfi! Kérdezze egyszerűen, hogy szeretem-e magát? A nő nem azért adja magát oda valakinek, mert valaki mást nem szeret, hanem... de különben...

Azt hiszem, többet mondott, mint amennyit akart és én is nagy zavarban voltam, mert elszédített az a káprázatos ígért, amit a szavaiba rejtett. De eszembe jutott Mappin ur és hallgattam.

— Mért hallgat? — kérdezte türelmetlenül.

— Mért nem felel? — sürgette.

— Jöjjön, — mondta végül.

Lementünk a fülkéje elé. Az ajtó előtt megállt, lehunyta a szemét és valahogy szomoruan és odaadással mosolygott és a száját kínálta. Azután felnyitotta az ajtót.

Bent rengeteg füst volt és csak lassan bontakozott ki a helyzet: az egész kártya-kompánia ott ült és nagyban folyt a játék.

Celeste a fülemhez hajolt és azt sugta:

— Ne keltsen gyanut, a férjem figyel, üljön le és játsszék, ugy mint máskor.

Le is ültem és játszottam, ugy mint máskor és elvesztettem éjjél előtt harmincezer dollárt. Hirtelen eszembe jutott, hogy a vagyonom fele eluszott már ilyen buta és értelmetlen módon és annyira előntött a düh, hogy amikor Brent ezredes arra célzott, hogy bizonyára nagy szerencsém van a szerelemben, eléggé

meglöktem, mert végigzuhan a padlón és csak annyit tudott mondani, hogy: elégtételt!

A többiek kapacitálására azonban beérte egy undorítóan békülékeny kézfogással. Maga D'Aguesseau márki volt a leginkább ellene a párbajnak.

A végén ezerötszázat visszanyertem. Ez az utolsó eset, hogy játszom.

*

A negyedik nap reggelén érdekes beszélgetésem volt Mappin urral. Ő a nőt看 illetőleg egészen szélsőséges álláspontot foglal el. Szerinte a kereskedelem sokkal tisztább dolog, mint a szerelem, mert a kereskedelemben nem ismernek szerelmi szempontokat. Mr. Mappin szerint egy nőben sem kell, egyben sem lehet bizni, miután tudom, hogy pénzzel, vagy mással mindegyik megszerezhető, tehát számíthatok rá, hogy akit én szeretek, az is megszerezhető — másnak. Erre én azt feleltem, hogy mr. Mappin ezek szerint a saját feleségében sem bizik?

Nagyon felháborodottan felelt.

— Azt hiszem uram, erre a sértő és meggondolatlan feltevésre semmi oka sem volt.

Valahogy elmagyaráztam a dolgot. Azután a művészetről, a négerekről és a sportról beszélgettünk.

— A művészet — mondta Mappin ur — nálunk, Európában a pénz kezében van. Amerikában a pénz van a művészet kezében.

— Önök amerikaiak, nem szeretik a négereket, holott nem nélkülözhetik őket sem az iparban, sem a művészetükben, legalább is pillanatnyilag. Amellett félnek tőlük. Amellett nem engedik be őket a hangversenyeikre. Amellett a néger hangversenyek jobbak,

mint a Metropolitan előadásai. Amellett önök demokráciák. Amellett önöknek igazuk van. Aki ekkora igazságtalanságot politikailag és társadalmilag végre tud hajtani, annak igaza van. Bámulatos az önök életereje. Az önök életereje azokban nyilvánul meg, akiket elpusztítanak.

— Nem tudom — folytatta Mappin ur —, érdeklik-e önt a sport kérdései. Azt mondják, önöknél nincs számbavehető individuális megnyilatkozás. Tömegművészet van és tömegsport.

— Nos, a művészetükhöz még nem szólhatunk hozzá, de ami a sportjukat illeti, a nagyobb tömegek megmozdításával elérték, hogy egy-két kivétellel minden világrekordot tartanak. Minél szélesebb az alap, annál magasabbra lendül a fejlődés. Talán a művészetben is...

— De — folytatta mr. Mappin — önt talán mindennél jobban érdekli, hogy két nap múlva Európába érünk. Hiszen ön még nem volt ideát.

— Mért — tiltakoztam —, nagyon érdekes dolgok ezek.

És tényleg, mindent feljegyeztem magamnak.

*

Az ebéden ismét résztvett a német lady, akinek tengernagy volt az apja, vagy mi. Már jól érezte magát és ismét a családjáról beszélt. Egy ismert iparmágnás és egy csellóművész egy Középeurópának nevezett zavaros helyről beszélgettek nagy izgalommal, de csak az előételek befejeztéig.

Egy magas és vörösképű ur azt magyarázta félhangosan, hogy és mikép vert egyszer dagadtra egy hivatásos boxolót és egy dzsiudzsicu-tanárt, akik meg-

jegyzéseket tettek rá az uccán. Ez az elbeszélés nagy sikerre talált. Az utasok kevés kivétellel mind európaiak és igazán mulatságos emberek, bár talán kissé lelohadt bennem a tisztelet, amit ismeretlenül éreztem irántuk. De épugy lehet ez az én hibám is.

Most már nyugodtabban gondolkodom a Gritával kapcsolatos dolgokról. Ebéd után a szobámba mentem, befeküdtem a függőágyamba és pipáztattam. Háromszor is kiszívtam azt, amelyiket még Jefftől kaptam s a kedvenc pipám, Utah Girlnek hívják. A kezemben volt az a keret, amelynek a födele alatt Grita képe szunnyad, de folyton Celestere gondoltam. Az ebéd alatt nagyon hallgatagnak és levertnek látszott. Csak nem rendült meg mr. Mappin bizalma benne?

Vajjon mit csinálhat Kilkenney és Gorodin és a többiek?

Williamson persze nagy fiú. De nem törődöm vele, nincsenek ambícióim.

Jó ez a norvég dohány, amit állítólag a fjordok körüli földeken termelnek, tengervízzel öntöznek s amit valójában egy minneapolis-i gyártelepen készítenek, helyesebben termelnek és onnan bocsátják forgalomba, olyan hangzatosan, hogy az ember szinte érzi a tenger ízét, mint a csikóhal-salátán, amit aprított csirkehusból készítenek, a márki szerint. Minden csalás és megtévesztés és ámitás és önámitás ezen a világon; és ha nem úgy lenne, most a Locomobilt vezetném valahol Newyork államban és Grita a válamra hajtaná a fejét és a haja a nyakamba folyna.

Egyébként kinyitottam a fedelet és megnéztem a képét; tényleg hasonlít Celestere, de nem olyan nyílt, nem olyan asszonyos, nem olyan meleg.

A nyelvem egészen kivörösödött és fáj a sok

alkoholtól és erős, új dohánytól. Azt hiszem, egy kicsit állandóan részeg vagyok és kicsit zavart, nem merem megérteni az okát.

Másnap elmondtam Celestének — utunk hatodik s utolsó napján — az utazásom történetét. Mindent, Williamson feletti győzelmemet, Gritával való ismeret-ségemet és a többi, egészen a vereségig s megmagyaráztam Celestének, hogy Európában új életet szeretnék kezdeni és egyelőre legjobban szeretném, ha az újságírókat kikerülhetném valahogy a megérkezés-nél és ilyenformán Gorodinek szem elől tévesztenének.

Celeste elgondolkodott.

— Van egy ötletem, — mondta végre. — Mi addig, amíg párisi lakásunkat rendbehozzák, szállóban fogunk lakni. Kiveszünk egy háromszobás lakosztályt és maga, mint családtag velünk lakik, az egyik szobában. Ilyenformán teljesen eltűnik a kopók elől és kikerülheti, hogy a saiat nevét kelljen bejelentenie.

— Nagyon köszönöm, mrs. Mappin, igazán szép öntől...

— De — mondta nevetve — nem lesz kellemetlen magának, hogy olvan közel lesz hozzánk?

És olvan sejtelmesen, fátyolosan, furcsán nevetett, hogy a fejembe szállt a vér.

— Várjon csak — mondta hirtelen —, mingyárt szólok is az uramnak.

Elment és én egy nagy kötélcsomóra feküdtem és elgondolkodtam a szavain. Főnt rengeteg kék ég szikrázott, dél volt, de hűvös szél járt és nem hagyta tulságosan felmelegedni a levegőt.

Celeste Mappin urral tért vissza s felugrottam. Mappin ur nagyon szeretetreméltóan ajánlotta fel

szolgálatait s jóindulatuan hunyorgatta kis fekete szemeit. Mindent apróra megbeszéltünk s még azt is megígérték, hogy a kiszállásnál valamiképpen elrejtene a zsurnaliszták szeme elől. Celeste, ugylátszik, mindenről informálta a férjét, aki nem neheztelt rám, hogy nem mondtam meg előbb, ki vagyok.

— Nos — mondta mr. Mappin halkán —, a legjobb lesz, ha ön, mint a titkárom jön velünk, akkor senki sem sejti majd önben a híres Cornert. Bár — mondta jóízű mosollyal — az alakjának bajosan találja párját Európában.

Megtapogatótt.

— Tiszta vasbeton, — mondta a feleségének.

Mrs. Mappin zavartan mosolygott.

Akkor meghívtam őket lunchra és kedélyesen elbeszélgettünk az eddigi életéről.

*

Amikor feltűnt a francia part, igen bizonytalanul éreztem magam. Szinte féltem. Akárhogy is, magányosan és idegenül állok ezen a különös és régi földarabon.

Szerencsére itt van Mappin ur és neje.

A bucsuvacsorán a két duzzogó amerikai kívül mindenki résztvett, D'Aguesseau-Trésville márk, Brent ezredes, Keithstone bankár, Mappinék és Gogy Hansen, aki még mindig nem szólt egy szót sem, senkihez.

Találkoztam még egyszer C. kapitánnyal, aki közölte velem, hogy Dieppebe megy, az öreganyjához, akinek minden józan ész szerint már rég meg kellett volna halni és akinek közel ezer frankra rugó óriási készpénzvagyona van. Megígérttem a kapitánynak, hogy meglátogatom.

Cherbourgban nagy zavar és tolongás támadt a

partraszállásnál. Ujságírók, fotóriporterek és fiatal lányok álltak félkörben a mölön és közben egy egyenruhás férfi hangosan kiáltotta a nevemet. A kérdezősködő ujságíróknak Mappin ur mérgesen felelgette, hogy a titkára vagyok és bár én észrevettem, hogy az egyenruhás férfi kábelt hozott a számomra, nem árulhattam el magam az ugrásra kész riporterek közepette. Ha akkor átveszem azt a kábelt, aminek ma sem tudom a tartalmát, s ha bemutatkozom az ujságíróknak, talán minden másképp történik.

Dehát a jövőbe mostan se látok s akkor se láttam.

Mappin ur kituszkolt az embertömegből.

Egy óra alatt Párisban voltunk a gyorsal. Azonnal a l'Hotel de l'Universe et du Portugal-ba siettünk, a rue Croix des Petits Champs elején. Amig én fürdőt vettem s rendbehoztam magam, Mappinék kivették a szobákat. Ugy beszéltük meg, hogy rájuk bízom ezt, mert én mint titkár — miután emellett maradtunk — nem igen szólhatok bele az efélébe.

Akkor a boy felvitte a poggyászatot, kézitáskámat, a szobába. Ekkor jutott eszembe, hogy irataim és pénzem az irattáskában vannak, tehát utánaszóltam a boynak, hogy ne veszítsen el semmit, de már nem hallotta.

Végül megborotválokotam, világoszöld ruhát és halvány gyöngyszin inget vettem fel és megkérdeztem a portást, hogy merre van a szobám.

Az első emeleten volt, nagyon szép, erkélyes szoba. Miután számítottam arra, hogy Mappinék maguk is áttöltözéssel lesznek elfoglalva, egyelőre nem zavartam őket.

Végiggondoltam az eddig történeteket és megállapodtam magammal a jövőre vonatkozólag.

Mindenesetre szabadon mozoghatok, azáltal, hogy idegen néven lakom itt és csak akkor találhatnak rám, ha én akarom. Eddig igazán minden úgy ment, mint a karikacsapás.

Most aztán kíváncsi vagyok Párisra. Mindenekelőtt.

Ha-ha! Milyen bután éltem eddig.

Most látom, hogy másféle emberek is vannak, mint Gorodin és a buta newyorkiak.

Ezerféle tervet szőttem. Végignyultam a sezlónon és pipára gyujtottam.

Lenn a szűk uccákban éppolyan csengés-bongás, lárma és orditozás tombolt, mint Newyork legnagyobb útján.

Nagyon jól éreztem így magam és kiszívtam vagy három pipát.

Ekkor hirtelen eszembe jutott, illetve észrevettem, hogy a poggyászsom még nincs a szobában.

Kopogtam halkan a baloldali ajtón, arra gondoltam ugyanis, hogy Mappinékhöz vitték a poggyászt. Egy ismeretlen férfihang felelt:

— Ki az?

— Halló — kiáltottam —, nem mr. Mappin?

— Nem kérem, itt nincsen — felelt egy udvarias hang, amely ugyanakkor pokolba kívánta az amerikaikat és egy ijedt, női hangot csitított.

Erre a jobboldali ajtón kopogtattam, onnan azonban senki sem felelt. Az ajtó be volt zárva.

Hát lementem az irodába és megkérdeztem az igazgatót, hogy hol laknak Mappinék.

Az igazgató rámbámul, majd elmosolyodott. Szemlesütve mondta:

— Hát hiszen kegyed... Mappin ur!

— En? — csodálkoztam.

Majd eszembe jutott, hogy talán így jelentettek be engem is.

— Nézze, dear old fellow, — mondtam neki — az a hölgy és ur, akik idejöttek, hol vannak azok? És hol van a poggyászm?

— Oh uram, hiszen a titkárja és titkárnője mondták, hogy nem veszélyes... Csak néha vannak rög... rög... oh istenem, moszjő, rög... eh... eszméi és a poggyászt a lakására vitték.

— A lakásomra?!

— Igen. Miután csak rög... rögeszme... hogy moszjő szállóban akar lakni... hát adtunk egy szép szobát...

— Mindent elvittek Mappinék? Az irattáskát is?

— Mindent... de nem Mappinék... Titkárék... oh...

— Barom — ordítottam — és kirohantam az uccára.

Hiszzen, csak tudtam volna, hogy ilyenkor mit kell tennem.

*

Végre a rendőrséghez fordultam. Kaptam egy sor-számot, amiért oda kellett adnom az utolsó féldolláromat, amit meghagytak nálam Mappinék. Sorbaálltam és nézelődtem a várakozók között.

Végre rámkerült a sor. Egy Cachur nevű rendőrfelügyelőhelyettes elé kerültem, aki pipázgatva ült kedvenc ujjlenyomatai körében s akit azonnal meg-kináltam valódi North-Americain pipadohányommal. Ennek köszönhetem, hogy nem aludt el, amíg izgalomtól remegve előadtam neki a velem történeteket.

Sőt a vége felé annyira fokozódott az érdeklődése, hogy magamat is meglepett.

— Hogy mondja — szuszogott — Gogy Hansen, Keithstone bankár, olyan kövérkés, kínai szemű? És Brand ezredes és D'Aguesseau márkí? És Mappinék?! A nevek ugyan hamisak, de a banda valódi. Egytől-egyig hamiskártyás, szélhámos banda, amelynek »Mappin« a feje. Tíz éve ismerjük őket.

— Mért nem csipik el őket?

— Nem lehet, — mondta a főrendőr szomorúan. — Elcsipni azt nem lehet, akármit csinál az ember. De azért tegyen feljelentést.

Eszembe jutott, hogyha megteszem a feljelentést, akkor holnap a Newyork Timesből olvashatja Grita Monks, hogy Celeste milyen színű kombinét hordott a tengeri utazás egyes napjain. Sokkal fontosabb volt, hogy az egész titokban maradjon, mint hogy a rendőrség egy kudarccal »gazdagabb« legyen.

Meg is mondtam a rendőrfőfelügyelő-helyettesnek, hogy nem teszek feljelentést és nem akarom szellőztetni az ügyet. Majd esetleg magam nyomozok a jeles társaság után.

— Dehogy — mondta erre —, forduljon magándetektivhez, az rendszerint igen nagy ambícióval dolgozik. Diszkrét ügyekben ez a legcélszerűbb.

— A magándetektiv — feleltem — pénzbe kerül, már pedig én éppen öt perccel ezelőtt jelentettem tisztelettel, hogy az utolsó fillérig mindent elloptak tőlem.

— Ez nagyon kellemetlen, — sóhajtott a detektiv. — A ruháit is?

— Igen, azokat is.

— Órája nincs?

— Megállapítottam, hogy van egy duplafedelű aranyórám és egy gyémántos nyakkendőtűm.

— Tegye zálogba, — ajánlotta a szimpátikus felügyelőhelyettes.

— Minden második uccában talál nálunk zálogházat. Ha szerencséje van, talán találkozik a tolvajjal, aki éppen becsapja az ön ruháit.

— Éljen a párisi rendőrség! — kiáltotta egy éles hang a szomszédszobából.

— Gerard, a papagályom — mondta Cachur ur szomorúan —, javithatatlan optimista.

Kénytelen voltam elmosolyodni.

— De mondja csak uram — szuszogott a rendőrfelügyelő —, ön valóban az a Corner, aki megnyerte az ökölvívó világajnokságot?

— Valóban, — feleltem halkan.

— Piff-paff, piff-paff, mi?! — nevetett a derék ur.

— Piff-paff, — feleltem jóváhagyóan.

— Hát akkor alászolgája — mondta —, még rengeteg dolgom van máma.

*

A végén tényleg zálogba tettem a nyakkendőtűmet. Az órát még akkor lopták el, amikor a zálogház vaskorlátái között várakoztam, hogy sorra kerüljek. Szerencsére a platinatűn elég nagy darab kő ragyogott és így kaptam valami nyolcezer frankot érte, aminek hihetetlenül megörültem.

Utána estig kószáltam Párisban és nem mondhatnám, hogy rossz kedvem lett volna.

Nem nagyon ismerem az életet, az bizonyos. De ez jó lecke volt.

Rengeteg koldus van Párisban és mind nagyon jókedvűnek és elégedettnek látszik.

Ezt nem mondhatnám a gazdagokról, akik itt rendkívül fáradtaknak és gyűrötteknek látszanak a mieinkhez képest.

A francia tudásommal eléggé meg vagyok elégedve. De itt mindenki beszél angolul.

A szállóban teljes másfél órát magyaráztam, amíg megértették, hogy mi történt és nagyon boldogok voltak, amikor értésükre adtam, hogy nem teszek feljelentést és az egész ügyet meg nem történtnek tekintem.

Mappinék igazán nobilesan jártak el, amennyiben két hétre kifizették a szobámat, előre.

Hogy aztán mi lesz, arra még nem gondolok. Egy bizonyos: én senkitől pénzt nem kérek olyan módon, hogy leleplezzem magam, hogy ki és mi vagyok.

Igazán szégyenletes lenne. Legkevesbbé fordulok Gorodinhoz. Szó sincs róla. Lesz, ami lesz. Nagyon jól érzem itt magamat.

Még az kéne, hogy Grita megtudja, hogy milyen bután viselkedtem.

Grita végeredményben nagyon okos lány és én nagyon buta vagyok. Nem vagyunk egymáshoz valók.



Igaz azonban, hogy ettől még lehetnénk egymáshoz valók. Ha szeretnők egymást. De valószínűleg azért nem szeretjük egymást, mert nem vagyunk egymáshoz valók, amit ugyan még elsimithatna a szerelem, ami köztünk azonban sohasem tudott kibontakozni; de kétségtelen, hogy ezt a Mappin-ügyet is

jórészt annak a különös és visszás érzésnek köszönhetem, amit Celeste Gritával való hasonlatossága kellett bennem.

A szerelemnek valami teljes és kielégítő érzésnek kellene lenni. Valószínűleg az is. De az ember természeténél fogva nem bírja a teljes és kielégítő dolgokat. Megfigyeltem például, hogy mennyivel vadabb és elemibb sikere volt egy jó Chaplin-imitátornak, mint Chaplin-nek magának. És milyen elégedetten, nyugodtan szerettem én Gritát, annak az asszonynak a személyében, aki hasonlított rá.

De azt hiszem, az igazi szerelem mégis az, ami Gritához füzne engem. Ha szeretném.

*

Este még elmentem hazulról és csatangoltam az uccákon.

Forró este volt, fülledt és poros a levegő. Az emberek kinn ültek a terraszokon és fagyaltot ettek és lustán terpeszkedtek a támlákon, mint nagy és tikkadt dongók.

Rengeteg nő jár-kei az uccákon és őszintén szólva, egyelőre nem tudom megkülönböztetni, hogy melyik milyen fajta.

Mindegyik az arcomba néz és végigmustrál és végül mosolyog.

Szépek és kedvesek. Rózsaszínű és krém és füstszínű harisnyákban feszül a lábuk és szűk, rövid ruhákat viselnek és fesztelenül fordulnak a férfiak után.

De mondom, fogalmam sincs, milyen uccákban jártam és mifajta nőket láttam. Azt hiszem, ahhoz, hogy az ember minden előzetes információ, adat és

értesülés nélkül, pusztán a maga ítéletével megállapítsa egy nőről, hogy urinő-e, vagy cocotte, legalább háromévi együttélés és némi emberismeret szükséges.

A párisi nők mindenesetre Celestének köszönhetik, hogy nem tudtam úgy örülni nekik, ahogy megérdemelnék.

Már késő este lehetett, amikor megálltam egy nagy téren, amelyen, egy oszlop tetején, Napoleon szobra meredezett. Kétségkívül megviselték a történetek kicsit az idegeimet, mert nekem úgy tűnt egy pillanatra, hogy Williamson áll Napoleon helyén és gunyosan mosolyog.

Megfordultam, gyorsan bevágódtam egy taxiba és hazajöttem.

Valami egészen különös érzés, idegen városban, első nap, nyitott taxival rohanni. Viszont arra is most gondolok először, hogyha nem lennének mindig különös érzéseim, most kétpróbás világbajnok lennék, Grita férje és boldog ember.

Talán nem ártana erélyesen fellépni az érzéseim ellen és mindenekelőtt utánanézni, hogy hol járhat az a Mappin a pénzemmél; és a fejével leverni a vakolatot valahonnan, hogy belássa és megbánja a vétkét.

Ilyen gondolatokkal fekszem le és egyelőre egyáltalán nem tudom, hogy mit fogok tenni a közeljövőben.

Valamivel több, mint hétezer frank van a zsebemben és bizonyos körülmények között ez is valami.

Közben megvettem az összes felhajtható newyorki lapokat és most majd elolvasom, hogy mit irnak a »szökésemről«.

TIZENHETEDIK FEJEZET,

*amelyben Grita rájön, hogy aki feledést keres,
aranyat lel.*

Gorodin segítségét nem fogadom el. Ő maga is rosszul áll jelenleg és Corner az egyetlen, aki segíhetne rajta. Ilyenformán nem csodálhatom, ha Goro bánkodik utána, én azonban inkább utánalátok, hogy megkeressem a kenyeremet, amire végső szükség volna.

Ugyanis sem pénzem, sem jóakarom nincsen. Gorodint kivéve, hozzá azonban, mondom, nem fordulok. Ő még nem tartja magát olyan öregnek, amilyen öregnek kellene lenni annak, akitől én pénzt fogadok el.

Kilkenney tanácsára tehát elmentem a főszerkesztőhöz.

A főszerkesztő nagyon barátságosan fogadott és kijelentette, hogy nagyon csinos vagyok, aztán visszasüllyedt szokott letargiájába.

Az egész világon el van terjedve az a nézet, hogy mihelyt egy szép fiatal hölgy jelentkezik valahol alkalmazásért, a főnök azonnal úgy viselkedik, hogy a nevezett fiatal hölgy kénytelen felháborodva távozni.

Nos, én sokkal okosabban viselkednék ebben az esetben, ravaszul mint a kigyó, vagy a coyota. Ugy tennék, mintha méltányolni tudnám a főnök szerencsétlen házaseletéből eredő, kinzó vágyát valami szebb,

nemesebb után — s közben vigyáznék, hogy el ne érje, amit akar.

Azonban én azt tapasztalom, hogyha én belépek a főszerkesztőhöz, legfeljebb, ha felébred, három szót szól és elalszik. Már lelkiileg.

Nem érdeklik a nők. Nem érdekli semmi.

Kénytelen voltam rákiáltani:

— Uram, én azt akarom, hogy újra szerződtesenek.

Felemelte gyulladt szemeit s megtapogatta nagy, domboru hasát. — Jó, — mondta kimerülten és újra elaludt.

— Nos — kiáltottam reménykedve — akkor irjon alá egy meghatalmazást a pénztárhoz.

— Micsoda...? — motyogta szomoruan.

— Irja alá — mosolyogtam —, hogy szerződtes.

— Nem szerződtesünk senkit — felelt —, a létszám teljes.

— De hiszen azt mondta, hogy: jó.

— Azt mondtam, hogy: jó?

— Igen. És ez annyit tesz, hogy beleegyezett.

— Egészen különös, — dünnyögte és hátradülve, elszunnyadt.

Nem tudtam mit mondjak, hogy meg ne sértsem és mégis hiven jellemezzem pillanatnyi lelkiállapotomat. Az ügy azonban magától megoldódott, mert a főszerkesztő hirtelen magához tért és így szólt:

— Hogy hívják önt?

— Grita Monks.

— Hiszen ön már volt nálunk alkalmazva!

— Persze, hogy voltam.

— És mért ment el?

— Mert elküldtek. Nem emlékszik rá?

— Nem. Mért küldtük el?

— Mert nézeteltéréseim voltak.

— Kivel?

— Önnel.

— Ah! Egészen különös. És most mivel szolgálhatok?

— Alászolgája, — mondtam dühösen és minden további magyarázat nélkül otthagytam.

Lenn az uccán jutott eszembe, hogy egy fillérem sincs. Milyen borzasztó érzés az, ha az ember tudja, hogy az egész világ tele van pénzzel és neki nincs. Az ember látja a pénzt az uccán, a házakban és az embereken és tudja, hogy neki nincs. Én mindig úgy éltem, hogy körülöttem tele volt minden pénzzel és ha kellett, kaptam, de nem kellett és ez éppolyan, mintha volna, pedig a valóságban csak annyi volt, amennyiből megéltem. De most, hogy nincs, világosan látom, hogy annyiból sosem lehet megélni, amennyi épp elég a megélhetéshez, — az ember csak akkor éri be kevéssel, ha sok van; és ha semmi sincs, mint most, akkor nem a kevésnek a hiányát érzi, hanem a soknak, ami rettenetes érzés. Hogy egy példával illusztráljam: ha takarékoskodni akarok, akkor gyalog járok, ahelyett, hogy a subwayre ülnék. De ha nincs pénzem, akkor gyaloglás közben úgy érzem, hogy én most autóban ülhetnék, ahelyett, hogy gyalogolnék, sőt esetleg a különvonat hiányát is érzem, ha lehetetlenebb természetű vagyok. Ilyen lelkiállapotban talált rám Kilkenney.

— Látom — mondta —, hogy mi történt. Nem akarsz Gorodintól kérni?

— Nem, — mondtam dühösen. — Mért nem ajánlod, hogy Cornernek kábelezzek pénzért, te majom?!

— Ez egy jó ötlet, — mondta komolyan; s elgondolkodott. — Látod — mondta, hosszas hallgatás után —, a pénz olyan az ember életében, mint a nap. Nem lehet siettetni a felkelését, de bizonyos, hogy egyszer felkel, delel és este lenyugszik. Csak éppen vannak emberek, akik este születnek. Corner bizonyára közel jár már a delelőhöz s Gorodinnak már esteledik. De mi ketten — mondta büszkén —, előttünk a tág, tiszta láthatár. Hajnal van. Sehol egy rohadt cent, egy árva garas. Éppen ez mutatja, hogy előttünk a jövő.

— Én — folytatta mindig lelkesebben —, egyetlenegyre törekszem: pénzt szerezni. Pénzt. Sok pénzt.

— És hogy akarsz pénzt szerezni — kérdeztem —, milyen uton?

— Pénzt csak egy uton lehet szerezni, — felelte.

— És pedig?!

— Jövedelem útján.

— De jövedelem van sokféle, — faggattam, mert bosszantott a nagyképűsége.

— Az igaz — válaszolta —, van kis jövedelem és van nagy jövedelem.

— És van tisztességes jövedelem és van tisztességtelen jövedelem, — mondtam dühösen.

— Minden jövedelem tisztességes, — mondta nyugodtan. Ezért megérdemelte azt a pofont, amit kapott.

*

Dehát végeredményben mégis kénytelen lesznek Gorodinhoz fordulni. De legalább valami szolgálatot szeretnék tenni neki. Ha az ember ajándékba kap pénzt, jólesik, ha valami ellenszolgáltatást nyújthat érte. Másképp van az, ha fizetést kap az ember; azért

igazán nem fontos nyújtani valamit, ami ugyis jár az embernek.

Beszéltem erről Kilkenneyvel és arra a meggyőződésre jutottam, hogy Gorodinnak az szerezné a legnagyobb örömet, ha Cornert valamiképpen vissza lehetne csalni Európából és ki lehetne állítani egy Williamson elleni döntőmérkőzésre. A hangulat ép a legmegfelelőbb: az első világ bajnoki meccsen nyolcvanezren jelentek meg, a másodikon száztizezer volt a nézők száma, — a harmadik döntő meccsen el lehetne érni a 150.000-res határt, azonkívül biztos favorit hiányában a fogadások is nagyobb keretek közt mozognának.

Kilkenney szerint Cornert mindenképen »Gorodin farmjára kellene terelni.« De hogyan! Elhatároztam, hogy beszélek előbb Goroval s kipuhatolom előbb a szándékait.

Felhívtam a Hotel Quebec portását s megkérdeztem, otthon van-e Gorodin ur?

Azt mondták, hogy lenn van a Grill-Roomban. Odasiettem és beszéltem is vele, körülbelül a következőképpen:

— Atyus — mondtam neki —, mi hír Corner felől?

— Semmi — felelte rezignáltan —, nem válaszolt a kábelemre.

— Azt már tudom. Dehát mit szándékozol csinálni a jövőben? Attérsz Williamsonra?

— Nem — felelte szilárdan —, én, bár üzletember vagyok, nem tudom már menedzselni a fickót, ki nem állhatom.

— És Cornert?

— Ami elveszett, arra kár gondolni.

— Nézd — mondtam neki —, énnekem magamért

nem lenne érdemes, de a te üzleti károd pótlására ki akarok találni valamit, amivel Cornert a ringbe lehetne csalogatni.

— Nem ér semmit.

— Miért? Csak nem gondolod, hogyha meg akarja verni Willyt, nem tudja megverni?

— Ha trenirozna. De nem állithatom újra ki készületlenül. Többet nem teszem rá a pénzemet.

— Bizd rám. Én megmozgatom Corner önérzetét — mondtam —, biztosan sikerülni fog.

— De hogyan? — ingatta a fejét.

— Majd eszembe jut valami. De atyus, adjál előleget a fejtörésre. Kutyául állok: a háziasszonyom ki akar tenni a lakásból, ha nem fizetek. Voltam a lapnál, de nem vettek vissza.

Látni kellett volna, milyen boldog volt, hogy pénzt adhat. De nem tágitott attól, hogy költözzem hozzá a villájába és én beláttam, hogy helyesebb is lesz így. Vlelem fog lakni Goro titkárnője, egy idős és falelkű hölgy, akit azért szerződtetett annakidején, hogyha ránéz, elmenjen a kedve a női nemtől, — ezzel akarta ellensúlyozni irántam érzett reménytelen szerelmét.

Pedig én nyugodtan állithatom, hogy részben mindig viszonyszerettem a drága vén lovagot, csak nem éreztettem vele.

*

Ma délelőtt — már Goronál lakom — felkerekedett minket Williamson. Tulajdonképpen nem tudta megmondani, hogy kit keresett és mit akart, csak éppen eljött és leült és jelentőségteljesen vigyorgott, mint aki tudja, hogy mit akar mondani, csak pillanatnyilag nem jut az eszébe.

Utáltam; és ha az embert utálják, akkor nem képes másképp viselkedni, mint utálatosan.

Mihelyt észrevette, hogy utáljuk — mert Goro is jelen volt —, hencegni kezdett. Hogy bármikor szívesen kiáll Cornerrel szemben, aki korántsem az a mumus, akinek festette magát és efélék.

Összenéztünk Gorodinnal és mind a ketten azt gondoltuk, hogy mégis ki kell találnunk valamit, amivel Jemmyt hazacsaljuk.

És itt meg kell emlitenem egy érdekes dolgot.

Ha mi, Goro és én, amerikaiakkal beszélgetünk, mindig van valami különös lelki kapocs közöttünk. Pedig én izig-vérig amerikainak érzem magam — és mégis. Pedig nemcsak Gorodin az egyetlen szokatlanul művelt üzletember, akivel találkoztam az ujvilágban. És mégis. Valami benső fölényt érzünk és mindig megértjük ilyenkor, hogy mire gondol a másik.

De nem ezt akartam hangsúlyozni: hanem azt, hogy amikor most Cornerre gondoltunk, mind a ketten úgy éreztük, hogy Corner valahogy közülünk, közénk való. Goro is ezt érezte, el is mondta később. Pedig Corner aztán amerikai! És mégis.

Hát ez érdekes, ha az ember meggondolja, hogy Corner milyen rutul faképnél hagyott bennünket.

*

Délután Kilkenneyvel törtük a fejünket. Végre egy nagyszerű ötletem támadt. Olyan jó ötlet, pénz-, sport- és reklámdiplomáciai szempontokból egyaránt, hogy örömben nem ütöttem pofon Kilkyt, amiért megcsókolt.

— Stone — mondtam neki komolyan —, ez az utolsó eset!

— Nem — felelte szemtelenül —, ez az első.

*

Tudniillik, most mindenki elparentálta már Cornert. Kikapott, eltűnt, senki sem tudja, hol van.

Ha most kihivná Williamsont, mindenki azt mondaná, hogy Jemmy titokban trenirozik és óriási felzisszenéssel, csodálkozással fogadnák ezt a legváratlanabb kihívást, ami valaha előfordult.

Nem is várom meg, mit szól hozzá Gorodin. Mindenesetre, máris elküldtem Kilkenneyt Hamhawkhoz, hogy szerezze meg a szövetség beleegyezését a kihíváshoz.

Jemmy pár héten belül itthon lesz! Hohó! Hazajössz barátom és megnyered a világbajnokságot!

Nem magam miatt örülnék neki, hiszen nekem végtére mindegy. Szegény Goro. Nincs szomorubb, mintha egy kövér ember szomorú. Mintha egy kövér és jókedvű ember szomorú!

Egyébként azzal is számítok, hogy Corner hamarosan elveri a pénzét odaát és jól fog jönni neki, ha a nyugati láthatáron felbukkan az Új Pénz és fejére hinti áldásos sugarait.

De ez még messze van.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET,

amely egészen rövid.

Abba kellett hagynom a naplóírást, mert nagyon furta az oldalamat, hogy mit szól Gorodin az ötlettemhez?

Erre a célra ép a mai délutánt szemeltem ki, amikor ugyanis hosszabban lesz alkalmam beszélni vele. Helyesebben: volt.

Nagyon meleg nap, forró délután volt s kimentünk Coney-Islandra, strandolni.

Különös: Gorodin a sok bánkódás ellenére is milyen kövér s Kilkenney minden hatalmas életkedve ellenére milyen sovány. A fürdőruhája vállait ugyanis nem lehet kitömní, a fürdődresszének nincs is válla: kénytelen a saját vállait használni.

Én remek vagyok fürdőruhában. Ezt én mondom; nem mások, ami megbizhatatlan. Előírástos lábaim, izmos, de lapos combjaim s elsőranguan ivelt derekam minden kritikát kiáll, hát még azok kritikáját, akik szerelmesek belém. Mint Gorodin és Kilkenney.

Igazán sajnálom, hogy Corner nem volt jelen. Kíváncsi volnék, mit szólt volna, miközben nem jut szóhoz.

Millió ember volt kinn a homokon, a tenger az

ég és Gorodin szeme kék volt, a homok izzó és tűskés, hármunkat azonban nem érdekelt ez a sokféle attrakció, egész másra gondoltunk.

Kilkenney homokot szórt a hátamba, a dressz alá, Gorodin pedig féltékenyen figyelte. Végül rászólt:

— Fiatalember, ne engedjen meg magának annyit.

— Mennyit? — kérdezte Kilky szemtelenül.

— Jó, jó — morgott Gorodin és arcát a homokba tette.

Végül azonban nekem kellett figyelmeztetni Stonet, mert az ilyen fiatal farkaskölykek nem tudnak mértéket tartani és azt hiszik, hogy minden rendben van, ami az embernek jólesik.

Goro kimorgott a homokból.

— Ha nem lesz fair a játék, mind a kettőt diszkvalifikálom.

Erre Kilkenney Gorodin mellé telepedett és őt kezdte a fenti módon szórakoztatni. Végül Goro fel-tápaszkodott és támadó állásba helyezkedett, ami Kilkyt egészen elszomorította.

En teremtettem békét és elmondtam az ötletemet.

Gorodin hümmögetett, de Kilkenney lelkesen mellette volt. Végre is az döntötte el a kérdést, hogy ugysis késő ellene tenni, a szövetség már tudomásul vette a dolgot és a lapok is tudomásul vették.

Amig Goro számokat rajzolt a homokba és a fejét rázta, hogy ő nem teszi újra Cornerre a pénzt, ami bizonytalanabb vállalkozás, mintha az ember jegeskávét árul az északi sarkon, azalatt Kilky a következő meglepő kérdéssel fordult hozzám:

— Mondja Gri, a Corner iránti szerelme még mindig all right?

— Hogy érti azt, — fordultam hozzá szinlelt meglepetéssel, — hogy érti azt, hogy all right?

— Ugy értem, hogy még mindig tip-top?!

— Nem értem.

— Hát az ördögbe is, szereti, vagy nem szereti?!

— Mi köze hozzá?! — kérdeztem szeliden.

— Szebben is megmondhatta volna. Nem kell fél-nie tőlem.

— Sosem szerethetek egy olyan érzékeny férfit, mint Corner.

— Érzékeny? — mondta szinlelt csodálkozással.

— Igen és legyen meggyőződve róla, hogy nem szeretem. Ha pedig netalán arra kíváncsi, hogy ez esetben mért akarom visszaesalogatni, akkor elárulhatom, hogy Gorodin miatt.

— Én miattam? — kérdezte Goro.

— Ha ő mondja, — nevetett ez a kölyök, — akkor igaz. És mondd, Grita, mióta nem szereted Cornert? Mert, hogy akkor szeretted, amikor William-sont treniroztad ellene, az természetes.

— Ugy?! — mondtam szinlelt felháborodással.

— Ugy, — felelte szinlelt nyugalommal; mig Gorodin halkan nevetett.

— Féltékeny, irigy fráterek vagytok! — kiáltottam, tulszinlelt haragomban csaknem sirva — és örülnétek, ha Corner soha a világra se jött volna. De hiába célozgattok rá előttem, nem érdekel; sem ő, sem ti, egyáltalán.

Ezzel otthagytam őket a homokban és bementem a tengerbe, ahonnan láttam, hogy utánam néznek és nevetni próbálnak, de nem tudnak.

Valahogy fel kell világosítanom őket, ugylátszik, nagyon nevetséges fogalmaik vannak a hozzám ha-

sonló nőkről. Hihetetlen, hogy milyen egyoldaluan gondolkodik egy féltékeny férfi; és pláne két féltékeny férfi.

Különben lehet, hogy nem is féltékenyek, fürdőtrikóban tudniillik mindig nagyobb az önbizalmam. Minél kevesebb ruha van egy nőn, annál biztosabb a dolgában, kivéve, azt hiszem, ha egyáltalán nincs rajta ruha. Akkor még jó, ha a férfi dolgában biztos.

OSZK

TIZENKILENCEDIK FEJEZET,

amelyben Corner leírja néhány felejthetetlen párisi nap történetét.

A tizenkettedik napon elfogyott a pénzem; az amit a nyakkendőmre kaptam.

A lakásomat is fizetnem kellett volna. Két lehetőség állt előttem: vagy sürgőnyzők Gorodinnak, vagy felmegyek itt, Párisban, valamelyik laphoz és leleplezem magamat, elmondom a történeteket és pénzt kérek.

Ennek azonban nincs értelme. Mert legjobb esetben visszautazom a kapott pénzzel. Mit kezdjek máskülönben? Ha pedig vissza akarnék menni Amerikába, akkor igazán sürgőnyözhetnék Gorodinnak. Így hányszor-vetettem magamban a dolgokat és hirtelen düh fogott el, hogy nekem, a világ legjobb ökölvívójának, nincsen annyi pénzem, amennyi egy vacsorára elég.

Céltalanul lödörögtem az uccákon és kedélyállapotom lassanként megérett arra, hogy az első békés járókelőt leülsem, ha szembejön.

Ilyen körülmények között értem a Le Tricolore című világlap szerkesztősége s épülete elé. Ép az esti kiadás utáni percekben, amikor az épület száz fényes kapujából pompás autók, remek tempóban szórja szét a világba azt a nyomtatott vacakot. Nem lehet

csodálni, hogy annyi balszerencse között hirtelen megkivántam, hogy tisztelettel és örömmel fogadjanak valahol, még ha ez az öröm nem is nekem, hanem annak az ujság-csemege számába menő szenzációnak szólna is, amit váratlan megjelenésem jelentett volna. Azzal mentem fel tehát, hogy kilépek a homályból, háromheti rejtőzés után.

De nem úgy történt; és ha nem úgy történt, azt egy egészen jelentéktelen eset idézte elő.



Bejelentettem, hogy a főszerkesztővel akarok beszélni; és miután angolul beszéltem, nem sokat kérdezősködtek, udvariasan leültettek és azt mondták, hogy várjak.

Ugyanakkor belépett a várószobába egy fiatal ember és alig hallhatóan mondta:

— Kérem... Octave Lebedy a nevem... a főszerkesztő urral szeretnék... Octave Lebedy... Lebedy.

Ugy ismételtette a nevét, olyan görcsös ragaszkodással, mintha az egyetlen reménye a nevében volna, aminek varázserőt tulajdonít.

— Milyen ügyben, — kérdezte a gondnok türelmetlenül s kis noteszt rántott, amelyről aranyláncon ezüstíró csüngött.

— Irodalmi ügyben, — mondta az ifju szégyenlős mosollyal. A gondnok elsápadt a dühtől.

— Irodalmi ügyben?! — kiáltotta megvetéssel.

— Igen.

— Irodalmi ügyben most nem lehet.

— Hát mikor lehet?

— Nem tudom. Ugyis hiába. Majd máskor.

— De kérem... nekem fontos, — dadogta a szerencsétlen fiatalember.

— Az lehet, — mondta a gondnok vállatvonva és szó nélkül kiment.

Résztevően néztem a fiatalemberre. — Ne hagudjon — mondom neki —, de szeretném tudni, miért olyan fontos önnek az az irodalmi ügy és miben áll az?

— A jövőm függ tőle, — suttogta Lebedy ur cserepes ajakkal. — A jövőm — minden. És hallotta, milyen megvetéssel fogadják itt az embert, mihelyt író, művészt szimatolnak benne?

— Hát bizony, nagyon udvariatlanul bántak ön-
nel. De miért nem lépett fel erőlyesen? Miért nem állt
bosszút?

— Nem vághatom el a szálakat. Nem tehetem
ellenségemmé a lapot.

— De többet ide el nem jön ugy-e?!

— Dehogynem. A jövőmért minden áldozatot meg
kell hoznom. Különben is a gondnok egy erős és jól-
táplált férfi, nekem pedig remegnek a lábaim az éh-
ségtől és izgalomtól.

— Sajnálom — feleltem —, hogy pénzbőlileg nem
állhatok rendelkezésére, de idegen vagyok itt és min-
den pénzemet ellopták. De ha elégtételt akar, hallga-
tozzék az ajtó mögött: én Jemmy Corner vagyok,
Amerika nehézsúlyu boxbajnoka és most el fogom
képzelní, hogy irodalmi ügyben jöttem a szerkesztő-
ségbe.

— Ön valóban Jemmy Corner?!

— Igen, de nagy kellemetlenséget okozna nekem,
ha bárkinek is elárulná, hogy találkozott velem.

— Nem leszek hálátlan, — mondta; és szemei

megteltek könnyel, ugylátszik nagyon örült, hogy a gondnokot rendre tanítom. Mihelyt lépéseket hallotunk, Lebedy ur kiment én pedig szerényen a sarokba húzódtam.

A gondnok belépett és íróasztala mögé állt, nagy-képü arckifejezéssel nyomkodva a telefon-kapcsoló-tábla billentyűit. Láttam, hogy valami furja az oldalát. Végre felém fordult.

— Kérem, szabad a nevét még egyszer?

— Corner — mondtam udvariasan —, Corner. A főszerkesztő urral szeretnék, ha lehetséges volna... hm... beszélni...

— Ugy? És milyen ügyben kérem, tudniillik be kell jelentenem azt is.

— I... irodalmi ügyben, — rebegtem meghattottan, úgy, mint Lebedy az imént.

— Irodalmi ügyben? Hm... — mondta csalódottan. — Az bajos lesz, kérem.

— Miért? Talán nem ér rá a főszerkesztő ur?

— Nem bizony, — mondta fölényesen. — És mondja csak, milyen természetü irodalmi ügy az?

— Hogy tetszett... mondani?

— Milyen — természetü — ügy — legyen — az?! — hangsúlyozta türelmetlenül.

— Egy verset hoztam... talán... hogy...

— Verset?! — mondta végkép elvesztve a türelmét, — ilyen ügyben nem fogad a főszerkesztő ur.

— Dehogy nem fogad.

— Ne tessék feleselni, kérem. Nem fogad.

— De bocsánatot kérek... én mégis szeretnék... ha lehet... — mondtam, titkolt kárörömmel.

— Alászolgája. Nem érek rá vitatkozni.

— Szóval elküld, — mondtam fájdalmasan. Erre csak ridegen intett a fejével, hogy mehetek.

Ez volt az első eset életemben, hogy nem hivatásszerűen ütöttem le valakit. Csöndben folyt le a dolog, egy röpké pillanat alatt, egyet nyekkent a legényke és a csinosan berendezett íróasztal alá esett. Én pedig úgy éreztem magam, mint a farkas, ha embervért kóstol. Körülnéztem, újabb áldozatok után.

Kopogtatás nélkül bementem a főszerkesztőhöz. A nagy Főnök egy pattanásos, rendkívül feszes, fiatalember volt. Barátságosan intettem neki:

— Leütöttem a gondnokát, mister. Ha van még valaki, az épületben, akinek kifogása van az irodalmi működésem ellen, jelentkezzék gyorsan, mert nem érek rá.

— Mit jelent ez, uram?! — rikácsolta magából kikelve.

— Csönd legyen, ifiur — mondtam —, igazán sajnálom, hogy szegény Lebedy nincs jelen, az ő kedvéért magának is ledörzsölnék egyet a füle mögé!

— Segítség! — ordította a főnök.

De én már megelégteltem az irodalmi sikereket és különben sem akartam nyilvános botrányt provokálni és attól is elment a kedvem, hogy leleplezzem a kilétemet. Tehát félretoltam azt a négy embert, aki a főszerkesztő segélykiáltásaira megjelent és karonfogva a boldogságában remegve várakozó Lebedyt, elhagytam az épületet.

— Monsieur Corner — mondta a fiatal író —, ezt sohasem felejttem el önnek.

*

Azután sokat kószáltam a városban és nem tudtam, mihez kezdjek. Egészen átalakultam, nem is-

mertem magamra. Sohasem jutott eddig eszembe, hogy másra is használhatom az erőmet, mint szabályos meccsek megnyerésére. Most hirtelen éreztem, hogy mindenkinél erősebb vagyok és hogy nem volt helyes, hogy elítéltem Gritát, amiért az erőmet szerettem és nem azt, amiben sohasem lehetek kiváló.

Mindazonáltal eszembe sem jut, hogy megbánjak valamit, vagy hogy mentséget keressek Grita viselkedésére Williamsonnal szemben. Valószínűnek tartom, hogy Gorodin is változatlanul haragszik rá és most sem érintkezik vele.

Azonban sokkal jobban érdekelt ebben a pillanatban, hogy miképpen kerülök ki ebből a kátyúból, amelybe Mappin ur és környéke volt szíves belerántani.

Tény az, hogy amikor beültem egy kis kávémérésbe a rue Gobelin elején, éppen egy pohár tejre tellett a vagyonomból és teljesen reménytelen volt a helyzetem.

Nem tudtam, mihez kezdjek és bármennyire groteszknek tűnt magam előtt is, hogy én ilyen buta csávába kerülhessek, mihelyt elvesztettem a szokott hazai talajt a lábam alól, — mégsem volt mit szépitni rajta. Egészen letört lélekkel és olyan szemekkel néztem magam köré, amilyennel a boxoló néz, akit kiszámoltak és még mindig nem tud felkelni.

Kinos unalmamban és tehetetlenségemben levettem egy déli ujságot a szögről és olvasni kezdtem, az első oldalon.

Azért mondom, hogy az első oldalon, mert ott állt vastag betűkkel az a hír, amelynek láttán megrendült az elmém épségébe vetett hitem, és majd leestem a székről.

HUSZADIK FEJEZET,

amelyben Cornert elsodorják az események.

Nyolcszor olvastam el egymásután, míg végre megértettem, miről van szó. Már a címeznél elakadtam:

Az eltűnt vi'ágbajnok életjelt adott!

Corner kihivta Williamsont egy döntő mérkőzésre.

A szövetség tudomásul vette a kihívást.

A harmadik, döntő meccs napja: november tíz.

Színhely: az óriási Muckleford-aréna.

*

Ujra és újra elolvastam a cikket, amely részletesen beszámol a kihívásról, amelyet az »eltűnt világ-bajnok« managere útján juttatott az illetékes helyre.

Annyi biztos, hogy Gorodin a legravaszabb fiu, akit valaha hordott a föld. De hogy képzelte, hogy ha az én nevemben kihivja Williamsont, én csak úgy rendelkezésére állok a kellő időben?! Honnan vette, hogy trenirozni fogok? Hogy elolvasom a lapokat? Merész huzás a részéről, annyi bizonyos.

Egy dologban nincs kétség: a kihívás jogerősen megtörtént és a meccset meg kell nyernem.

Nem *kell*, mert hiszen meg sem kell jelennem a meccsen. Később igazolhatom, hogy a kihívás nem tőlem ered. Mindenesetre megpróbállok pénzt szerezni és azonnal elindulni Amerikába. Nincs kedvem újra

megveretni magam egy nálam klasszisokkal gyöngébb boxolóval.

Szédülve mentem ki az uccára és a sarkon meg néztem az amerikai lapokat, majd mindegyiken ott állt a cím, a nevem és a beszámoló a váratlan kihívásról.

Semmi kétség, ezt megcsinálták.

Zálogba tettem a kezelőgombjaimat és nekilátam, hogy valamit tegyek az ügyben.

Tele voltam agilitással és nem tudtam, mihez fogjak.

Egy nagy pályaudvar környékén csatangoltam. Azon gondolkodtam már, hogy elmegyek fűtőnek egy Amerikába induló hajóra. Vagy, hogy sürgönyzők Go-rodinnak.

Tehetetlenül bámultam az érkező, induló utasok arcába. Egyszerre megrándult az öklöm. Egy óriási fekete taxi mögött megláttam Mappin urat.

Éppen felkapta a kezibőröndjét és sietett az állomásépület felé.

*

Feltűnés nélkül utána osontam, meglestem, milyen jegyet vált. Mire körülnéztem, hogy mit tegyek, már rohant a vonat felé.

A lyoni gyorsra váltott jegyet.

Előkerestem minden pénzemet; szerencsémre ép elég volt, jegyet váltottam és siettem utána.

A vonaton a mellette levő fülkében foglaltam helyet és állandóan szemmel tartottam az ajtaját. Az utazás elég unalmas volt. Alig vártam, hogy megérkezzünk.

Mihelyt Mappin ur kilépett a lyoni pályaudvar perronjára, vállára tettem a kezemet.

Megfordult és meglepetve bámult rám. Csodál-
tam a lélekjelenlétét.

Valami mindenesetre megváltozott az arcán, mióta
utoljára láttam, de még mindig annyira hasonlított
Mappinra, ahogy az ember csak saját magára ha-
sonlithat.

— Mit akar tőlem, uram, — kérdezte méltatlan-
kodva. Francia szokás szerint azonnal csődület tá-
madt körülöttünk.

— Maga Mappin! — kiáltottam felháborodva.

— Tévedés, én gróf Villaplane Ganymed vagyok
és most legyen szives, engedje el a vállamat! Ha
tetszik, átadom a papírjaimat.

A környező tömeg ellenem foglalt állást. Ugyan-
ekkor észrevettem, hogy a vélt Mappinnak sötétbarna
bajuszkája van, míg a valódié fekete volt. Atkozott
felületesség! De most már az öreg ur hangoskodott,
végre is be kellett mennünk a rendőri hivatalba, ahol
előadtam az esetet.

Leplezetlen gyanakvással hallgattak végig, majd az
egyik rendőrtiszt megkérdezte:

— Tett ön feljelentést azután, hogy kirabolták?

— Nem, — feleltem.

— Aha — néztek össze — és miért nem?

— Megvoltak rá az okaim, de szóbelileg előad-
tam az ügyet a párisi rendőrségen egy urnak...

A tiszt a telefonhoz nyult:

— Hogy hívják azt az urat?

— Nem jut eszembe a neve.

Erre tiz percig suttogtak maguk közt, végre az
öreg urat, akit én Mappinnak néztem — máig is biztos
vagyok benne, hogy ő volt —, sűrű bocsánatkérések
közt elengedték, nekem pedig azt mondja az egyik tiszt:

— Óvakodjék, hogy még egyszer a kezeinkbe kerüljön!

De a java csak ezután következett.

Künn, az ajtó előtt ott szorongott még vagy tiz-husz ember, akik éljenzéssel fogadták az öregurat, engem pedig látható ellenséges indulattal és pissze-géssel. Mondanom sem kell, hogyha lynchre kerül a sor, ők járnak rosszul, így azonban nem tudtam, mit kezdjek velük.

Ekkor észrevettem egy fickót, aki másfél fejvel magasabb volt a többinél. Alig volt rajta ruha, kezében kis szerszámos batyu, valami kubikos, vagy ilyesmi lehetett.

Epp olyan erős és izmos volt, mint én, csak nyer-sebb és kidolgozatlanabb izomzatu. Nagy, szijas, ke-mény csomókban lógott rajta az izom, öröm volt nézni a szakértő szemnek, másrészt bosszantó, mert nyoma sem volt rajta a testkulturának és célszerű erősödésnek. De magam számára is félelmetes part-ner lehetett. Nagy vörös fején kidagadtak az erek és szemtelen arckifejezéssel, lelkesen pfujolt és köp-ködött felém.

Kiválasztottam magamnak a fickót, szájonvágtam s még mielőtt egymásnak mentünk, már szoros és lelkes embergyűrű alakult körülöttünk.

Ez volt az életem legélvezetesebb küzdelme és egyuttal a legnehezebb. Észnélküli vadsággal csap-kodott a fickó és mindenki tudja, milyen nehéz az iskolázatlan ellenféllel való küzdelem. Jó tiz-tizenöt percig tartott, amig elkaptam egy rést a hadonászó karjai között és bevágtam neki egy rettenetes egye-nest, amitől megingott és elterült. Így fekve látszott csak, milyen óriási fickó!

Miután láttam, hogy a rendőrség közeledik, fel-emeltem a derék fiút és batyuját és magammal cipeltem az első térig, ott leültettem egy padra és vártam, hogy magához térjen.

Közben jó ötletem támadt és elhatároztam, hogy valóra váltom. Ez a hatalmas pajtás nagyszerű tréning-alkalom a számomra, számbavehetőbb partnert keresve sem találhattam volna.

A favágó, vagy kubikos lassan magához tért. Amikor kinyitotta a szemét és lassan körülnézett és meglátott engem, elkapta a kezemet és lelkesen megrázta.

— Hogy hívják testvér, — kérdeztem tőle.

— Philippe Dandar — felelte. — Jó ütés volt, velem még eddig nem bánt így el senki, — tette hozzá.

— Nézze csak — ajánlottam —, volna egy kérésem. Szeretnék egy hétig magánál lakni és nehéz munkát végezni. Azonkívül minden reggel verekednénk egy félórát. Én boxoló vagyok és partnert keresek.

— Na és? — pislogott gyanakvóan.

— Fizetni nem tudok, de egyrészt elvégzem a maga munkáját, másrészt megtanítom magát boxolni. Meglátja, ha kicsit észszerűen boxol, tizszer annyi hasznát veszi az erejének.

Láttam, hogy tetszik neki a dolog. De valami aggasztja.

— Az ur — dörmögte végül — városi ember, én pedig szénégető vagyok s a Sevenses-k legnagyobb erdőségében lakom, másfél napi járásra ide.

— Nagyszerű, vén pofa — kiáltottam —, én is

a szakmában születtem, csakhogy Kanadában, ahol még nagyobbak a fák és az erdők.

— Hát jó, — mondta végül; felszedte a batyuját és azt mondta: — Menjünk.

*

Másfél napig gyalogoltunk, falvakon, hidakon, vizmosásokon, erdőn, dombon, hegyen, fensikon, lejtőn, nyergen, vizenyőn, dülőkön, bürün és bokrok között. Másfél nap alatt mindössze kétszer szólalt meg a szénégető. Először elmondta, hogy Nimesben született, Lyonban járt iskolába és a németek ellen harcolt, egy hivatali tévedés folytán évek óta rokkantségélt kap és a faszállítással és szénégetéssel nagyon szép összegeket keresett már.

Másodizben csak annyit mondott, hogy kunyhójában a felesége és a kutyája lakik, akik közül a kutyáját Lyonban vette, a feleségét pedig Toulouseban kapta.

Többet aztán nem nyitotta ki a száját.

Lakóhelye egy régi erdészlak még lakható felében volt, óriási, sötét erdőség közepén. Amikor megérkeztünk, leültetett egy fatuskóra a ház előtt és bement a feleségéhez. Az asszony fiatal, izmos asszonyszemély, csakhamar kijött és végigmustrált, tetőtől talpig. Azután szó nélkül visszament a házba.

Nemsokkal ezután kijött egy hatalmas juhász-kutya, végigszaglászott és szintén visszament a házba. Kisvártatva kijöttek mind a hárman és turót és kenyeret hoztak nekem. Szó nélkül körém telepedtek és nézték, hogy eszem. Kíváncsi voltam, nappal van-e, vagy este, olyan különös homály ült az erdőn; s az eget nem láttam a rengeteg lombtól. Azt hiszem, este volt mégis.

Nagyot nyujtóztam, amire az asszony szemében a megértés halvány szikrája csillant meg s egy zsák-ból száraz leveleket hintett a földre, az ajtó elé, megnyomkodta és leterítette a zsákkal és intett, hogy lefekhetem. Le is hevertem a városi ruhámban s magamban jót nevettem az egészen.

Azután bementek a házba, de a kutya kinnmaradt, a fejem mellé ült és egész éjjel a fülembe szuszogott.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HUSZONEGYEDIK FEJEZET,

amelyben folytatólagosan közöljük Corner naplóját.

Amikor felébredtem, a nap már magasan állhatott az égen, s a sűrű lomb között apró fénycseppekben szivárgott az avarra. Fel akartam ugrani, s fejemet beleütöttem a kutya fejébe, amelyet fölém nyújtott; hegyes orra remegett az izgalomtól, amint kurrogva hátrált. Hatalmas dög volt.

— Téophile! — hallottam a szénégető hangját a házból. A kutya azonban nem reagált a hívásra s nem vette le a szemét rólam. — Téophile! — mondtam neki — te barátságtalan dög.

Elindultam, hogy körülnézzek a környező erdőben. A kutya mindenütt utánam, feltartott orral s egész testében reszketve.

Talán egy fél mérföldre a háztól, mintegy huszharminc szálfát találtam, amelyek meg voltak jelölve, alighanem kidöntésre szánták őket. Szerszámokat is találtam, gyújtót, hűtővizet, fűrészt, szekercét és kötelet és miután minden izemben kivántam a nehéz testi munkát, nekiláttam a fadöntéshez.

Körülbelül nyolc óra alatt tizenhat szálfát levettem a lábáról, összekötöttem s megjelöltem őket. Jó hasznát vettem most, hogy szüleim az őserdők

fatelepein születtek s adtak életet nekem és örökségképpen némi szakértelmet hagytak rám.

Téophile kurrogása fokról-fokra alábbhagyott, a munkámat látva s végül, mikor az éhség hazakergette, nem nyugodott, amig vele nem mentem. A szénégető egész nap puskával járta az erdőt, hallotta a szálfák puffogását és zuhanását s azt hitte, vagy tiz fatolvaj garázdálkodik a rengetegben, valahol. Arra persze nem gondolt, hogy ilyen közel a házához. Amikor elmondtam, hogy mivel töltöttem a napot, megnézte a tenyeremet és látta, hogy nincs feltörve. Azonnal felkerekedett s lement a megjelölt fákhöz. Téophile elkísérte. Csakhamar visszajött és így szólt:

— Ha így dolgozik, fizetést is kaphat.

— Mennyit — kérdeztem, mert szükségem lett volna utiköltségre, ha eljön az ideje, hogy utrakeljek. Megegyeztünk annyiban, hogy erős napi munka mellett s jófajta fákkal megkereshetem két hét alatt az utiköltséget, Newyorkba. Elhatároztam tehát, hogy két hétig maradok.

Ezzel a szénégető bement a házba s kiküldte a feleségét kenyérrel és turóval. Téophile ma is mellettem aludt s ez éjjel ráadásul felfedezte a holdat valahol a lombok között s egész éjjel ugatta, ami a holdnak korántsem volt olyan kellemetlen, mint nekem. Leveli bolhák is kinoztak, egyébként azonban az időjárás és a levegő remek.

*

Másnap megtanítottam Dandart néhány általános szabályra s megkértem, hogy a következő negyedórás küzdelemben használja fel ellenem, amit tanult. Azonban nem sokra mentem vele, állandóan a gyom-

romat püfölte s alig tudtam végül megállítani. Mégis, miután alaposan megdolgoztatott, végeredményben nagyon hasznos volt ez a tréningfajta. Közben bement Lyonba és megigérte, hogy feladja a rábizott s Gorodinnak címzett kábelt a saját pénzén, hitelbe.

Teljesen kimeritem magamat. Félmérföldről huzom a rengeteg szálfákat a ház köré, egy, az öklömre csavart kötélén, négyesével hordom a szeneszsákokat, vágom, rakom, döntöm a fát és futok és a tüdőm tágul, mint egy kazán; és nem tudok kifáradni. Pedig ez a cél. Ez a jó előtréning: előbb alaposan kifárasztani a pihent testet, azután alaposan kipihenni a fáradságot; s azután jöhet a meccs. Fokozom tehát a munkát és tíz embernek valót végzek; Téophile bámul, Dandar dörög és a felesége már a munkahelyemre hozza ki a turót és kenyeret.

Negyedik nap reggeltől estig zuhogott az eső. Szétmálló cipőben és térdig felhajtott nadrágban és derékig meztelenül dolgoztam, mint egy igavonó barom, a testem vizes és párás és gőzölög és végre, azt hiszem, egy kicsit fáradt vagyok.

Szegény Williamsont sajnálom alapjában.

Estére aztán kiderült az ég, Téophile csurom sár, a bolhák elevenebbek, mint valaha; az időjárás és a levegő azonban ismét remek.

*

Igy élek, levegő, víz, erdő, sár, kenyér, turó; levegő, víz, levegő, víz és munka közepett. Más semmi.

Dandar lassan beszédesebbé válik, azt hiszem, már elvetette azt a gondolatát, hogy rablógyilkos vagyok, aki egy szép éjjelen betör a házba, minden-

kit megöl és minden pénzt elvisz és Párisban elveri.

Dandarné már arra is célzást tett, hogyha beáll a rossz idő, benn a házban kapok helyet éjszakára. A szénégető szerint erről azonban kár még beszélni.

Dandar a közeli napokban újra be akar menni Lyonba élelmiszerekért. Megkértem, hogy hozzon valami ujságot, ha visszajön.

Együttal eladja a fát a társaságnak és én is megkapom a részesedésemet. Én, bizony.

Gyönyörű ez az erdő. Csupa árnyék, zug, csönd, zizegés. Se zaj, se fény. Az ember elcsöndesül, valami kemény szelidség nő benne.

És mindig többet dolgozom.

És este üldögelek a ház előtt Téophile társaságában, csönd van, este van, nyul szalad. Valami koppan az avaron.

És mindig fáradtabb és mindig nyugodtabb leszek. A legpompásabb érzés a fáradság, az ember már munkaközben élvezni előre.

Az izmaim lazán puhák, mint a vaj, feszülten pedig kemények, mint a kő, mindent kibírnak, mindenre reagálnak, frissek, kipróbáltak, nehezek, de könnyedek.

November tizedikéig negyven nap van még hátra. Még tíz napig fokozom a munkát, akkor egy hétig pihenek, áthajózom a fedélközön és Newyorkban sétálok a mérkőzés napjáig. De ez a program még nem végleges.

Egyelőre nagyszerűen érzem itt magam.

Lehet, hogy mrs. Dandar Kilkenney szemében egy elvadult, kövér erdei fehérszemély lenne, lehet, hogy nemrég jómagam is annak tartottam volna.

Most azonban nagyon szeretem, mert nem beszél sokat, jó turót készít, szereti az állatokat és főleg, mert nem hasonlít Gritára.

Félig meztelenül járok és dolgozom a tisztásokon is és az októbereleji nap rézvörösre égeti és fehérre hámlasztja a bőröm.

A levegőben fáradt virágillat, rothadó levelek ize, és hosszú ökörnál uszkál; s el-elakad a fákon.

Téophilet megilleti az erdei ősz, lassan elkomorul s úgy néz a világba, mint monsieur Octave Lebedy. Éjjel már nem a holdat ugatja, hanem a giágázó, huzó vadlibákat, s néha, borongósabb pillanatokban már arra gondol talán, hogy éjjeli őrhelyét felcseréli a kemence zugával s engem a saját lelkiismeretem őrizetére biz.

Sokat gondolkodom a történteken, Gorodinon, Gritán, Celesten, Mappin uron és Gogy Hansenen, aki az egész hajóuton nem szólt egy szót sem. És főleg azon gondolkodom, hogyha újra és végkép világ-bajnok leszek, mit kezdek majd a közelmúltban szerzett tapasztalataimmal; és mit kezdek majd egyáltalán.

Még sohasem éreztem szegénynek magam, annyira szegénynek, mint a párisi napokban. És örülök Gorodin ötletének, hogy a távolból megmutatta nekem az utat, amely visszavezet a pénzhez. Akármit mondanak egyesek, a pénzt szeretni kell; a gazdagságnak éppen annyi romlási terméke van, mint a nyomornak, de becsületes emberből csak a nyomor csinálhat becsületet, nem az, ha megszerzi a pénzt, amit megérdemelt.

A pénz felbukkant a távolban és én kinyujtom érte a kezem és Gorodin, istenemre, nem fog ezuttal

panaszkodni nekem, nem lesz rá oka. Puhára verem szegény Williamsont, legnagyobb sajnálatomra, hogy irigykedve gondol majd boldog gyermekkorára, amikor még nem azért nem tudott a lábára állni, mert leütöttem.

*

A föld már átázott a sok esőzéstől és nem itta be már olyan könnyen az újabb nedveket s ha itt az erdőségben reggel szakadt az eső, a hegyekből este vad kis patakok érkeztek, amelyeken Téophile különös, magaslati szagokat szimatolt.

Dandar bement ma Lyonba. Megigérte az újságokat és a részesedést; a pénzt, amellyel Amerikába juthatok. Neki persze nem beszéltem szándékaimról.

Mihelyt kitette a lábát a házból, mrs. Dandar bámulatraméltó változáson ment át.

Első dolga volt, hogy alvóhelyemet, a zsákot a száraz levelekkel, a kiugró tető alól bevitte a konyhába, a nagy, barnára sült kemence mellé!

Azután nagy lendülettel átölelte a nyakamat és megkérdezte, hogy mi a neve a szeretőmnek?

Nagynehezen kiszabadítottam magam és Téophil-lal sétálni mentem.

A barna, nedves leveleken a fák alatt vöröslő foltok növekedtek már. Ugy megszerettém ezt a helyet, hogy megdöbbenve gondoltam rá, nem fog-e Dandarné viselkedése arra kényszeríteni, hogy hamarosan elmenjek innen?

Estig csavarogtunk s végül Téophile elfáradt s kénytelen voltam visszafordulni.

Melegen imádkoztam az uton, s kértem a Gondviselést, fordítsa el a veszélyt, amely lelkem tisztaságát fenyegeti.

A ház előtt leültem egy nedves köre és megtömtem a pipámat.

Csakhamar kijött Dandarné a turóval és kenyérrel. Szó nélkül átadta és visszament. Az ajtóban azonban hallhatóan sóhajtott. Óh, istenem, rettenetes sóhaj volt az, a Putifárné sóhaja.

Ekkor már tudtam, hogy el kell mennem.

Dandar öt napig marad távol legalábbis; kizárt dolog, annyi ideig ellenállni. Viszont teljesen lerongyolódva, az ígért részesedés hiányában egy fillér nélkül, hova az ördögbe mehetnék? Hiszen így sohasem érek Newyorkba s Williamson majd azt hiszi, nem mertem kiállani ellene.

Az ég kiderült s mindenfelől esőszag és pára áramlott a felmelegedő lombok között.

Ekkor a házból kicsendült egy remegő, vontatott hang, amelyre egész életemben emlékezni fogok.

— Monsieur Corner!

Nem feleltem.

— Corner! — hangzott, magasabban és nyujtottabban. És parancsolón, követelőn és vésztióslóan.

*

(Itt Corner következő feljegyzéseit meg kell szakítanunk. A közbeneső rész nem közölhető. Nem pedig azért, mert: a fennálló társadalmi jogrend, sőt közizlés nem tartja ildomosnak és helyesnek, hogy bizonyos emberi funkciókat, akár az étkezéssel, akár a fajta, az emberiség fenntartásával kapcsolatos, mondhatnám mindennapos funkciókat könyvekben való részletes leírással meghurcoljunk és kipellengérezzünk. Az emberek maguk nem bánják, ha arról van szó a

papíron, hogy a fehér fekete, a kör négyszögletes és az északi sark egy kirándulóhely. Sőt már arra is volt példa, hogy valaki azt állította, miszerint a sárga nem kék, és mégis hittek neki. Ezeket az említett dolgokat azonban az olvasó nem akarja olvasni a közizlésre való tekintettel, a közizlés elfordul tőlük, a jogrendre való tekintettel, a jogrend pedig magasabb etikai érdekekre hivatkozik, amelyeket a szerző — szégyenszemre — még csak elképzelni sem képes. Így történhetik aztán meg, hogy a regényeknek nevezett irott történetekben olyan emberek szerepelnek állandóan, akik születtek, de sőt még ennél kényesebb dolgokat is cselekedtek többizben életük folyamán, — mégis mihelyt ehhez hasonló dolgok fordulnak elő a történetükben — azonnal eltűnnek két fejezet között a sejtelmes homályban.

Nem tudom tehát, mi értelme volna szépitgetni a dolgokat. A maga brutális egyszerűségében, ahogy Jemmy leírta, nem bocsátható a nagyközönség elé ez éjszaka története. Óvatosan és csiklandozó trükkökkel is csak akkor kerülgethetnők, ha végeredményben nem történt volna semmi. De történt.

De mi? A szerző nem tudja. Mi történhetett Dandarné és Corner között a magányos erdei házban, amíg a férj, a favágó Lyonban volt? Nem valószínű, hogy sakkoztak, vagy fát vágtak, vagy kört négyszögletesítettek ők éjjel ott az erdei házban, mialatt a férj Lyonban járt. Sokkal valószínűbb, hogy valami mással ütötték agyon az időt, de hogy mivel, azt a szerző nem hajlandó tudni.

Az olvasóközönség elé csak annyi bocsátható Corner kimaradt feljegyzéseiből, hogy a történetek nagymértékben elkeserítették, illetve nem is, csak ép-

pen nem akarta, hogy megismétlődjék az, amiről nem tudjuk, hogy micsoda.

Ugyanis vannak férfiak, akikben óriási tisztesség-érzet ég és lobog és nem szeretik azt, ami a másé. Az ilyen férfiak ugyan éppugy viselkednek adott helyzetekben, mint másmilyen férfiak, csak hogy aztán, hogy megtörtént az, amiről, ismétlem, nem tudható, hogy micsoda, — megfanyarodik a szájukize és jobb szeretnék, ha meg se történt volna ez a, mi is?

Corner is efajta ember, amint az a feljegyzéseiből kitűnik és bár — ami szintén kitűnik — nagyon jól esett neki a nemtudommi egy friss erdei aszszonnyal annyi nélkülözés után, mégis egyszerre merült fel benne aztán Grita és Dandar képe, mint a megtörtént vajjonmiis legfőbb erkölcsi károsultjaié. Corner kiült újra a ház elé és mélyen szivta be a páraillatot és fáradt volt, maga sem tudta, mitől. Mindjobban kialakult benne az az ismeretlen szégyen-érzés, amely igazán fogalma sincs miért, egyre üzte, hajtotta nemtudom mijének színhelyéről és legszivesebben kitörölte volna agyából a rózsaszínű képeket, amelyek minduntalan felmerültek benne s az éjszaka előttünk teljességgel ismeretlen mozzanatait vetítették lelki szemei elé.

Corner átkozza a sorsot, amely mindenütt olyan javakkal tömködi, amelyekre semmi szüksége sincs. Arra gondol, hogy aki sokat markol, az keveset fog, de nem tudja, hogy ebből az következik, hogy még többet kell markolni. Erősen fogadja, hogy addig fog nyújtózni, amíg a takarója ér, — holott addig kell nyújtózni, amíg a takarója ér — holott addig olyan ember ő, aki nem érdemli meg a happy endet, amely a szerző akaratgyöngesége folytán vár rá a végén talán.)

Csöndesen felálltam, zsebembe tettem a maradék kenyeret és turót és a pipámat és lábujjhegyen megindultam Lyon irányában.

Ugy terveztem, hogy átvágok a Sevnnes-k hegyláncán és gyalog igyekszem Franciaországon át a tengerpart, valamelyik kikötőváros felé!

Téophile egy darabig követett, majd kurrogva megállt és visszafordult.

Nagy, vizes bogarak szálltak zümmögve körülöttem, lassan sötétedett. Elkecseregettem káromkodtam magamban, átkoztam a sorsot, amely minden számításomat keresztülhuzza, minden szándékomat megmáskítja és ilyen lehetetlen helyzetekbe hajszol.

Viszont az időjárás és a levegő remek, a táj szép és az erdő majdnem olyan látványos, mint egy jobb színházi díszlet.

*

Két nap múlva már magam mögött hagytam az óriási hegyláncot és fáradhatatlanul gyalogoltam tovább, Franciaország szíve felé.

Fogalmam sincs, hány napi járásra van ide a tengerpart, lehet, hogy tavaszra érek Amerikába s ez a gondolat nagyon kellemetlen és nyugtalanító!

Száraz kenyeret kapok a parasztoktól, azt eszem.

Nevessek, vagy dühöngjek, nem tudom. Mindkettőre elég okom van. Annyi biztos, hogyha régi barátaim látnának így az országuton, nem tudnák megállni nevetés nélkül.

Rengeteg bajom van a kutyákkal, amelyek — az emberektől eltérően! — a külsőm után ítélnék és gyűlölködve szaglásszák körül rongyos ruhámat.

A fene egye meg az egészet.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET,

amely Kilkenney naplóját közli a nyájas olvasóval.

Október negyediké van. Cornerről semmi hír.

Grita kétségbeesett, természetesen azért, mert fél, hogy — miután ő ugratta bele Gorodint ebbe az egyoldalú kihívásba, — az orosz megint ráfizet Gritára, vagy Cornerre, illetve mindkettőjükre. Egész nap azon töri a fejét szegény nő, hogy miképpen teremtsen elő Cornert a mérkőzés napjára.

Igaz, hogy addig még több, mint egy hónap van hátra, de tényleg semmi okunk nincs azt hinni, hogy Corner jelentkezik, ha eddig nem jelentkezett. Hiszen a lapokat már eddig elolvasta, ha ugyan él. Keményfejű fickó, az biztos.

Ilyen előzmények után történt, hogy féligmeddig tréfásan azt mondtam Gorodinnak:

— Nézze csak, Gorodin ur, én átmegyek Európába és hazahozom Cornert. Ha a mérkőzés napjára itt lesz a fiu, kapok tizennyolcezer dollárt, a költségeimen kívül.

Én nem gondoltam komolyan, de Gorodin lázasan kapott az ajánlaton. Azonnal aláírt egy szerződést és rendelkezésemre bocsátotta az európai bankját.

Amikor aztán gondolkodni kezdtem a dolgon, rájöttem, hogy nem is olyan butaság.

Egyrészt, engem is elfogott a Corner-láz, és sokért nem adnám, ha akár az utolsó pillanatban betoppanna Corner és tönkreverné Williamsont. És tartom magam olyan ügyes fiúnak, hogy két nap alatt előteremtsem az eltűnt bajnokot, ha már egyszer Európában vagyok. És főképpen, szeretem a fontos megbízatásokat és felelősségteljes feladatokat.

Másodszor pedig: tizennyolcezer dollár nagy és komoly pénz egy tizenkilenc éves fiatalembernek, valószínűs lelkesedés fog el, ha rágondolok.

Elég az hozzá, hogy egészen boldoggá tesz az a tudat, hogy ezen a héten elutazom. Nincs veszteni való időnk.

Gorodinnal és Gritával bezárkóztunk a Hotel Quebeckben és Gorodin ilyeneket mondott:

— Nézze, fiatalember, itt lebeg a pénz a szeme előtt. Csak ki kell nyujtani a kezét érte. Az ilyen fiatalemberekre rendkívül jó hatással van, ha pénzre van kilátásuk. Tegyen meg mindent, hogy megtalálja Cornert; és ha megtalálta, hogy hazahozza. Ha lehet, gondoskodjék róla, hogy már a hajón trenirozzék, hiszen egészen el lehet puhulva. Mondom, tegyen meg mindent, mindent, gondolja csak meg, mi minden függ attól, hogy elkerüljük azt a borzasztó blamázt, amit Corner megnevezése okozna és főleg gondoljon a tizennyolcezer dollárjára, amit hiánytalanul megkap, ha Corner itt lesz idejére.

— Főleg a tizennyolcezer dollárért — mondtam gunyosan — mindent el fogok követni.

Grita mosolygott.

— Annyi pénzzel már meg is házasodhat.

— Azt már nem — feleltem epésen —, másképp is fel tudom használni a pénzt.

— És — vágott közbe Gorodin — legyen ügyes, mozgasson meg minden követ és mindenféle eszközt használjon fel, hogy Cornert megpuhítsa. Cél szentesi az eszközt.

— Pláne, ha a cél szent, — feleltem.

*

Csütörtök reggel indult a hajóm. Ekkorra a lapok már egészen vad találgatásokkal és kombinációkkal próbálták megfejteni Corner rejtélyes hallgatásának titkát. A legtöbben azt hitték, hogy valahol csöndben elvonulva trenírozik. Arra senki sem gondolt, hogy a managere maga sem tudja, hogy hol van.

Eltekintve ettől a borzalmas valóságtól, ennél a találgatási és titokzatossági járványnál szenzációsabb reklámot elképzelni sem lehet.

Az elutazásom csendben és titokban folyt le, a laptól valami örüggyel szabadságot kaptam, s csak Grita és Gorodin kísérték ki. Gorodin az utolsó pillanatig aggodalmas és izgatott tanácsokkal látott el, míg Grita megőrizte a hidegvérét és csak annyit mondott:

— Mindennap kábelezzem, Kilky. Ne hagyjon kétségek között minket, tudja, mennyi pénz forog kockán.

— Tudom, — feleltem mosolyogva; s Grita azonnal egy szót sem szólt, csak maga elé meredt. Pár perc múlva a hajón voltam s vártam az indulást. Nagyon elégedett voltam s jól éreztem magam, de sajnáltam Gritát és Gorodint, akik ott álltak a parton, nyugtalanul és tehetetlenül.

Mihelyt a hajó elindult, bevettem magam a dohányzóba, szivarokat rendeltem és innivalót.

*

Hat nap mulva, unalmas és eseménytelen utazás után, befutottunk Cherbourgba. Minden simán ment, október tizennegyedikén Párisban voltam.

Első utam a rendőrségre vezetett, ahol megtudtam, hogy Corner Párisban nem volt bejelentve. Ez jelenthette azt is, hogy egyáltalán nem jött Párisba, de ez nem valószínű. Jelenthette azt is, hogy Corner valahogy kijátszotta a nyilvántartási szabályokat, hogy titokban maradjon.

Valami harminc szállodát végigjártam s mindenkit kikérdeztem, nem járt-e, lakik-e náluk egy ilyen és ilyen gentleman.

Eredmény nélkül. Reggeltől estig szaladok, keresek, kérdezek, — minden hiába.

Az első nap eltelt cornermentesen, a második is. Bárcsak feltűnne előttem az a négyszögletes feje valamelyik uccasarkon.

Már arra gondoltam, hogy nyakamba vehetem egész Európát, ami nagyon kilátástalan és fárasztó dolog lett volna.

Ekkor azonban az az ötletem támadt, hogy be-teszem a lapokba, hogy egy ilyen és ilyen gentlemant keresek, és aki bármiféle megbízható nyomát mutatja, ezer dollárt kap. Majd felszámítom Gorodinnak.

Ez csakis jó ötlet volt, mert bár az első napokban senki sem jelentkezett, a lapok a közleményemet hasábos cikkekkel kommentálták és egész Franciaországban a »kétméteres amerikai« keresték azok, akik nem idegenkednek egy ezerdolláros látásától.

A negyedik napon a portás telefonon felszólít a szobámba, hogy egy munkáskülsejű ember okvetlenül beszélni akar velem.

Intézkedtem, hogy küldjék fel hozzám.

Az első pillanatban azt hittem, maga Corner lép be az ajtón. Éppolyan hatalmas, szálas fickó volt, súlyos ökleivel és méteres vállaival.

Ez az ember egy Philippe Dandar nevű szénégető volt, valahonnan Délfranciaországból.

A következőket adta elő.

A lyoni pályaudvaron megismerkedett egy hatalmas alaku urral, akire ez a személyleírás ráillik. Akkor nem tudta még, hogy kicsoda. Ez az ur elmondta neki, hogy boxbajnok és szeretne egy darabig erdei életet élni és nehéz munkát végezni, pénze azonban nincs. Monsieur Dandar magával vitte a hegyek közé és Corner — kétségtelenül ő volt — csakugyan munkához látott és Dandar házában élt és él most is.

A szénégető ezelőtt tíz nappal bejött Lyonba, hogy eladja a nemtudommiféle termékeit. Abban a tudatban azonban, hogy a felesége mellett ott van egy férfi, aki minden munkát elvégez, nyugodtan iddógált monsieur Dandar a barátaival Lyonban. Így aztán szép lassan eliddogálta a pénzét, amit nem tudom miféle termékeiért kapott, közte a Corner részesedését is, és most már Dandar barátunk nem mert hazamenni, a felesége miatt. Így lödörgött leverten Lyon kies utcáin, amikor a kezébe került egy ujság, amelyből megtudta, hogy kit is rejtegetett ő erdei lakában; és megtudta, hogy vendége révén ezer dollárt kereshet. Barátai megváltották a vasutjegyét Párisba és most itt van; és hajlandó engem Cornerhez vezetni.

Mondanom sem kell, mennyire megörültem a hir-

nek. Főleg, amikor Dandar szavaiból kivettem, hogy Jemmy nagyszerű formában lehet. Egy percnyi haladék nélkül autót hozattam és levítettük magunkat Lyonba.

*

Lyontól délnyugatra vezet az út a Sevennek bel-sejébe. Eleinte türhető országuton robogott az autónk, később olyan erdei utakon, amiket fát fuvarozó kocsik vágtak a sárba. Végül még két mérföldön át gyalogoltunk a fák között s a soffört utasítottam, hogy várjon ránk az út végén.

Dandarné magából kikelve jött elénk. Azt hitte már, hogy az ura elveszett. Dandar néhány szóval lecsillapította ezt a rendkívül kövér és erős erdei némbert, akitől — mintha villám sujtott volna — csakhamar megtudtam, hogy Corner eltűnt.

Egy szó nélkül, magyarázat nélkül, gyalog és rongyosan. Amikor azt kérdeztem tőlük, hogy merre mehetett, azt felelték, hogy annyiféle irányban mehetett, ahány fa van az erdőn.

Teljesen letörve tértem vissza az autóhoz a szerencsétlen Dandar kíséretében, akinek száz dollárt adtam.

Nem is tudom, hogy értem Párisba, teljesen reménytelenül.

Azonnal megkábeleztem Gorodinnak az egészet és még én vigasztaltam őket, hogy majd tovább kutatok.

*

Most már a véletlenben bizhatunk csak. Corner nem mehet el Franciaországból, nincs pénze, rongyos. De hogy hol van, azt nem tudom. Mit csináljak?

Koromhoz képest elég sokat iszom; és szemtelenül költöm Gorodin pénzét. Nem bánom, egész apá-

tikus vagyok, semmivel nem törődöm. Nem bánám a tizennyolcezeret, de hátha Jemmy nem is tud a kihívásról és hátha tud és nincs pénze áthajózni! Ujabb nyiltteret teszek a lapokba. »Corner! — irom majd — itt vagyok Párisban, azonnal keressen fel, pénz... —, dehogy is teszek nyiltteret, hogy mindenki megtudja, de akkor mit...

Stop!

Hogy lehet az, hogy Jemmynek nincs pénze?

Erre nem is gondoltam még. Hiszen minden pénzét magával hozta. Nem költhetett el mindent!

Egész biztosan ellopták tőle.

Ez egy új támpont.

Rohanok a rendőrségre.

*

Hosszas kérdezősködés, keresés, faggatás után egy Cachur nevű bácsihoz utasítanak, aki a külföldieket ért károsodások ügyét intézi.

— Uram — mondom, lihegve a fáradságtól — nem járt önnél egy Jemmy Corner nevű kétméteres amerikai?

— Nem, — feleli szuszogva a kedves uriember.

— Biztos?

Gondolkodik.

— Nem emlékszem, hogy járt volna nálam, de az én memóriám bizony már öregszik.

— Hát akkor tessék megnézni a könyvekben.

— A könyvekben — suttogta melankólikusan —, a könyvekben már nem lehet. Tulsok helyet foglaltak el és a legtöbbet levitettem a pincébe és a pince kulcsa a főkapitányi hivatal gondnokságában van,

amelyet jelenleg egy sárgalázgyanus megbetegedés miatt zár alá helyeztek.

— Éljen a rendőrség, — rikoltotta egy hang a szomszéd szobából.

— Papagáj; — mosolygott monsieur Cachur büszkén, — szereti ön az állatokat?

— Nem emlékszem, hogy szeretem-e, — feleltem.

*

Végkép el vagyok keseredve, szomorú vagyok, letört, levert, dühös, kedvtelen, reménytelen és tanács-talan. Már nem tudom, mit kábelezsek Gorodinnak. Nem tudok annyit hazudni, amennyi az igazság el-takarásához szükséges volna.

Arra gondoltam, hogy jöjjön Grita Párisba. Talán az ő jelenlétére felbukkan Corner. Ha azonnal indul, még októberben itt lehet és november nyolcadikára már vissza is érnek.

Én megpróbálom.

*

Kábeleztem Gritáért.

Mit csináljak mást?

Órá úgy sincs ott szükség. Itt még inkább hasz-nunkra lehet.

A kábel feladását követő eseménytelen nap volt a legnehezebb napom eddig. Nem találtam a helye-met. Bár sose avatkoztam volna ebbe a dologba, most majd minden ódium az én fejemre száll.

Elmentem egy színházba és megnéztem egy rend-kivül nagysikerű darabot, amelynek azt volt a témája, hogy egy fiú és egy lány egymáséi lesznek, de eleinte ugylátszik, hogy ez nem fog sikerülni nekik.

Azután elmentem egy moziba, ahol egy nagyon szomorú és izgalmas bonyodalmakkal zsufolt háborús drámát játszottak, főszerepben egy férfi és egy női filmsztár. Nagyon érdekes volt.

Azután elmentem egy mulatóba, amely minden ízében amerikaiasnak akart látszani, és az emberek is úgy viselkedtek, hogy mindenáron amerikainak nézzék őket. Ha az egyik néger zenész véletlenül a tenyerébe fujta volna az orrát, öt perc múlva mindenki így járt volna el.

Ezek azok a helyek, ahol az ember feledést szokott keresni a maga bánatára.

Az ördög vigye el őket.

Október huszadika van. Csodálom, hogy még nem ősz a hajam. Egyébként egész érdekes lenne.

A nők szeretik az ősz haját. Talán, mert az idős milliomosok portréira emlékezteti őket.

Nem tudok aludni. Nem tudok aludni.

Nem is fekszem le.

Ez az érthetetlen Corner mindennek az oka. Nem tudom megérteni, mit akar.

Már meg is fogalmazhatnám a Williamsonnak irandó gratulálólevelet, a világbajnoksághoz.

Ma délelőtt befutott Gorodin válasza:

»Grita jön. La Platán.«

*

A La Plata huszonhetedikén érkezik. Grita jön. A La Platán. Grita. Jön. Huszonhetedikén érkezik. Csak tudnám, mi az ördögnek hívtam ide.

HUSZONHARMADIK FEJEZET,

amely Grita Monks naplója.

Amióta Kilky Európában van, naponta érkeznek a sürgöneyei. Eleinte annyira ellentmondóak és értelmetlenek voltak, hogy nem lehetett eligazodni rajtuk. Később azonban kezdett kibontakozni a rettenetes valóság belőlük.

Például ilyen sorrendben érkeztek a kábelek:

»Megérkeztem Párisba. Pár napon belül kezem között lesz C.«

»Ma voltam a bejelentőhivatalban. C. nincs Párisban bejelentve. Cimem: Hotel Heller.«

»Végigjártam a szállodákat. Cornert sehol sem látták. Talán nem is jött Párisba. De lehet, hogy itt van, csak titokban tartja a kilétet. Tovább nyomozok. K.«

»Tovább nyomoztam. Még semmi. K.«

»Semmi. K.«

»Betettem a lapokba, hogy ezer dollárt kap, aki C. nyomára vezet. Még semmi. K.«

Itt egy párnapos szünet következett. Gorodin nem szól semmit, de néha minden ok nélkül elvörösödik

»Lapok nagy cikkeket közölnek burkoltan az ügyről; mindenképpen segítségemre vannak. K.«

»Lapok nagy cikkeket közölnek az ügyről; mindenképpen segítségemre vannak. K.«

Végre, újabb párnapi szünet után a következő

kábelt kaptam Stonetól, amivel rögtön Gorodinhoz siettem.

»Jelentkezett valaki, aki a házában rejtegeti Cornert. Azonnal odautazom. Corner trainingben. Minden jól megy. K.«

Ez némi reménysugár volt, bár nem értettük egészen a dolgot. Mit jelent az, hogy a »házában rejtegeti Cornert?« De mindegy, fő, hogy megtalálja. A hangulat jellemzésére azonban elteszem az e napokban megjelent napilapok idevonatkozó cikkeit.

»*Newyork Tribune*«:

»A november tizedikén eldöntésre kerülő Corner—Williamson meccs iránt máris óriási érdeklődés nyilvánul meg mindenfelé. Közel százötvenezer embert fogad be az óriási Muckleford-aréna s ennyi nézőre számítanak is az illetékesek. Sportszempontból óriási jelentősége és érdekessége van ennek a meccsnek, amelynek kimenetele egészen bizonytalan. Az első Williamson—Corner meccsen Corner a következő »priusszal« állt ki: harminckét nyert, semmi veszített mérkőzés, ezek közül harminc k. o.; kettő pedig pontozásos győzelem. Akkor meg is nyerte a nagy meccset Corner, még pedig olyan impozáns fölényvel, hogy a szakértők szerint, előreláthatólag évekig nem akadhatott komoly ellenfele. Ekkor következett Williamson váratlan kihívása és Corner váratlan és különös veresége, amelyre nyilván emlékszik még az olvasó.

A nov. 10-iki meccs van tehát hivatva végleg tisztázni az erőviszonyokat. Ha Williamson győz, akkor Corner továbbra is kérdőjel marad a hozzáértők szemében. Ha Corner győz, akkor beigazolódnak a vára-

kozások és nem igen lehet tőle elvitatni a »világ legjobb boxolója« címet.

Nem hallgathatjuk el, hogy bizonyos körök nagy nyugtalansággal néznek a november tizedike elé, mert Corner jelenlegi tartózkodási helyét csak egész kevesen ismerik. Sem hollétéről, sem trainingmódszeréről nem tudhatunk meg bővebbet, mert szenzációs hirszolgalatunk megtört az érdekeltek titkolódzásán«.

A »Washington Evening Post«:

»A küszöbön álló Harry Williamson (U. S. A.) és Jemmy Corner (U. S. A.) világbajnoki döntőmérkőzéssel kapcsolatban felmerült kombinációkra és különös hírekről lapunk már megírta, mennyiben adhatunk hitelt ezeknek.

Az említett mérkőzés, amely ma, a szociális problémák kiéleződésének, a szociális gondolkodás előretörésének korában, az amerikai elnökválasztás idején is, semmi más által tul nem szárnyalható érdeklődést tud kelteni s amely lapunk sportrovata olvasóinak felfogása szerint — nagyon helyesen — mindennél fontosabb; egyik résztvevője hetekkel ez előtt rejtélyes módon eltűnt hozzátartozói köréből.

Ez az eltűnés azonban hamarosan magyarázatot nyert, amikor az említett bajnokaspiráns ismeretlen tartózkodási helyéről kihivta a másik említett aspiránst; sőt az időpontot is kijelölte.

Reméljük, hogy ezzel kielégítettük lapunk sportbarátainak — nagyon helyesen — egyoldalú kíváncsiságát.«

»Saturday News«:

».... Különös dolgokat suttnak Jemmy Corner eltűnésével kapcsolatban. A higgadtan gondolkodók

azonban nem tágitanak attól a felfogásuktól, hogy Corner egyszerűen titokban és egyedül trenirozik és készül az oly végtelenül fontos és felelősségteljes meccsre; és, végre is, sportembernek jogában áll a mérkőzés napjáig titokban tartani a hollétét. Minden más hír reklámtrükk, ellenreklámtrükk, vagy légből kapott számaráság.«

»*The Sportsman*«:

»..... Sportkörökben bizonyos aggodalommal nézik azt a kissé tulhajtott reklámhadjáratot, amelyet mr. Gorodin indított és mindig jobban fokoz azáltal, hogy szabadjára engedi a Corner körüli legvadabb kombinációkat.

Merész játék: a fogadók zavarban vannak, a közönség tartózkodó is, de egyben lázasan várja a nagy napot; mr. Gorodin taktikája hatalmas tábort toboz *Williamsonnak*, talán, hogy a döntő pillanatban döntő kártyáit annál nagyobb sikerrel játssza ki? Mr. Gorodintól már sok szellemes és merész huzást láttunk, de ebben a pillanatban még nem tudjuk, hogy a végén ki előtt emeljük meg majd a kalapot...«

És végül a:

»*Northamerican News*«:

»..... Lapunk munkatársa szenzációs hirt közöl az olvasóval, — a párisi tudósítónk értesülése alapján:

Corner managere, mr. Gorodin, a jelen pillanatban *maga sem tudja*, hogy hol tartózkodik a világhírű boxoló.

Mr. Gorodin minden követ megmozdit, hogy ráakadjon Cornerre, egyelőre azonban nem lehet tudni, sikerülni fog-e ez neki. Jelenleg Párisban folyik a

lázás kutatás az eltűnt bajnok után. Erről a szenzációs fölfedezésről bővebben számolunk be az esti kiadásban...«

Amint Gorodin ezt elolvasta, elkékvült és szótlanul járt fel és alá a szállodában — mert most a mérkőzésig itt lakunk —, fujt és morgott és időnkint rámnézett.

Olyan volt, mint egy himoroszlán, amelyet háromszor oltottak szelidség ellen.

*

Az összes amerikai lapoknak azonnal elküldte az alábbi kommunikét:

»Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Kérem b. lapjában közölni a nyilvánossággal, hogy én, Ivan W. Gorodin, igenis tudom, hogy hol tartózkodik jelenleg Corner. Az én kívánságomra vonult el jelenlegi magányába, hogy háborítatlanul és szigorú lakatok alatt készülhessen a tizedikei meccsre. Minden további találgatás fölösleges, Corner csak a meccs napján fog megjelenni. A párisi lapok Corner-hajszája félreértésen alapul és nem lehet más, mint az ellentábor vezérkarának egy erőszakos húzása.

Tisztelő hive *J. W. Gorodin.*

*

Ez persze olaj volt a tüzre. Most már mindenki figyelmessé lett a párisi eseményekre, hála Kilkenney ügyetlenségének, mindenki tudott mindent.

Ugyanakkor érkezett Kilkenney sürgőnye a következő borzalmas szöveggel:

»Corner eltűnt az említett szénégető házából. Semmi nyom. Pénze nincs, alighanem kirabolták. Tovább nyomozok.«

Rettenetes perc volt. Egy nappal rá pedig ezt jelentette Kilkenney:

»Teljesen tanácstalanul állok, minden kutatás hiábavaló. Csak Grita segíthet. Jöjjön azonnal, még idejében visszaérhetünk. K.«

Ez teljesen reménytelen ötlet volt Kilky részéről és csodálom, hogy Gorodin helyesnek találta. Azt hiszem, ő sem bizott abban, hogy az én megjelenésem elő tudja varázsolni Cornert, hanem inkább meg akart szabadulni tőlem, hogy ne lássam, ha dühöng és ne halljam, ha káromkodik.

*

Szép csendesen felpakolt a La Plata című gyorshajóra, azt mondta, hogy vigyázzak magamra és mulassak jól. Én egészen fásultan indultam el s csak Gorot sajnáltam, aki ott állt a parton, nyugtalanul és tehetetlenül.

Micsoda örült hajsza, a sikertelenség jegyében. Legalább előbb jutott volna Kilky eszébe, hogy áthívjon engem. Hiszen huszonnyolcadikán érek át, amikor éppen hogy kiszállni van már csak időm.

HUSZONNEGYPEDIK FEJEZET,

amelyben Grita Párisba ér.

Rögtön a Hotel Hellerbe siettem, ahol a portás már várt rám, kiutalt egy szobát és közölte velem, hogy Kilkenney egy órával ezelőtt elutazott egy alacsony, feketebajuszos urral, sajnos, nem tudja megmondani hová, — de ezt a levelet hagyta hátra.

»Kedves Grita — olvastam —, egy bizonyos Mappin ur ajánlkozott, hogy Corner nyomára vezet. Az utolsó hajó, amellyel még elérhetjük a tizediki meccset, harmadikán indul, tehát jó öt nap múlva. Addig várj türelmesen és lehetőleg ne hagyd el a szállodát. Kilky.«

*

Harmincadikán nem történt semmi és lehetőleg nem hagytam el a szállodát. De engem elhagyott a türelem és véresre haraptam a tenyeremen azt a selymet, aminek más embernél bőr a neve.

*

Harmincegyedikén sem történt semmi és a legszívesebben kábeleznék Gorodinnak, hogy kérje a szövetségtől a terminus elhalasztását azzal, hogy Corner eltűnt eddigi rejtekhelyéről.

Ezzel el lenne intézve a dolog. De ezt sem tehe-

tem, hiszen Kilkenney azt írja, hogy megtalálta a nyomot és így reménykedem benne, hogy még idején elindulhatunk Cornerrel.

A legborzasztóbb emberi véték a remény. Minden esztelenséget azért követ el az ember, mert reménykedik valamiben, amiben nincs oka reménykedni. Az ember megházasodik, mert reméli, hogy ezer év tapasztalatai tévesek voltak és az ő házassága boldog lesz; az ember betör a bankba, mert reméli, hogy pont őt nem fogják el a rendőrök, az ember kiprovokálja a nagyobb bajt, mert reméli, hogy a kisebb baj elmulik; mint ebben az esetben is.

*

Elsején, november elsején semmi ujság, viszont meghozattam az összes kapható lapokat. Mondhatom borzalmasan áll az ügy. Legalább, ha eredmény nélkül is, visszatérne Kilkenney, hogy értesithessük Gorodint, hogy ne tettesse tovább a nyugalmat és ne állítsa élére a helyzetet.

Mindennek a tetejébe látogatót kaptam: egy mrs. Evesh nevű hölgyet, akit még Newyorkból ismerek, aki tanulmányuton van Európában, aki hallotta, hogy itt vagyok, s aki most sietett felkeresni.

Borzalmas nő, akinek legfőbb sajátsága, hogy mindenről véleménye van. Véleménye van a politikáról, véleménye van a nőkről, véleménye van a férfiakról, véleménye van a háborúról, véleménye van az alkoholoról, véleménye van rólam, véleménye van a véleményről és véleménye van azokról, akiknek nincs véleményük semmiről.

Itt ült a nyakamon este tizig, végül nem birtam ki tovább és csendesesen, reszkető hangon megkérdez-

tem, hogy mi a véleménye, hány óra lehet. Ezután elment.

*

Másodika van, holnap indul a hajó. Kilkenney nem jön.

Mit kezdjek? Undorító élet, mindennek én vagyok az oka, én vagyok az oka, én vagyok az oka.

*

Mindennek Corner az oka. Mi lesz most? Harmadika van és ha délig nem jön meg Kilky, akkor nemcsak Corner nem lesz Newyorkban a meccs napján, hanem mi sem, Kilky és én.

Itt fogunk ülni Párisban azon a feledhetetlenül szép estén, esetleg színházba megyünk.

*

Mindenesetre összecsomagolok. Tizenegy óra, kettőkor indul a vonat, hatkor a hajó.

Kilky nem jön.

Corner biztosan tudott a kihívásról, de nem akar kiállni, hogy ezzel álljon bosszut rajtam.

Rajtam? Rajtam?! Haha. Szegény Gorodinon áll bosszut az az undorító fráter, nekem egészen mindegy, nevetnem kell.

Tizenkét óra.

Hát ez kedves. Ez igazán... igazán... hogy is mondjam...

Minek firkálok egyáltalán? Ez is időtöltés!?

Összetépem, esküszöm, ugysis összetépem.

*

Azt a nyomorultat. Nyomorult, lelkiismeretlen fráter. Szegény Gorodin. Ez a gyöngélméjü Kilky nincs itt. Félegy. Egy. Félkettő.

*

Kettő.

*

Williamson a világbajnok.

Most már nem érzük el a vonatot, nem érzük el a hajót, nem érzük el Newyorkot, nem érzük el a meccset, nem érünk el semmit.

Kedves Williamson, fogadja hat nappal előre őszinte szerencsekivánataimat. Remélem, elvesz feleségül, amikor annyi pénze lesz?

Az ember mindig remél. Félhárom. Kész. Vége. Minden elveszett.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET,

amely Kilkenney naplója, mellesleg Mappin ur dicsérete.

Sok minden játszott közre, elsősorban az, hogy az alacsony kis emberke olyan határozottan lépett fel s kétségtelenül ismerte Cornert, másrészt az, hogy valóban nem volt veszteni valónk.

Mappin ur nyíltan megmondta, hogy ő üzlet-ember, nagy fáradsággal és vesződsséggel kutatta ki Corner jelenlegi hollétét és ezért háromezer dollárt kér.

Gondolkodás nélkül belementem és megkötöttük az egyezményt. Mappin ur ezután azt kívánta, hogy a továbbiakban teljesen rábizzam magam.

Meggondolandó volt még, hogy Grita másnap érkezik; ezt úgy intéztem el, hogy egy levélben felvilágosítottam Gritát a történetekről és meghagytam, hogy várjon rám a szállodában, harmadikáig visszatérek. Mappinnak is megmondtam, hogyha harmadikáig nem érek Párisba Cornerrel, akkor mindenről lekéssünk, tehát ehhez tartsa magát.

Ezekután Mappin különféle sajtáságos bevásárlásokat eszközölt, pl. egy csomó tengerész-dohányt vett és különféle ajándéktárgyakat, ebben a zsánerben. Ezután vonatra ültünk, még pedig expressz-vonatra és néhány átszállástól eltekintve, simán értünk Bordeauxba.

Itt Mappin a teheráru-hajók hivatali főnökségét kereste fel, azt hiszem, valami Lacroux urral tárgyalt. Innen elmentünk a közeli napokban induló hajók kapitányaihoz és Mappin ur mindegyikkel hosszasan tárgyalt és azt hiszem, mindegyiket megajándékozta. Ezután azt mondta nekem, hogy még jó néhány helyre kell elmennie, legokosabb, ha visszamegyek a szállodába és ott várom meg őt.

Ezerfélét szerettem volna kérdezni tőle, de úgy láttam, hogy Mappin ur a cselekvés embere és nem a beszédé.

*

A szállodai szobánkban ledültem a pamlagra és ott heverésztem vagy egy félórát, amikor kopogtatás vert fel; a szolga hozta be a kikefélt ruhákat.

Mappin sportzakójában, a belső zsebe fölött egy levélboríték kandikált ki, mintha amerikai postapечsét feketélt volna rajta. Amint a szolga kiment, azon kezdtem gondolkodni, hogy bizonyos esetekben megengedhető-e idegen zsebekben turkálni? Nekem egyébként nem szokásom, most azonban valami ösztönös kíváncsiság, vagy mi vitt rá; és tapasztalatból tudom, hogy fölösleges a kísértésnek ellenállni, mert az semmi mást nem eredményez, mint késedelmet. Tehát késedelem nélkül kihúztam Mappin ur zsebéből a kérdéses levelet.

Nem volt levél, csak boríték.

A boritékon elől a címzés: monsieur H. I. Mappin, Páris, Rue Severin, 6.

A boritékon, hátul: a feladó.

Nahát, majd leestem a székről.

A levelet Brownberry adta fel, az a Brownberry,

aki Williamson managere, egy minden hájjal megkent fickó.

Tehát Brownberry (Newyork) és Mappin (Páris) leveleznek egymással. Előmérkőzés, ki tudja, hány menetben.

Mit forralnak ezek? Mit mást, mint megakadályozni Cornert abban, hogy idejére Newyorkba érien. Hát így vagyunk, Mappin ur.

*

A levél — amennyire emlékszem — a kezemben volt még, amikor Mappin belépett a szobába. Egyébre nem emlékszem, csak arra még, hogy felvillant a szeme, a szekrényhez lépett és a kloroform szagára emlékszem. Azt hiszem, fejbe is ütött, erősen sajog a koponyám. Most itt fekszem a kórházban.

Mondja csak, testvér, nagyon beteg vagyok? Például, nem tudnék a lábamra állni?

Szent Isten, hanyadika van?

Negyedike? Testvér, maga gyilkos, rosszindulatu teremtés, negyedike van és engem hagy itt feküdni?

Kiugrottam az ágyból. A testvér jelentette az alorvosnak, hogy kiugrottam az ágyból, az alorvos jelentette a főorvosnak, a főorvos az igazgatónak, hogy immár semmi bajom.

Nem tudom, kinek jelentette az igazgató, tény, hogy csakhamar átkisértek a rendőrségre.

*

Eleinte elég rosszul állt az ügyem, miután az a ravasz Mappin úgy adta elő nekik a dolgot, hogy én kloroformmal megtámadtam, de ő az arcomba ütötte a szivacsot. Mappin azóta elutazott és én kénytelen voltam egyszerűen tagadni a dolgot, ami nagyon há-

látlan dolog mindenképpen. Ugy vettem észre, hogy Mappin az én pénzemből megvesztegette az egész rendőrséget és teljes bizalmukat élvezi.

Azonkívül az volt a benyomásom, hogy azért vitte el az egész pénzemet, hogy ne tudjak elutazni, Ezért vitte el a papirjaimat is, amik ránézve mindenképpen értéktelenek voltak. Ravasz gazfickó, annyi szent.

Mindazonáltal az amerikai konzul segítségével, két napi csöndes várakozás után, szabadon engedtek, sőt utiköltséget is adtak Párisig (az én pénzemből nyilván).

Párisba érve, gyalog mentem a Hotel Hellerig, november hatodikán. Nem mertem felmenni Gritához, lenn sétáltam a szálló előtt.

*

Többször nekiindultam pedig. Végül azonban kértem a portástól száz frankot és elmentem a Gorodín bankjába taxin, a bank zárva volt már. Azután beültem egy kávéházba, papirost kértem és egy fekete-kávét.

Kedvenc vigjátékomon akartam dolgozni, amelynek révén világhírű leszek, s amelynek már négy első felvonása van készen, de nem tudom, melyiket válasszam köztük, s melyiket folytassam. Mindazonáltal most új és csillogó ötleteim támadtak, a koromhoz képest elég tehetségesnek éreztem magam s főleg ez a dohányfüstszerű kávéház, amely egy darab ósdi és nemes európai irodalomtörténet, sokkal alkalmasabbnak tűnt az írásra, mint a mi lármás, bár sokkal szórakoztatóbb lokáljaink.

Mégis, úgy láttam, nem vagyok elég jókedvű

ahhoz, hogy vigjátékokat irjak. Elköltöttem Gorodin pénzét, elvesztettem tizennyolcezer dollárt, Cornert nem találtam meg, Williamson küzdelem nélkül nyeri a világbajnokságot, Gorodin fele vagyonát elveszti, Corner mehet osztrigát árulni és — igen, a legborzalmasabb, hogy Grita egy hete vár rám itt Párisban és ha a viszontlátásra gondolok, olyan hideg lesz a hátam, mint egy jégbehűtött lazacé.

Csakhamar nem birtam ki tovább a kávéházban való üldögélést és visszasiettem a Hotel Heller elé.

Még nem mentem fel, számítgattam, hogy mit fogok mondani Gritának.

— Grita, — mondom neki, — nézd, mi történt velem. Beverték a fejemet, elkábitottak, törbe csaltak. Williamsonék műve az egész.

— Igen?! — feleli ő gunyosan, — a te műved az egész, te iskolásgyerek, te hülye, minek vállaltál ilyen feladatot magadra? Tudod, milyen kárt okoztál mindnyájunknak?

Mikor erre gondoltam, hogy ezt felelheti, megint visszafordultam és sétálni mentem.

Sokáig sétáltam az uccákon, végre egészen besötétedett és megeredt az eső.

Lassan, remegő térdekkel, újra elindultam a Hotel Heller felé.

Felmentem a szobájába és köszöntem neki valahogy. Biccentett azzal a gyönyörű bodros fejével és tovább csiszolta a körmeit.

Rettenetes, borzalmas, amikor egy nő ilyen helyzetben a körmeivel foglalkozik.

Es hallgat.

Nem szólok egy szót se, csak hallgatom, hogy hallgat és nem szól egy szót se.

És látom, hogy a körmét fényesíti, de a szeme lesz mindig fényesebb.

Oh, lelkiismeretem, milyen derűs lenne az élet nélküled. A legrosszabb érzés ez, amikor az emberben működni kezd a lelkiismeret.

Végül Grita fütyörészni kezd, apró, vékony tühangon, mindenféle töredék slágereket.

Tudom, hogy ez nem őszinte megnyilvánulás nála, dehát azért mondom a lelkiismeretemnek, hogy: nézd csak, egész nyugodtan fütyörészik, hát akkor mit rágod a lelkemet, mit tehetek én az egészből.

— Én nem tehetek semmiről, — mondom hangosan.

Grita elmosolyodik, résztvevően, mintha a londoni Bedlamben járna és egy csendes örültet mutatnának neki, akinek az a rögeszméje, hogy ő nem tehet semmiről.

HUSZONHATODIK FEJEZET,

amely szemelvényeket közöl Jemmy Corner naplójából.

Itt ülök egy kilométerkövön, fejem mellett, a telefonpóznán madár csicsereg.

A telefonpózna zug, egy félméterre elhallatszik a zugása.

Utam elején, amig elértem St. Etiennet, gyakran gondoltam, hogy visszamegyek Putifárnéhoz, a szén-égető házába. Nagyon fárasztó, kinos és nyugtalan utam volt tudniillik, legjobban az nyugtalanított és nyugtalanít most is, hogy bár rengeteget jártam már, nem is sejtem, mennyi utam van még hátra.

Most itt pihenek a kövön és maradék papirosaimra irok. Talán magam sem hinném el majd, hogy mindez megtörtént velem, ha nem írnam le magamnak.

Barna ázott dombok és nagy, zöld, őszi vetések terülnek el az országut tuloldalán. Az időjárás remek, a levegő nagyszerű. Csak attól tartok, hogy ha még soká tart ez a bűbájos gyalogséta, visszamegy a formám.

Egyébként Aurillac előtt már közel voltam hozzá, hogy azzal a halálnemmel fejezzem be pályafutásomat, amelyet a táplálékok állandó hiánya idéz elő. A parasztok mindenütt gyanakvással fogadtak, össze-

sugtak a hátam mögött, nevetséges feltevés, de az volt a benyomásom, hogy valaki járt előttem és nem tudom miket terjesztett rólam a parasztok között.

Végre Aurillacban némi szerencsém volt.

Éppen vásár idején értem ide.

Nagy, színes tolongás volt az uccákon. Gyerekek kakassippal a szájukban rohantak fel és alá. Színes léggömbök és sárkányok iringáltak a barnatetejű házak fölött.

Egy sátor előtt amolyan vidéki erőművész nyujtógatta a karjait és harsány hangon hívta fel a körülállók figyelmét a plakátra, amely szerint száz frankot kap az, aki a bajnokot kétvállra fekteti.

Ezt a száz frankot az ég küldte nekem.

Viszont tudtam, ha én állok elő, visszavonják az ajánlatot. Ezért a bámészkodók közül félrevontam egy gyöngé és sánta fiatalembert és haditervet főztem ki vele.

Ezután a sánta fiatalember kivált a bámészkodók tömegéből és felkiáltott az erőművésznek.

— Hé! Aztán tényleg száz frankot kap az, aki lefektet?

Az erőművész nevetett.

— Akár szerződést kap, — mondta.

— Nahát akkor — mondta a fiatalember — gyérünk azzal a szerződéssel. Vagy talán csak a szádat jártatod?

Az erőművész meghökkent, a nép nevetett és követelte a »szerződést«. Az erőművész erre kiállította a kötelezvényt és a fiatalembernek adta.

Ezekután előléptem a bámészkodók közül és bementünk a sátorba, utánunk vagy ötven ember, ahányan befértek.

Azonnal földhözvágтам az erőművészt és követtem a száz frankot.

Az inkább kövér, mint erős gentleman eleinte hümmögött és kifogásokat hozott fel, de a nép haragja elől nem térhetett ki és lefizette a pénzt.

Mindjárt ennivalót vásároltam egy batyuban és el akartam indulni nyugati irányba.

Ekkor hozzámlépett egy ostoros paraszt és azt kérdezte, hogy elvigyen-e Bordeauxba?

Csodálkozva néztem rá, mert hiszen éppen oda igyekeztem és nagyszerű lett volna kocsin menni.

— Mennyiért visz el? — kérdeztem mohón.

— Csekélység, — felelte, ő is oda tart a lovaival.

Megegyeztünk ötven frankban s feltelepedtem a zörgős, rugótlan szekérre.

Hát, ki se értünk a városkából, nekihajtott egy ároknak s a szekér felfordul.

Kis hija, hogy össze nem törtem. Most sántítva megyek tovább.

Szerencsémre, megtudtam a paraszttól, hogy egyelőre a Dordogne mentén kell mennem Bordeaux felé. És hogy már túl vagyok a féluton.

*

Még egy nagyobb hegységen kellett átmásznom, aminek nem tudom a nevét. Erősen sántítok.

Lakodalmas menettel találkoztam, utána pedig temetéssel. Nem tudom, mit jelent ez babona szempontjából; jót nem.

Gyönyörű vidékek mellett haladtam el, villák, telepek, falvak, hidak és ligetek között.

Mégis, csillapíthatatlan düh forr bennem, akár

gondolok arra, hogy valószínűleg lekésem a meccset, akár nem.

Eképpen utam egyáltalán nem hasonlít valami kéj-utazáshoz. Főleg ez az izé dolog nyugtalanít ezzel a bordeauxi históriával.

Hogy jutok át majd? Lesz-e hajó, amelyik idején indul? Lesz-e hajó, amelyik idején érkezik? Lesz-e hajó, amelyik felvesz?

Hiszen Bordeaux tele van alkalmazást kereső matrózokkal.

Közben az a jó ötletem támadt, hogy elmegyek a bordeauxi amerikai konzulhoz.

Még három napot gyalogoltam. Mint utóbb kiderült, naponta az egész ut alatt, ötven kilométert tettem meg, ötöt óránként.

Végre megérkeztem Bordeauxba.

*

A konzul nagynehezen fogadott és amint elmondtam neki, ki vagyok, elővett egy amerikai ujságot, amelyben az állt, hogy én e pillanatban Newyork mellett trenirozok titokban; s az orrom alá tartotta. Még azt is megjegyezte, hogy bizalmas értesülései vannak arról, hogy valaki Corner nevében szélhámoskodik Franciaországban, de azt nem gondolta volna, hogy annyira szemtelen legyek, hogy nemcsak a francia rendőrségnek adok dolgot lépten-nyomon, hanem az amerikai konzulátusnak is.

Innen a hajózási főnökségbe mentem, ahol valami Lacroux urhoz utasítottak. Ez sajnálkozva közölte velem, hogy a közeljövőben nem indul megfelelő hajó.

Csakhamar megtudtam, hogy hazudott.

*

A kikötőben összeakadtam két matrózzal, egy négerrel és egy angollal, akik hívtak, hogy menjek a hajójukra, amely másnap indul Newyorka. Miután azonban ez egy lassujáratu tehergőzös volt, nem tettem nekem a dolog, mindenesetre figyelmeztettek, hogyha meggondolnám a dolgot, este megtalálom őket a Dohosban, amely egy kisebb kocsmá a dokkok környékén. Ezt a két matrózt Stake és Goboo néven nevezték.

Azonnal a személyhajók felé siettem. Röviden írom le az itt történeteket, annyira bosszantóak, hogy nem szívesen emlékszem rájuk.

Vagy nyolc kapitánynál jártam, mindnek aznap, vagy egy-két napon belül indult a hajója. Mind levetköztetett a stewarttal és meghallgatta a jelentést, amely, tekintettel gyengéd izmaira és egészséges szüleimre, csak kedvező lehetett.

És mégis, mind elutasított azzal, hogy már betelt a létszám.

Különös volt azonban, hogy mért vizsgáltattak meg, ha nem volt szükségük emberre. Talán már ezeket is megbolondította a francia rendőrség? Ezzel a vizsgálattal mintha a személyazonosságomat akarták volna megállapítani. Az ugyanis nem szokás, hogy a kapitány megkérdezze a hajómunkára jelentkezők nevét és kilétét, nem szokás, miután az a hit van elterjedve, hogy a hajón a legjobb munkaerő a szökött fegyenc.

Igy teljesen levert kedélyállapotban kószáltam a hullámtörők környékén estig, sántán és egy kissé fáradtan és töprengve.

Este aztán, mit tehettem, elmentem a Dohosba és csakugyan ott találtam Stakeot és Goboot, akik nagy hallózással fogadtak.

Megkérdezték, hogy mit végeztem. Feleletképpen megkérdeztem, hogy mikor indul és mikor ér New-yorkba a hajójuk.

Kiderült, hogy »kedvező« esetben kilencedikén. De lehet, hogy tizenkettedikén.

— Nem mindegy? — kérdezte a néger és piros szájából kivillantak a hófehér fogai. Mintha azon nevetne, hogy mennyire nem mindegy.

Stake szerint a kapitány boldog lesz, hogy felvehet. Megkérdeztem, hogy francia-e a kapitány, amire azt a megnyugtató választ kaptam, hogy spanyol; tegnap kötöttek ki Bordeauxban.

A hajó neve »Sorry« — kabalából.

HUSZONHETEDIK FEJEZET,

amely Cornernek a »Sorrin« irt feljegyzéseit tartalmazza.

Valódi matrózbutik volt a Dohos, tele gomolygó pipafüsttel, hal-, csizma-, pálinka-, kátrány- és hagymabüzzel. Mate Goboo és Stake azt javasolták, hogy üssük az időt kártyával agyon s nekem eszembe jutott, hogyha sikerülne annyit nyernem, amennyibe egy kábel kerül, még idején értesithetném Gorodint, hogy beszerezhesse a formaságokat, orvosi bizonyítványt, egyebet. Miután feltehettem, hogy Dandar nem kábelezett annakidején.

Hát sikerült is valamit nyernem, tekintve, hogy Stake és a néger jóval tisztességesebben játszottak, mint Mappinék és annyira óvatosan csaltak, hogy a végén észrevették, hogy vesztésében maradnak, ha így megy tovább. Addigra azonban már megtanultam a trükkjeiket s ellentrükkök segítségével sikerült megtartanom a nyereséget.

A kocsmába állandóan jöttek-mentek a matrózok jellegzetesen imbolygó, dülöngöző járásukkal, induló és érkező és szabadságos tengerészkatonák, kormányosok, ácsok, fütők és egyéb személyzet. Nők is voltak itt, szalmasárgára és biborvörösre festett hajjal, tetovált karokkal és alkohol- és dohányfüstrágtá

hanggal. Ezek a nők csöndesek és egyszerűek, gorombák és őszinték, fáradtak és szelidek voltak, határozottan rokonszenvesek és kissé sajnálni valók.

Egy ismerőssel is találkoztam itt, C. kapitánnyal, akit Európába jövet ismertem meg a hajón, mikor Celesttel meglátogattuk a fedélközt. Itt is kapitánynak nevezték, de az elnevezés minden tisztelet nélkül hangzott, valami szomorú és céltalan fickó volt ez, aki áthazudta az életet és semmiye sem maradt.

Sokat nevettünk rajta. Sokáig itattuk, amíg elragadta valami lelkesedés s azt mondta:

— Apám flamand tengerész volt, s egy tengeri ütközetben lelte halálát. Anyám három évig könyörgött egyfolytában nekem, hogy menjek világgá s ne keserítsem az életét. Egyizben felgyujtottam három levágott fókafülért szülővárosom városházát s anyám elkergetett hazulról. Viszont volt három értékes fókafülem.

— Öreg — mondta egy matróz dühösen —, a fókának nincs is füle.

— Van — mondta C. kapitány leverten az emlékek sulya alatt —, s ha nincs, annál értékesebb az enyém. Még ma is őrzöm őket, s ha kezembe veszem, eszembe jut boldog gyermekkorom.

— Ez unalmas — zúgták a tengerészek, akikből kikiváncozott a röhögés —, valami jó marhaságot.

A vén fickó legyintett.

— Az élet; — kezdte borusan — eh, jelentkezzék, aki fizet nekem egy deci snapszot.

— Ha elmeséled — kötődött egyik —, hogy miért akasztottad fel a néger királyt.

Goboo az asztalra vágott.

— Nem felakasztottál néger király. Hazudsz.

A többiek csillapították.

— Hát persze, hogy hazudik. Ez a vicc benne.

— De mért hazudol — makacskodott a fekete —, hogy felakasztottad egy néger király.

— Nem azért mondja, hogy elhiggyük, te ördög.

— De — dühöngött Goboo — akkor minekért hazudsz ez a vickó.

C. kapitány nagyon megijedt s elszomorította, hogy érezte, hogy nem meri kérni a snapszot. Sovány, vén arcát a sarokba huzta és kitágult szemekkel rémülten meredt a négerre.

*

Igy telt az idő s aztán — nem részletezem — a hajóra kerültem s a kapitány maga vizsgált meg tetőtől talpig s felfogadott. A newyorki meccs azonban mindig jobban valószínűtlenné válik, mert a »Sorry« kerülővel indult: körbe ment, valami St. Nazairebe a partok mellett, valami rakományért s onnan csatlakozott az áramlathoz.

Igy, mire tulajdonképpen utnak indultunk, már eléggé tisztában voltam a különböző csomó-típusokkal s egyéb matróz-ábécével. Később a fűtőkhöz osztottak be.

Még Bordeauxban feladtam egy kábelt Goronak, ennyit: Jövök. Corner.

Remélem, valahogy odaérek. Nagy adag szerencse kellene hozzá.

Most már nagyon megváltoztam belül s mindenáron verekedni s mindenáron győzni akarok.

Legyőzni Williamsont s jót nevetni a történeten. Dehát sok az akadály még. Vajjon mi lesz a vége?

Most már magam előtt is valószínűtlen, hogy annyi idő alatt nem tudtam — bár nem is akartam éppen — pénzt szerezni az átkelésre. Csak egy magyarázata lehet eltanácstalanodásomnak ezen az idegen talajon: pénz nincs, egyáltalán nincs. Hiába van odaát, még sincs. Az embernek mindig annyi pénze van, amennyi hitele; a fordítottja ennek nem áll, amennyiben tény, hogy viszont az embernek mindig annyi hitele van, amennyi hitele van.

*

Rájöttem, hogy a hajón Goboo, a néger a legönérzetesebb természetű. C. kapitány, az a szerencsétlen fickó, szintén jelentkezett Malorez kapitánynál alkalmazásért, de Goboo, aki segédkormányos, élesen állást foglalt ellene, a néger király históriája miatt s így nem is vették fel. Pedig nagyon lecsuszott állapotban lehetett.

Amellett Goboo hihetetlenül szerelmes természetű s a matrózok szerint minden partraszálláskor eljegyzi magát egy-egy Dulcineával s üres óráiban a hajón gitárral kíséri az énekét. Magam is hallottam ilyesfélét:

Anita de Vallez, Anita

de Valle-e-e-e-z-z... Anita de
Vallez

I love you, I la ...a...a...vőő.

Stake John már szimpátikusabb legény s ügyes boxoló. Időnként »dolgozunk« együtt, én iskolázom s lazán ütök, hogy el ne kedvetlenedjék. Maradék pénzből vettem egy szájharmonikát s este a matrózok nagy gaudiumára, azt fujtam rajta:

Anita de Vallez, Anita
de Val-lez — Anita de...
Vallez, I love you...

Csakhamar megjelent a néger, dühtől szürke arccal s megkérdezte, hogy ki »csinálta a zenét«.

Igy szórakozom, hogy meg ne pattanjanak az idegeim.

Mindennek a tetejében mi történt?!

Stake függőágyában egy még elég friss párisi lapot találtam.

Megtudtam belőle, hogy Kilkenney utánam jött Párisba, az egész idő alatt, míg én gyalogoltam, Párisban volt.

Egész este káromkodtam, ugyhogy captain Malorez lejött a hálófülkébe, csodálattal hallgatta, és most az a szilárd véleménye, hogy én legalább is tizéves korom óta vagyok a tengeren, vagy pedig francia tüzérőrmester voltam valamikor. Kijelentette, hogy ilyet még nem hallott és boldog, hogy ezt a napot megérhette, mert ez olyan, amit a színházban nem hallani.

*

Azonkívül rögtön duplájára emelte az élelmiszer-adagomat. Ami azt jelenti, hogy egy hering helyett kettőt kapok, negyed helyett félkenyeret és persze dupla pálinkát.

Stake nagy jövőt jósol nekem ezen a pályán. Azt mondja, tudok bánni a kapitányokkal, amit ő nem mondhatna el magáról.

Ez nagyon jó, mert ha nem érek Newyorkba a mérkőzés napjára, végleg itt maradok a »Sorryn«. Egész jó öreg hajó, nem ad annyi munkát, mint

egy világbajnokság és különben is, leszek én is olyan ötletes, mint a sors.

(Amikor ezt leírtam, újra hangosan elkáromkodtam magamat s a matrózok sietve lehívták a kapitányt. Soha még ilyen átszellemült arcot nem láttam. Azt kérdezte, hogy például, mire gondolok ilyenkor. Azt feleltem, hogy arra, hogy most a Broadway felett óriási szikrázó transzparenszek hirdetik a Jemmy Corner—Williamson meccset. Miután engem Madon néven ismernek, nem értették ezt a választ, de igen talpraesettnek találták).

*

Ma este — a harmadik napon — Goboo a következő dalt pengette s üvöltötte a hátsó kötélzeten:

Anita de Vallez, Anita, ó,
Anita, Juanita, Nitouche. Ni, ó,
Oanita, Nitas de Vallez, Ni, ó,
Juanita, ó.

*

Ilyen az élet, ó.

Williamson, mihelyt végleg világbajnok lesz, alighanem feleségül veszi Gritát. Grita, de Monks, Grita, ó.

Erős, sós szél fuj egész nap, ellenszél, rossz áram, bajosan érünk tizedike előtt Newyorkba.

Már csak egészen kiváló idő segíthet.

Már csak a szerencse segíthet.

Azt hiszem, letörtem. Kemények, nehezek, merevek az izmaim. Mégsem a versenytől félek. Hanem, hogy nem érek oda idejére.

Minden percben mérem a szél sebességét és pontos irányát. A kapitány hizik, miután tökéletesen félreérti a nagy munkakedvemet.

Kilkenney Párisban. Az egész idő alatt!

Azt hiszem, elfogadom annak a kiadónak az ajánlatát, aki az emlékirataimmal akart üzletet csinálni.

Kezdem úgy vélni, hogy lesznek emlékeim.

De ki a fenének kellene az emlékirataim, ha nem vagyok világbajnok.

Könnyű az írónak.

Eszembe jut Lebedy ur.

Eszembe jut Mappin ur. Eszembe jut Gorodin. Eszembe jut Kilkenney. Eszembe jut Jeff. Eszembe jut Williamson. Eszembe jut minden.

Hé, Stake! Hivjátok a kapitányt.

*

Mindig így kezdődik: gondolkodom, beszélgetek egészen távoli, szelid dolgokról s mindig az a vége, hogy alaposan kinyitom a számat.

Egészen mindegy, hogy miből indulok ki.

Például, Goboona van egy ketrecben tartott, szelidített fehér patkánya.

A multkor turót adott neki.

Eszembe jutott a szénégetőné! Eszembe jutott minden. És a vége az lett, hogy belekötöttem a feketébe a patkánya miatt.

Nincs értelme pedig az izgalomnak. Józan ész szerint már nem érhetünk tizedikén Newyorkba. És Goro sem várhat az utolsó pillanatig.

Anita Valez — énekli Goboo.

Stake kezd elbizakodni, mert a reggeli gyakorlatozásnál olyan puhán ütöm.

A kapitány egykedvű, neki mindegy, hogy mikor érünk partot.

Egy Corneille nevű matróz beleesett a tengerbe és elmerült.

Sorsot huztunk, hogy ki értesitse majd a feleségét, aki mosóné.

A kapitány kihallgatta két kommunista beszélgetését. Szónoklatot tartott, amelyben kijelentette, hogy nem óhajt megváltozott államformával kikötni Amerikában. Beszéde végén intett nekem és én káromkodtam.

A két kommunista három napig bőjtöl. Vagyis mi többiek három heringgel többet kapunk, nem szólva a kétszersültről. Bár volna minél több kommunista a hajón, tiszta haszon ebből a szempontból.

Egy elszabadult bóját fogtunk ki máma. A Kanári-szigetéről került ide, csodálatosképpen.

Stake elmondja, hogy egyszer egy személyszállító gőzösön egy palackot fogtak ki a tengerből, amelyben papirostekercset s rajta egy egészen ordenáre kifejezést találtak.

Igy telik az idő. Most jó a szél.

*

Goboo patkánya megdőglött.

Mindig idegesebb leszek. Szélcsend van. Az egyik gépnek valami hibája lehet.

A gépész hülye.

Nyolcadika van. És szélcsend. Szélcsend és nyolcadika.

Elképzelem a Broadwayt és a transzparenszeket. Elképzelem Gorodint. Elképzelem Kilkenneyt. Elképzelem Gritát és Harry Williamsont.

Elképzelem a Williamson—Corner meccset, nélkülem. Elképzelem magamat a Williamson—Corner meccs nélkül. Elképzelem a jövőmet pénz nélkül.

Azt hiszem, ha most hallana a kapitány, nyu-

godtan főbelőné magát. Már nincs mit várjon az élettől.

Az élettől már én sem várok semmit. Ilyen marhán elrontani az embernek az életét, ez elég egy életre.

És mindennek Grita az oka. Mért szerettem, hogy voltam képes szeretni, hogy veszthettem el az önuralmammat.

Mért nem maradtam a vereség után Newyorkban. Nem értem.

Mért nem nevettem a vereségen, mért nem tértem észre utána.

Mért nem, mért nem, mért nem.

*

Kilencedike van. Nem merem leírni, mennyire vagyunk a parttól. Még nem merem hinni, hogy rendezjön az izé ezzel a dologgal.

Dehogy jön rendbe, deehogy jön rendbe. Deee-hogy jön rendbe.

Este hat óra. Hány óra? Hat óra, jelenti Stake. Stake jelenti, hogy este hat óra. Még valamit jelentett. Leirjam? Hátha téved. Hátha nem a Szabadság-szobor, hanem egy jéghegy a déli sarkon, ahová tévedésből kerültünk, mert Mappin ur elrontotta az iránytűt.

Ha mégis rendben volna a dolog ebben az ügyben, akkor én többet ebből a hülye, utólérhetetlenül egyetlen világrészből ki nem teszem a lábam.

Felmenjek? Megnézzem? Csakugyan az öreg ladyt látta az a halálmadár Stake?

Felmegyek. Ugyse az, de hátha.

*

Tényleg. Már látni. Még egészen kicsi, de már látni, fényeket is látni, különböző barátságos és különleges fényt a kikötővel kapcsolatban.

Ha Williamson, a vén róka tudná. Ha Goro tudná, ha Grita tudná.

Borzalmas gondolatom támadt.

Hátha, miután nem jelentkeztem, már régen lemondták a meccset?

Ez valószínű. Borzalmas lenne. Így is van. Megérkezem és akkor ilyen meglepetés ér. Hát gondolhattam volna.

Én sose gondolom meg a rosszabb eshetőségeket és ezért mindig kellemetlen meglepetés ér. A peszsimistákat csak kellemes meglepetés érheti. Azok tudnak aztán élni. Jól élni.

Goboo dalol s pengeti a gitárjára feszített idegeimet, azt hiszi, hurok.

*

Aranyos, öreg hölgy. Már egészen közel látni. Nagyszerű, remek forma, jól kitalálták.

Ha tudnák, hogy jövök. Előkészületek a lehorgonyzásra. Láncsörgés. A néger énekel. A kapitány ordít.

Kilenc óra. Kilencedike, este kilenc óra.

Sajnos, egész biztosan lemondták már a meccset. Lemondták.

Talán csak elhalasztották. Hiszen ugyse, de hátha.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET,

amelyben Jemmy partra lép. Végre! sóhajt a nyájas olvasó.

Stake az egész hajóuton kétségtelen jeleit adta annak, hogy szimpátiával viseltetik irántam s a parton is hozzám csatlakozott.

A hajóról megmentettem hat dollárt és egy üveg rumot. Azonnal ujságot vásároltam és mert nagyon kimerített a szárazon való járás, beültem Stake társaságában egy csapszékbe.

Felragyogott a szemem és egész bensőmet nagy diadalérzet és harci láz öntötte el. A lapok cikkeiből és hirdetéseiből kétségtelenül kiviláglott, hogy a meccsre minden előkészületet megtettek és bár a nagyközönség igazán nem tudta mihez tartsa magát, mégis biztak benne, hogy a mérkőzésen ott leszek.

Arra riadtam fel, hogy Stake a vállamra tette a kezét.

— Mondja csak, Corner — szólt mosolyogva —, mire volt ez a komédia a »Sorry«-val?

— Honnan tudja a nevemet? — bámultam, kissé talán bizalmatlanul.

— Kezdetől fogva tudtam, hogy kicsoda. Láttam egyszer, amikor még kisebb fiú volt, egy bostoni meccsén.

— Hát öregem, azt tudod, hogy holnap este van a Williamson—Corner döntőmeccs a Mucklefordban?

— Nem, — mondta hűledezve, és az ujság után kapott.

— Nem értem, hallatlan — motyogta — és én állat, még dolgoztattam magát a hajón.

— Nem baj — mosolyogtam —, a meccs után szerződöttelek, majd szólok a manageremnek. Most már páholyban vagyok.

— Különben — nyujtóztam — most mehetünk hozzá, már alaposan megrázhatta őt a türelmetlenség, amire amugy is hajlamos.

— De előbb megisszuk ezt az üveg rumot. Még sós a szám a tengeri szélről.



Egészen megfeledkeztem akkor, amikor nekilátam annak a szerencsétlen üveg rumnak, hogy már Amerikában vagyunk.

Az egész úgy játszódtott le, mint egy álom.

Az üveg csakhamar kiürült és az asztal alá került. Stake nem volt bennszülött amerikai s nem volt a vérében az elővigyázatosság, én meg már elszoktam tőle, a sok szabadonívás után.

Ugyhogy semmi sem jutott eszembe, amikor belépett a csapszékbe az a rosszteketetű civilruhás.

Nem értettem azt se, mit susog a vendéglős lefittyenő ajakkal, s mit integet, ha a civil másfelé nézett.

Végül addig ódalgott az asztalunk körül, amig elkapta a rumos palackot és az orrához emelte.

Körülbelül olyan tekintettel szippantott belőle,

mint egy mesterdetektív, amikor háromévi kutatásának eredményéhez ér.

— Aha! mondta a civil.

— Egyrészt — feleltem — az egész prohibíciós vacak a vénasszonyok műve, akik mind nagyobb hatalomra tesznek szert a világban. Az alkoholrendőrök több embert lönek le és tesznek tönkre, mint egész Európában az alkohol. Másrészt, az ördögbe is, ezt az alkoholt én fizetésekképpen kaptam és az enyém.

— Aha — mondta változatlan nyugalommal, és a sipjába fujt.

Feldöntöttem az asztalt, a lámpát, a civilt és kirohantam az uccára.

Egyenesen a futólépésben közeledő rendőrök közé.

Megette a fene az egészet. Szerencsére, Stake azt hiszem, elmenekült.

Most itt ülök, a rács mögött. K. o.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

amelyben Stake megkeresi Gorodint.

»Na és uram, ott lődörgött a mólókon rongyosan és fáradtan, a lábain alig volt már cipő.

Hát aztán Goboo meg én éppen arra mentünk. Goboo egy fekete ördög, aki mindig azt énekli, hogy Anita Valez everytimes...

Hát és egyszer amikor az »Aaborg« nevű dán szénszállítóval Boston előtt horgonyoztunk, mondom Goboona, menjünk a városba, valami csak lesz.

Hát ott láttuk Cornert boxolni egy másikkal és ezért mingyárt összenéztünk Goboo és én, amikor Bordeauxban láttuk, hogy Corner mennyire hasonlít Cornerre, helyesebben szólva uram, sajátmagára, vagy mi.

Dehát nálunk nem szokás firtatni, ha valaki más néven mutatkozik, mert lehet, hogy valami van a füle mögött, őszintén szólva, uram.

Na és hát, akár hiszi, akár nem, azt a nagy, erős pasast, úgy mint Cornert, nem vették fel egy hajóra se.

Mondom, valami lehetett vele, ugymint valami előélet. Dehát mi azt nem bántuk, őszintén szólva uram, nagyon derék fickó volt, egész idő alatt, ha ráért, a hajó hátában ült és a szájharmonikáját fujta

és énekelt, valami Gritáról, Grita-ó, Grita-ó, így valahogy, ugymint egy nőről, akit szeret, ő.

Igy hát egész uton nem firtattuk, hogy miért nem használja, ugymint az igazi nevét.

De csak ma reggel, egy csapszékben tudtam meg, hogy mért volt olyan türelmetlen. Hogy ma este lesz egy nagy meccse, vagy mi. Hát azért jöttem el, hogy a mister — igaz, hogy el ne felejtsem mondani, a rendőrök elvitték, mert megtalálták a rumosüveget.

Honnan? A kocsmából.

A rendőrök. Mit tudom én, hova.«

*

Ezt mondta el nekem egy Stake nevű kereskedelmi tengerész, már nem tudom, hol áll a fejem. Ezelőtt egy héttel két kábelt kaptam:

Az egyik:

»To. mr. I. Gorodin. Cornert nem lehet megtalálni. Meccset elhalasztani!«, stb .

A másik pedig:

»Jövök. Corner.«

Ennek folytán egy hete kábelezek, szaladgálok az érkező hajók elé és nem tudom, mihez fogjak.

Mindenki azt tanácsolja, hogy mondjam le a meccset. Hiszen nyilvánvaló, hogy Cornert nem tudom előteremteni.

Le is mondtam volna természetesen, ha nem jön ez az értesítés Cornertől.

Gondolható, hogy milyen képpel néztem a meeting elé, amikor kilencedikén még nem mutatkozott Corner.

Grita se, Kilkenney se. Talán egymásba habarodtak és ottmaradtak. Bár maradnának ott. Még

csak az kéne. Mit bánom én. Az én beleegyezésem nélkül — ez a hála!

És most megjön Corner és az utolsó éjszakán lecsukatja magát a rendőrséggel.

A hiba ott volt, amikor a tengerparton strandoltunk Gritával és Kilkyvel és hagytam, hogy rábeszéljenek, hogy kihívjuk Williamsont, Corner tudta nélkül. Ilyen üzletellenes, észellenes, sikerellenes ötlet! És én belementem, a marha vén fejemmel. Persze, ha sikerülne, akkor: igazi amerikai ötlet. De nem sikerülhet. Nem sikerülhet, hiszen Williamson erős, mint hizott bika és mindenképpen tip-top formában van. Ezzel szemben micsoda rémségeket mesél itt Stake Corner élményeiről. Mit csinált az az állat a pénzével? És nem tudott Párisban pénzt szerezni? Ha a fele igaz mindannak, amit sejtek, akkor Corner a legügyetlenebb ember a föld kerekiségén.

*

Harminc rendőri hivatalt végigjártam. Végül a lapokból tudtam meg, hogy hol van Jemmy. A lapok mindent megírtak. Semmire sincsenek tekintettel. A rendőrség most azért is megmakacsolja magát, mert látja, hogy mi minden függ attól, hogy szabadonengedjék Cornert. Nem fogják szabadonengedni.

*

Ugylátszik, nem engedik szabadon. Mindent megpróbáltam. Nem engedik.

A lapok különkiadásokban jelennek meg. Mindenről lerántják a leplet.

A jegyek nyolcvanöt százaléka elővételben el van adva.

Az állóhelyesek már megindultak az aréna felé, amikor Jemmy lakat alatt ül, kilátással egy két hétre terjedő börtönbüntetésre.

Brownberry, kémeim szerint, vesztegeti a rendőrséghez közelálló személyeket.

En is vesztegetem. Hiába.

*

Stake is magánkívül van. Kábelt kaptam: »Le-késtük a hajót. Egy hét múlva jövünk. Grita.« Maradjatok ott.

Hát mi lesz. Mit kéne csinálni?

Ilyeneket irnak a lapok:

»Corner, a mai meccs »hőse« — tegnap éjjel, egy teherhajón érkezett Newyorkba és ma alkoholkihágás miatt a rendőrség foglya.«

»Williamson nagyszerű formában van. Óriási összegeket tettek rá. A rendőrség ki fogja engedni Cornert.«

»A rendőrségen illetékes helyről azt az információt kaptuk, hogy a hivatalos hatalom nem lehet tekintettel semmiféle boxmérkőzésre. Jemmy Corner mindenképpen fogva marad a tárgyalásig.«

»A szövetség semmi intézkedést nem tett. A döntés szerint Cornernek egy órával a meccs előtt kell jelentkezni mr. Hamhawk és mr. Geyer urak előtt.«

»Kósza hírek szerint Corner teljesen legyengülve és részegen került a fogházba és eszméletén kívül van.«

*

Stakot és Jeffet elküldtem a Mucklefordba, hogy mindent előkészítsenek Corner felírissítására. Mindent meg kell tennünk, hogy féligmeddig fitten álljon ki Williamson ellen.

Ki fogom szabadítani. Kiállítom a ringbe.

Én végrehajtom, amit akarok. Én végrehajtom.

Délután félhárom. Este tizkor kezdődik a meccs.

Viszont a rendőrségen az előkelőbb uraknak csak kettőig van hivatala.

Viszont lakásuk van kettő után is.

Ugy érzem magam, mint a hadvezér a meccs előtt.

Az ütközet előtt.

Grita! Ha most látnál!

*

Ha Cornerben van még valami erő, most, a legreménytelenebb pillanatban nyolc-kilencszeres pénzzel fogadom. Én leszek az egyetlen, aki ellengőzt ad a »piacon«.

A fele, amit ezzel nyerek, Gritáé!

HARMINCADIK FEJEZET,

amely Corner naplója november tizedikén.

Goro, öreg rókám! itt láttam viszont a rács előtt.

A meghatottság nagyon megviselte s értelmetlen szavakat makogott. Nagyon akarategyöngén, reménytelenül, tanácstalanul nézett ki s erőlködött és hallgatott, mint akinek nem fér ki a tömérdek kérdés a száján.

A business végül is győzött és Goro elsősorban azt kérdezte:

— Ki tudsz állni Williamson ellen? Akarsz?

— Hát hogyan, az ördögbe, miért ne?

— Nono, ha nem vagy formában, a legjobb ürügy ez a bebörtönzés a mérkőzés elhalasztására. Ha nincsenek csenszeink, eszembe se jut, hogy kiszabadítsalak.

— Goro, öregem — mondtam elérzékenyülten a rács mögül — láttál engem egyetlenegyszer is küzdeni a ringben? Csak játszani láttál. Elismerem, szebb a játék a harcnál, de ma nem válogatok. Ha kiszabadítasz, nyugodtan lefekhetsz aludni.

— Williamstól már kikaptál egyszer, — akadémikodott.

— Nem beszélek róla többet — feleltem —, ha tetszik, mondd le a meccset.

— Szó sincs róla, — felelt és elrohant.

Kinos órák következtek. Forrt, buzgott, dobokolt bennem a tettvágy, akarat, harckészség. Kemény lép-tekkel mértem a cellát körben és nagyokat nyújtóztam.

Nem tudtam, hány óra lehet, napot nem láttam. Végre kulcszörgés vert fel, látogató, de nem Gorodin, csak Stake.

A derék fickó megilletődötten hallgatott, kétség-telenül ő is valami téves tiszteletet érzett irányomban. Szomoruan vonom le a következtetést, hogy odaát, amíg nem ismerték a kilétemet, senkiben sem láttam azt a tiszteletet magammal szemben.

És mégis, eltűnt belőlem minden álszemérem. Ha hülyék, ha reklám kell nekik, nem a maguk vélemé-nye, ha sztár kell nekik, nem ember, ha név kell nekik, legyen igazuk, ha névjegyre osztják a tisztele-tet, én elfogadom. Még nem nyertem meg a meccset, de az nem számít, gőgös és önérzetes vagyok, mint még soha; és leszek ezentul.

Alig várom már, hogy megrántsam a ring kötél-zetét és a szemébe röhögjek a százötvenezer hülyének, mielőtt zsenigére verem old Williamot.

*

Stake csak annyi üzenetet hozott, hogy legyek nyugodt, Gorodin most van ép a főkapitánynál és minden erkölcsi és anyagi garanciát vállal értem, ha szabadlábba helyeznek.

Még ott volt Stake, amikor ez meg is történt. Azzal szabadságoltak, hogy a meccs után azonnal visszatérek a fogházba és itt várom be a tárgyalást.

Gorodin maga jött értem és nyolc ujságíró kísé-retében mentünk be az első vendéglőbe, ahol meg-ettem egy francia salátát és egy bífsteget és Stake

megette a fél étlapot, sorrend szerint rendelte az ételeket és a végén az összes gombjai lepattantak a nadrágjáról.

Az ujságíróknak Gorodin válaszolgatott, aki most tényleg a helyzet magaslatán volt s visszanyerte a lélekjelenlétét. Ravasz válaszokat adott s az esti kiadások szerény személyemről szóló hirei azt eredményezték, hogy a még meglevő huszezer jegyre ötven-ezer aspiráns akadt az esti órákban. Nagy rendőri készség, lapok teljes különítményei, rádió-, filmfelvevők vonultak a Muckleford-aréna felé, mikor magunk is felkerekedtünk.

Az öltözőben levetköztem, letussoltam magam, egy fagyaltot kaptam és pihentem, illetve pihenek még most is, amikor ezeket írom.

Közben Jeff járkál, átkozódik, ideges, rémült, nem találja a helyét, Gorodin kirohan és berohan, az ujságírók telefonba mondják, hogy az ajtóm előtt három rendőr áll, akik a meccs után visszavisznek a sötétre. Stake belép, mögötte egy néger, akiben Goboot ismerem meg, édes, hogy magával hozta, mögötte capt'n Malorez.

Mind elfogódottak, szerencsét kívánnak és leülnek a sarokba. Jeff föl-alá jár és a fejét fogja.

A pipámat elvették, mentólos rágógumit kapok helyette.

Kicsit kábult vagyok a levegőváltozástól és egyéb gyors változásoktól. Végigtapogatom az izmaimat s úgy vélem, nincs minden rendben.

Hirtelen az a kinzó vágyam támad, hogy azonnal elolvashassam a holnap reggeli lapok kritikáját az esti meccsünkről.

De mindegy, fő, hogy itthon vagyok.

Félkilenc van.

Hallom, már tele van a fél aréna. Ilyen korán. Milyen más izgalom fűti a nézőket, és engem. Ketten leszünk százötvenezer ember szeme előtt. Szerencsére nincs hajlamom a lámpalázra.

Goro még nem beszélt Gritáról.

*

Azt már tudom, hogy Európába ment Kilkenney után, bár ezt se Gorodintól tudom.

De mért nem fordult vissza idejére, ha egyszer nem volt már dolga odaát?

De ez most nem fontos.

Féltiz.

*

Kinézek az ajtón, köpenyben. Óriási tömeg. Máris vannak vagy százhuszezren. Hátul, egy sarokszéken fiatal lány ül, sápadt, szegényes és kopott.

A szemei ki vannak sirva, de kacérul mosolyog és sminkeli magát.

Mit keres ez itt? Összeszorítja a szívemet, valahányszor kopott leányt látok, már kopott ruhájut, úgy értem. Valahogy annyira fontos, hogy a nőnek jó és finom tollai legyenek, nem tudom megmagyarázni, de egy szegényesen öltözött s szép lány, vagy éppen csak fiatal lány az ujja köré csavarhatja engem.

Az ilyet sajnálom. Gorodin kinevet és örül, hogy nincs más gondom ilyenkor. Ő nem érti, hogy az ember szeme ilyenkor a legélesebb s minden csekélységre reagál.

Háromnegyed tiz. Jeff hideglelése lassan áterjed Stakere és a többiekre s mindjobban reszketnek az

izgalomtól. Én megropogtatom magam nyujtón s le-
kenek egyet-egyét a bőrlabdának s egészen merev-
nek, gyöngének érzem magam.

De a harci szellem csak nő, növekszik bennem
és alig várom a pillanatot.

Most megyünk. Öt perc múlva megkondul a gong,
eszembe jut Grita Párisban, hogy Párisban ül Kil-
kenneyvel. Grita, Párisban, hahaha, Párisban, Kil-
kenneyvel. Grita.

Na, go on Jeff, öreg gebém, ha muszáj.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HARMINCEGYEDIK FEJEZET,
amely Grita naplója Párisban.

Itt ülünk este a szállóban, a szobámban, a sarokban és kinozzuk egymást.

Mit tehetünk? Tizenegyedikén, holnap este indul a hajónk, az Alligator.

Kilky zöld, sárga és kék színekben játszó arc-bőrét tapogatja. Hibásnak érzi magát, elvesztett jó tizennyolcezer dollárt és mindennek a tetejében szerelmes belém.

Mindez annyira bántja szegényt, hogy kénytelen közönyt tettetni. S hogy a közöny valószínűnek hason, kénytelen úgy tenni, mintha úgy tünne neki, mintha én bosszankodnék, de az nem hatna rá.

E célból mindent megtesz, hogy kinozzon és bosszantson, amivel lehet.

Például, beszerezett egy hangszórós rádiót.

Például, egy énekesnő siratja elvesztett hangját, nem tudom, melyik szerepben.

Angol nyelvlecké. Spanyol nyelvtanóra, például. Kilky nagy élvezettel hallgatja.

Hírek a világ minden részéből.

— Kilky — mondom szeliden —, öregem, hagyd abba a rádiót, mert megverlek.

— Tudom, hogy nem versz meg — feleli ő erre —, csak ígéred.

Hát mit kezdjen az ember vele?

Inkább irok és gondolkozom.

Arra gondolok, hogy az egész életem kárbavesztett. Nem szeretek senkit. Rettenetes érzés, ha egy leány nem szeret senkit. Tisztára üres vagyok belülről és hiányzik belőlem valaki.

Semmi sem érdekel és semmit sem várok az életből. Miért szerettem úgy Cornert s miért nem szerettem eléggé. Nem tudom, ez valami olyan titok. Rejtély, vagy probléma, vagy mi.

Nem bírom a szagát se a szentimentálizmusnak. Utálok a szentimentálizmust, undorom tőle.

Annál borzalmasabb érzés, hogy szentimentális vagyok és nem tudom kiüzni magamból.

Mély, mély gyökere van.

Valamit elvettek tőlem. Valamit elvettem magamtól. Nem szeretek senkit. Senkit sem szeretek.

Jelenleg egy operaénekes képzelet egyidejűleg, hogy ő Wotan és hogy hangja van. Érzem, hogy őt sem szeretem.

Kilkyt pedig legszivesebben lerugnám a lépcsőn. Nyomorult, kaján, unalmas gazfickó.

Mért nem csókol meg. Mért nem csókol meg? Legalább haragudni lehetne rá.

Mért nem játszik a tüzzel?

— Kilky, — mondom szeliden. Nem felel.

— Stone!

— Parancsolj, — ugrik fel s hülyén mosolyog.

— Stone! Nem gondol rá, hogy itt vagyunk egy idegen világgrészben, a szállodában, a szobámban, a sarokban és hogy maga soha ilyen közel nem állt hozzá, hogy reményei teljesüljenek.

Vizenyösen, bárgyun mosolyog. Oh, Istenem, nyel-
 lesd el a földdel.

— Csókoljon meg — mondom neki vörösen a
 dühtől —, csókoljon meg, nem érted, te majom, te!

— De hiszen te haragszol rám, Gri! — mondja
 megbántva.

De mit törődik vele, hogy haragszom rá! — Csó-
 kolj meg! — kiáltom — a számon.

— A szádon?

— Ne kérdezd már, jaj, hát megörjitesz a buta-
 ságoddal. Allítsd el a rádiót.

En magam megszedültem a térdemen feszülő ha-
 risnyától és mindentől és az a félkegyelmű azt kér-
 dezi:

— Előbb állítsam el a rádiót, vagy előbb csó-
 koljalak meg?

— Előbb eredj a pokolba, — suttogom.

*

— Mit irsz? — kérdezi egy félóra mulva, mi-
 után nem állította el a rádiót és nem csókolt meg.

— Hagyj békén.

— Jó, — feleli és békén hagy.

Könyvet lehetne írni róla.

*

Kilenckor sétálni mentem. November tizedikén
 nem birtam volna ki otthon Kilky és a négy fal
 között.

Ma lett volna a Corner—Williamson meccs.

Kilky otthonmaradt a rádiójával.

Egyedül sétálok a Szajnaparton.

A levegő esőtől vert, nehéz. A lámpák hunyó-

kálva, pislákolva égnek a ködben. Villamos cseng, autó sziszeg, emberek sietnek.

A korlátra dülök és gondolkodom. Mért nem szeretem Gorodint? Hiszen szeretem, de nem ugy. Mért nem szeretem Kilkt? Mért nem szeretem William-sont? Mért nem szeretek senkit?

Senkit sem szeretek.

Sirok.

*

Mindezt nem volt fontos leírni, eddig.

Későn mentem haza. Mindjárt meglepetve néztem Kilkyre, egyrészt, mert az én szobámban volt még, másrészt, rézvörös volt, a szemei kidülledtek, dadogott és nem tudta, hova helyezze a kezeit.

Igaz, hogy ez egy hülyénél nem szokatlan.

— Kilky! — szóltam rá — mi van veled?

— Co... Co... Corner... — dadogta, — Corner...

Körülnéztem, senki sem volt a szobában. Dehát akkor nem értem... talán megőrült Kilky... de nem, egészséges eszű emberek megőrülnek, de hülyék nem szoktak megőrülni. Tehát történt valami. Tehát hátracsavartam a kezeit, hogy kényszerítsem, hogy beszéljen.

— Corner... győzött... — ordította végre magából kikelve.

Elhangzott ez a szó s én most már remegni kezdtem, félve, hogy nem igaz, tréfa, tévedés... vagy mi...

Kilky röhögött és fuldoklott és nem tudott közelebbit mondani, csak éppen annyit, hogy amerikai hírek... és rádió... és tizenkét órakor a francia leadó is... elismétli...

Vártam tizenkettőig, ameddig Kilky is magához tért és akkor már beszélt volna, de a hangszóró köpni kezdte a szavakat... Newyorkból jelentik... a Muckleford-arénában... százötvenezer néző... óriási várakozás előzte meg... eredmény szenzációs... Jemmy Corner (U. S. A.), Harry Williamson (U. S. A.) harmadik, döntő mérkőzése a világbajnokságért... Corner állandó óriási fölénye mellett... klasszis-differencia... hallatlan technika, erő és lendület... győz Corner, a harmadik menetben k. o.

Ennyi.

Ennyi! Lerántottam a telefont, a portást hívtam és a kagylót odatartottam a hangszóró elé, hogy hallja; és a földre tepertem Kilkyt és átöleltem és leszoritottam a térdeimmal és csókoltam és csiklandoztam és nem tudom, mit még, nem tudom, mi volt velem, mámoros voltam, pedig tudom, de hiába mondtam folyton magamnak, hogy semmi közöm hozzá és semmi köze hozzám, nem, végül fáradtan terültem el a pamlagon és alig pihegtem, mint egy meleg csirke.

— Mi az, — kérdezte Kilky — már nem örülsz?

— De igen, — feleltem hűvösen, — mért ne, örülök neki, sportszempontról.

Voltaképpen tényleg. Az én szememben mindig Corner volt a favorit és ez a magyarázata az egésznek.

HARMINCKETTIK FEJEZET,

amely Kilkenney naplója.

— Mi az — kérdeztem Gritától —, már nem örülsz?

— De igen — dünnyögte —, miért ne, örülök neki, sportszempontból.

De egy pillanattal később már újra felugrott és a földre tepert és átölelt és leszorított a térdeivel és csókolt, csiklandozott és nem tudom, mit még; nem tudom, mi volt vele, mámoros volt; persze én is, pedig tudtam, de hiába mondtam magamnak, hogy semmi közünk egymáshoz, hogy nem nekem szól ez a mámor, de mit számít istenem, az, hogy kinek szól a madárdal, ha szól, — amint ott tapadt rajtam ez a csodálatos női test, eszembe jutott, hogy feltegyem végre a kérdést magamnak, a legalkalmasabb pillanatban:

— Mondd csak, öregem, — kérdeztem magamat, míg Grita nyitott szájjal, forrón nevetett, — szereted, vagy nem szereted ezt a nőt tulajdonképpen, aki most itt fekszik a szőnyegen olyan közel, mint a saját lehelleted, — hát hogy is állunk ezzel, faggattam magamat, kedves öregem.

Eleinte így siklottak agyamból a gondolatok sima testükkel, élesen s gyorsan surránva, később azon-

ban mind zavarodottabb kavargásban s összevissza bonyolódva.

Soha máskülönben nem vesztettem volna el azt az acélos önuralmat, amelynek létezését magamban olyan szívesen feltételezem, — igen, bizonyos, hogy ha Grita szerelmet vallott volna itt nekem és azt mondta volna, hogy az enyém akar lenni, visszautasítottam volna, rendreutasítottam volna, de így, mert észre sem vette, hogy én vagyok az a másik meleg és ujjongó ott a szőnyegen, mert ebben a pillanatban nem is tudott a létezésemről, — elvesztettem a fejemet és szétrobbantak a mérsékletes gondolataim és félig ájultan kaptam a ruhái felé.

Igen, bizonyos, hogyha Grita belémszeretett volna és szerelmi lázában a ruhái felé kaptam volna, felugorva és villámló szemekkel szaladt volna el, vagy megsértett volna, mintha megsértettem volna; de most nem talált gondolatokat az önmérsékletre, nem talált szavakat a visszautasításra, sem pedig okokat a felháborodásra. Így aztán fölém hajolt és kábultan, indulatosan nevetett és alig észrevehetően megrándult, amikor a forró huson meggöcsösödött a kezem.

Megint élesen és tisztán gondolkoztam végső dühomben és elkeseredésemben és lerántottam róla a ruhát. Elterült hátán s úgy lihegett, mint egy játszó kutya fióka. Combjai s válla a melléig meztelenen, hüsen, izzóan, ezüsthamvasan fénylettek a lámpafényen; csak egy kevés kombinézs volt rajta, szűk és aranyló és áruló, bámulatos.

Most már nyugodtan öleltem át a testét és fuldokolva csókoltam, vigyázva, hogy hűvös szakértelemnek lássék. Kissé felemeltem a szőnyegről, hogy a sulyát érezzem, két dagadó melle közé fektettem

az arcomat, hogy szivhassam a melegét és néztem, hogy néz és éreztem, hogy érez; és élveztem, hogy élvez és simogattam, hogy simogasson.

Igy feküdt ott lassu lélekzetvétellel és fejét hátra-szegezte egy vérpiros szőnyegminta közepére és lassan, komolyodó mosollyal csusztatta széjjel és széjjelebb a lábait.

Nem tudtam már hülye boldogságomban és fájdalommban és csattanó lázamban megállni és forró kézzel téptem meg a selymet, ahol a legforróbb.

*

Hirtelen észrevettem, hogy néz. Keményen és komolyan; szomoruan. Bátran, biztatón, okosan, nyugodtan. Vigan és lágyan; félénken, visszautasítón, nyugtalanul. De mondom, ez az egész: egyetlen pillantás volt, egy adag Grita szemének ebből a bábeli produktumából.

Felállt, kiegyenesedett és végigsimitotta a bőrét. A combja belső oldalán barnásan pihés és finoman libabőrös volt. Láttam rajta, hogy megváltozott. Megnőtt, megkomolyodott s elsiklott a zavaros érzések fölött. Üdén, bölcs amerikai leány lett, az amerikai leányok mind üdén bölcssek. Azt mondta:

— Ha most ijedten felöltöznék — azt hiszem, hangosan gondolkodott —, akkor ez erkölcstelenség volt és sosem kerülnék többet Corner szeme elé.

— Hát ne öltözz fel — feleltem —, de nem értelek.

— Én most nem vagyok Grita, — mondta édesen affektálva és duzzogón. — Grita most nem Grita, hanem minden nő együtt. A nő most boldoggá teszi a fiut, a fiunak a kezét és a szemét... És lecsusz-

tatta a kombinézst is és pajtási kedvességgel mellém állt és leült a karosszék öblébe, lekuporodott és úgy éreztem, hogy kő esett le a szívemről; ezután teljesen jóbarátok vagyunk, úgy éreztem, nincs titkunk egymás előtt, hahaha, nevettünk; megcsókoltam és lelegeitem róla egészen a hevítő illatokat és lehevedtünk együtt és nem történt semmi. Nem azért, mert a történetekben ilyenkor nem történik semmi, hanem azért, mert. Mit magyarázzam?

*

Csakhamar szóba került Corner új világbajnoksága megint és Grita már az ujja köré tekerhetett. Megesküdtem és megigérttem és megfogadtam, hogy soha ebben az életben, semmi körülmények között, semmiesetre, sem másnak, sem egymás előtt nem teszek említést, nem ejtek szót sem arról, ami történt, sem arról, ami nem történt.

HARMINCHARMADIK FEJEZET,
amely Brownberry levele Cewberryhez.

»To mr. Cewberry, Harold — Kill Jenkins-farm
Minnesota.

Kedves Harold!

Valószínűleg az ujságokból értesültél már arról a csapásról, ami engem ért; és ismerve a Cewberryek barátságát, amelyre, mint egy sziklára, építhet az, aki méltó rá, — biztos vagyok benne, hogy nem hagysz el a balsorsban és segítségemre leszel.

Két kérésem van. Az egyik, hogy e levél átadó-jának, Harry Williamsonnak, aki a vereség után nem éri be az egzisztenciális lehetőségek itteni maradványaival, óriási birtokodon megfelelő alkalmazást és munkakört biztosítsál, ami tekintettel nagy erejére és jó átlagos intelligenciájára, nem is fog majd különösebb nehézségbe ütközni.

Még most is alig tudok magamhoz térni a le-sujtó, borzalmas meglepetésből, ami akkor ért, amikor már New York egyik leggazdagabb emberének éreztem magam.

Corner a második meccs után, amint azt Neked megírtam, szerelmi csalódásból kifolyólag Európába utazott, ahol is szörin-szálán eltűnt. Már a barátai elől.

En azonban résen voltam és nyomába eresztettem

egy ügynökömet. Tudod, azt a Mappint, aki annak-idején...

Ez a Mappin, kétségtelenül, nagyon ügyesen járt el. Bizonyos okokból nem irhatom le, hogy milyen eszközöket engedett meg magának (még így is arra kérlek, semmisítsd meg majd ezt a levelet) és az utolsó pillanatig úgy maradt a nyomában Cornernek, hogy sem a bajnok, sem a barátai nem tudtak róla, de egymásról sem.

Én ugyanis Mappint mindjárt értesítettem róla, hogy Gorodin kihivta Williamsont Corner nevében.

Corner azonban a legutolsó pillanatban módot talált az átkelésre és mint hajófűtő érkezett New-yorkba, november kilencedikén!

Még akkor mindig szerencsénk volt, ugyanis egy alkoholrendőr elcsipte Cornert egy rumosüveggel, egy órára a partraszállás után.

Gorodin azonban kiszabadította, közvetlenül a meccs előtt.

Ekkor még mindig a mi javunkra állott a partie, mert Williamson minden tekintetben all right várta a meccset, míg Corner szemmelláthatólag magán viselte az idegörlő és fizikumrontó nélkülözések és izgalmak nyomát.

Kedves Harold, mint tudod, minden ellenünk esküdt. Egyik ördög szabadítja el a másikat.

Az első menetben Corner olyan hideg fölénnnyel és káprázatos technikával dolgozott, mint még soha. Williamson kissé elbizakodottan indult, azonkívül kapott egy gyomorütést, amit a zsüri persze nem vett észre. A közönség tombolva biztatta Cornert. Egy öreg hölgy hisztérikus idegrohamot kapott és görcsökben kiáltozta Corner nevét.

A második menetben Williamson nagyon szépen támadott és Corner kissé mereven védekezett. Világos volt, hogyha pontozásos döntés lesz, Corner a mai formájával alulmarad. Ekkor volt Williamsonnak egy szép, mély horga, ami más állon, mint Cornerén, agyrázkódást okozott volna. Corner azonban tovább védekezett, mereven és álmosan, de lankadatlanul.

A harmadik menetben, akár a legelső meccsükön, más nem történt, mint apró és rövid tapogatódzás után egyetlen ütése Cornernek, amitől Williamson szabályosan elájult, győződj meg róla, hogy immár magához tért-e, mert amikor én innen utra engedtem, még nem volt egészen beszámítható.

Már most rátérek a lényegre.

Azért soroltam el Neked az előzményeket, hogy megérthesd a dolog üzleti részét. Annyira biztos voltam a dologban, hogy minden felajánlott fogadást elfogadtam és végeredményben közel hétszázezer dollárral voltam érdekelve.

Nem beszélek az elveszett meccs hivatalos veszteségeiről, mert azok negativumok. Tény, hogy miután minden kötelezettségemnek eleget tettem, egy fillérem se maradt.

Arra kérlek tehát, hogy bocsáss rendelkezésemre 15% kamat mellett annyi tőkét, amivel Délamerikában valamit kezdhetek, ahová azért szököm, mert megfojtanak itt azok a kötelezettségeim, amelyeknek még nem tettem eleget.

Régi barátságunkra kérlek, s a Cewberryek ösi segítő-szellemére, hogy segíts rajtam.

Meggyőződésem, hogy meg is teszed. A helyzetem egészen kétségbeejtő, ha azonban valami pénzem volna, ezerfélet tudnék kezdeni.

Gorodin mindennel együtt nyolcszázezer dollárt keresett. Corner kettőszázötvenezeret.

A szívem vérzik. Akár hiszed, akár nem, sajnálom tőlük. Irigylem őket és szívesebben venném, ha a pénz az enyém lenne.

Ne csodálkozz, az elkeseredés beszél belőlem. Az égből pottyantam a földre, az égből, amely tele van pénzzel, a földre, amelyen már csak tebenned reménykedhetem.

Kétszázhuszezer dollár segíthetne rajtam. Mi az neked, kétszázhuszezer dollár? Az a száz, amit én adtam neked annakidején, több volt az akkori viszonyainkhoz képest. Nem azért mondom, mintha emlékeztetni akarnálak rá, hogy adott esetben én is segitettem rajtad.

Várom azonnali válaszodat

öreg barátod

Isaac Brownberry Newyork.«

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET,
amely Cewberry levele Brownberryhez.

»Kedves barátom, Isaac!

Csak most válaszolhatok, majd megmondom, miért. Mindenekelőtt kérlek, hogy e levél átadójának, Harry Williamsonnak, Newyorkban valami megfelelő alkalmazást és munkakört szerezni sziveskedjél, miután nálam nem akar maradni. Majd megmondom, miért.

A Kill-Jenkins-farm nagy átalakuláson ment keresztül azóta, amióta utóljára láttad.

Van jelenleg negyven cowboyom, akik közül harmincnyolc szocialista, egy liberális-demokrata, egy pedig gyöngelmű. Ezelőtt vagy egy évvel ütött beléjük az Ige, valami agitátor járt itt, ahol egyébként a madár se jár és teljességgel megbolondította őket.

Minden vasárnap gyűlést tartanak, ahol is a liberális Multon Jack-Mareford az ellenzék, a gyöngelmű Clifford pediglen képviseli a konzervatív Amerikát, véleményük szerint. Így aztán eléggé egyöntetűen folynak le az ülések és megfelelő ellenzék híján tulságosan békésnek találják az életet a boys. Így aztán kapóra jött nekik a Te Williamsonod. Majd megmondom, hogyan.

Ez a fickó átadta a leveledet és mindjárt megmutatta a nagy képét, minden további nélkül megkérdezi tőlem, kérlek, hogy mi lesz a dolga és mennyi a fizetése, és így.

Hát mondom, menjen ki csak a cowboyokhoz és kérdezze meg őket, akarják-e, hogy a munkafelügyelőjük legyen.

Hát erre kimegy a pasas, összekolompolja a fiukat és megkérdezi, hogy akarják-e, hogy a munkafelügyelőjük legyen.

Azt mondja erre Jersey Bill:

— Mi vagy?

— Boxbajnok.

— Nem azt kérdeztem, hanem, hogy milyen politikai pártállásu, a mindenségit.

— Nem tudom, — felelte a pasasod.

— Nohát, szocialista vagy?

— Isten őrizz, — felelte ijedten.

Hát persze, hogy nekiestek és jól megrakták, bár aztán sűrűn emlegette, hogy az, az, szocialista. Nem hittek neki már. Hát így aztán nem is lett neki maradása itten.

Persze a huszezer, amit a te tanácsodra erre a Williamsonra tettem, kárbaveszett? Mi?

Ami a másik kérdésedet illeti, nézd csak, ha pénzed volna, nem mennél délre, tehát valami mást forralsz. Nem tudom, hogy mit, de ajánlanám, hogy hagyj fel ezzel a manageléssel. Olvass el egy szocialista könyvet s aztán gyere ide, itt vezetheted a könyveket, ha a boyokkal sikerül megkedveltetned magadat.

Ne haragudj, hogy tanáccsal szolgálok, de pénzt nem küldhetek, mert nincs és ha volna, mert azt megint egy ilyen Williamsonba fektetnéd. Az ilyes-

minek nincs értelme, egy lóra lehet számítani a versenyen, mert annak nincs lelke, de egy embernek lelke van, ha nem is látszik rajta, mint pl. ezen a Williamsonon. Hát az a véleményem, hogy hagyd abba és ha tetszik, gyere ide.

Van egy új rézbányám, ha akarod, rád bízhatom a vezetését. Egyébként csinálj, amit akarsz.

Ölel barátod, Cewberry, Harold.«

HARMINCÖTÖDIK FEJEZET,

amely Gorodin naplója.

Miután tudtam, hogy pontozással nem győzhet Jemmy, a nagy tétet k. o.-ra tettem s most mindennel együtt nyolcszázhuszonötezer a tiszta haszon.

Amiből négyszázezer, ígéretemhez képest, Grita nevén került a bankba.

Jemmy máris egész életére ellátta magát pénzzel — hacsak nem megy megint egyedül Európába —, de attól eltekintve, amit a mérkőzéssel keresett, ezer és egy szerződést kínálnak neki, azt kezdhet, amit akar, ma Amerika legnépszerűbb embere. Ami nem csekélység, amikor olyan erős a konkurrencia, mint Lindy és az a tudós, aki feltalálta a tüdőbaj-szerumot, állítólag.

Grita holnapután érkezik. Hosszu kábelt küldött, amelyből bizonyos kompromittáló dolgok derültek ki Brownberryre vonatkozólag, de amig nincsenek bizonyítékaim, hallgatok, csak éppen szemmeltartom. Bizonyítékok nélkül nehéz valamit kezdeni, engem is sokszor mentett ki, hogy nem volt ellenem bizonyíték.

Corner elmondta ma az élményeit.

Szenzációsak. Ha utána elképzelem a meccset, amikor Jemmy olyan fölénnel dolgozott, Williamson alat-

tomos gyomorütései ellenére, amelyeket a zsüri persze nem lát, mintha előzőleg egy hónapig pihent volna Palm Beachban, akkor azt kell hinnem, hogy ebben a fiuban valami földöntuli erő van. Ez a fiu hős.

Egyébként buta szegény és nem tudja, mit miért csinál.

Ugylátszik, nem szereti Gritát. Ugyanis nem tagadja. Nem közömbös, nem fölényes, nem tesz úgy, mintha nem érdekelné.

Dehát akkor minek ment ez Európába? Sötét rejtély. Pedig már örültem neki, hogy végre rendbejön minden és feleségül veszi Gritát.

Már elképzeltem az egészet. A találkozást, a kiengesztelődést, az esküvőt, a nászéjszakát. A végén kiderül, hogy Grita sem szereti Cornert, aki pedig tényleg úgy viselkedett az utóbbi időben, mintha szeretné.

Manapság semmi sem lehetetlen. A mai fiatalok olyanok, mint a higany. Mint a régi fiatalok.

Szeretnék véget vetni mindkettőjük ügyének és a magam részéről valami kevésbé plátói szerelem után nézni.

Még elég fiatal vagyok. Nem az éveken mulik. Rajtam mulik. A vérem vadul kering — mondta a költő. — és csodálatos, mennyire igaza van a költőnek, az én szempontomból.

Fiatalosságomhoz nagyban hozzájárul az utóbbi napok pénzbeli sikere is. Végeredményben tehát meg akarok szabadulni a fiataloktól, akik apjuknak tekintenek és a magam életét akarom élni.

Veszek magamnak egy szép, fiatal, firstclass nőt és elvonulok vele valahová.

Egyelőre még megvárom Grita érkezését és a

fogadtatást, amelyben egymást részesítik Cornerrel. Remélem, nem kell közbelépnem és hozzájárulnom szerény erőmmel a sikeres megoldáshoz. De ha kell, azt is megteszem. Mindent megteszek, értük, csak-hogy nyugtom legyen és az elmúlt borzasztó napokhoz hasonlót ne érijünk meg többé.

*

Ma bankett volt, amelyen egy egyetemi tanár köszöntötte fel nagyon szépen Cornert, aki keresetlen szavakban válaszolt valami hülyeséget.

Európában általában nagy visszhangot keltett Corner győzelme és párisi kalandjainak leírása. Gritának lesz olvasnivalója az uton.

Grita holnap érkezik.

*

Grita ma érkezik. Csak már túl lennénk az egészen, hogy nyugtom legyen.

Corner esetében nem ismerem ki magam. Egész különösen viselkedik. Nem iszik, nem beszél zavarosan, nem izgatott. Mi lehet ennek az oka? Lehetséges volna, hogy két ember csak átmenetileg szeresse egymást?

Borzalmas volna, ha kiderülne, hogy nem szeretik egymást. Pláne, ha kiderülne, hogy valaki másvala szeretik egymást. Akkor féltékenység állna elő és megint beleszeretnének egymásba.

Csak tudomásul venném már egyszer végre, hogy semmi közöm hozzá. Grita jövőjéről gondoskodtam, Cornerhez semmi közöm, azokután, ahogy viselkedett, amikor megszökött.

Corner bejelentette, hogy nem jön ki a hajóhoz, majd a szállóban meglátogatja Gritát.

Minek látogatja meg egyáltalán? Hagyják békében egymást, ha egyszer nem fontosak egymásnak. Egészen izgatott vagyok emiatt, nem tudom, mihez tartsam magam és Grita mindjárt itt lesz.

Igaz, és Kilkenney is. Corner azt mondja, hogy adjam meg neki a tizennyolcezer dollárt, eh, mit, legyen boldog, mondja Corner. Corner nagyon bőkezű az én kezemmel.

Egész nap a Locomobilján nyargalászik. És nem adja ide, hogy azon menjek ki Grita elé, aki mindjárt itt lesz.

HARMINCHATODIK FEJEZET,

amelyben Kilkenney ur naplója ragadja meg a szót.

A szerelmek történetében egészen különös és ritka helyet foglal el az én Grita iránti szerelmem. Volt idő, amikor örültem, betegem szerettem. Volt idő, hogy zavarba hozott a jelenléte. Volt, hogy gyűlöltem. Egy ideig teljesen közömbös volt nekem.

Vagy: voltak emberek, akikre az első pillanattól féltékeny voltam. Olyanokra, akik sohase látták Gritát és Grita se őket. Van, akire szörnyen féltékeny voltam, de már nem vagyok. Van, akire vagyok, pedig eleinte nem voltam. Néha mindenkire vagyok, akire valaha voltam,

Vagy itt van Corner, akire kezdetben nem voltam féltékeny. Azután rájöttem, hogy Grita halálosan szereti őt. Féltékeny lettem. Később megszoktam, hogy féltékeny vagyok Cornerre és most már levegő a számomra.

Legujabban megint nem értem Gritát. Ezzel a nyelvtani ismeretségével kapcsolatban.

Ugyanis vagy egy év előtt szó volt róla, hogy a Northamerican News engem, vagy Gritát Kopenhágába küld egy évre, kettőnk közül azt, aki hamarabb megtanul dánul. Akkor tanultunk szorgalmasan, de a kiküldetésből semmi sem lett.

Nahát, Grita a hajóraszállás előtt s az első nap a hajón — most megyünk második napja — folyton Cornerről beszélt, amit már teljesen megszoktam s mondom, hidegen hagyott. Az is, hogy Corner győzött s az is, hogy Grita megint szerelmes belé. Elkönyveltem ezt a már alig szenzációs tényt s ez Gritát láthatólag meghökkentette. Körülnézett a hajón; s itt kezdődött a legujabb bánatom.

Egy fiatal hajóskapitányt fedezett fel, aki egy idegen állambeli egyenruhát viselt s a mi hajóستisztjeinkkel beszélgetett a szellőzőkémények alatt, valami ismerősen hangzó, de idegen nyelven.

Grita előbb ismerte fel a helyzetet, a Captain dánul beszélt s csillogó remek egyenruhája dán haditengerészeti köntös lehetett.

Grita eléggé felizgathatta magát — amit különösnek találok —, mert nem jutott eszébe egy dán megszólítás. Miután azonban valamit a fejébe vehetett, hangosan elmondta Jacobsennek azt a sorát valahonnan, amit a második nyelvtanórán tanultunk: »Den Luft, der laa under Lindetraernes Kroner; havde vugget sig frem over den brune Hede...«

A kapitány persze meglepetve fordult hátra, persze boldogan bemutatkozott s Gritának is megjött a szava. S én minden nyelvkészségemet megfeszítve figyeltem, hogy megértsem, hogy mit mondanak egymásnak.

— Forstaar De dansk? — csodálkozott a kapitány.

— Jeg kan klare mig, — felelte Grita nevetve. Így kezdődött ez az édes história, az uton, Európa és Corner között.

A fiatalembert Ström kapitánynak hívták, Axel Strömnek. Az arca sárgás, kemény, mint a salak és élesvonalu. Hihetetlenül erős dohányt szív, erős whis-kyt iszik, egyébként ő maga is hihetetlenül erős, bár szerénysége tiltja, hogy erről a kérdésről többet beszéljen naponta, mint egy másfél órát.

Széles, egyenes vállai vannak, gyors, határozott mozdulatai. Egészben véve férfias jelenség, amilyenről a lányok álmodnak, álmatlan éjszakákon.

Keveset beszél, de akkor fölöslegesen, gyorsan határoz, de mindig az ellenkezőjét annak, ami észszerű volna és sohasem szól bele a más beszédébe, kivéve, ha eszébe jut valami, ez azonban ritkán fordul elő.

Mindezek után érthető, hogy érthetetlen nekem a Grita viselkedése.

— Mondtam én neked valaha, — szóltam hozzá este, — hogy féltékeny vagyok rád? Soha. De ezt a kapitányt ki nem állhatom.

— Miért? — förmedt rám azzal a vérvörös szájjával — és mi közöm nekem ahhoz, hogy te ki nem állhatod a nemtudommilyen kapitányt!?

— Nem tudod milyen? — mondtam gunyos mosollyal, — dehogy nem tudod, milyen. Gondolj Cornerre, aki vár rád.

— Ne avatkozz a gondolataimba, — felelte.
Különös.

*

— Menjünk a födélzetre sétálni — mondta a kapitány —, gyönyörű holdas őszi este, még korán volna lefeküdni, De vil dog ikke afslaaft dem?

— Jó — feleltem én, Grita helyett —, ugyanis

magamnak kedvenc tartózkodási helyem a földézet, gyönyörű holdas estéken, Grita, te tudod.

Igy aztán felmentünk hármasban, olyan volt, mint egy álom, de hogy őszinte legyek, nem szóltak hozzám egy szót se, s én nem jutottam szóhoz a felháborodástól, látván, hogy dörgölődzik Grita dereka a kapitányhoz s hogy döngöli a kapitány szenzációs férfias lépteivel a kátrányos deszkákat, mint egy ifju, de előttem nevetséges hérosz.

— Talán — mondta végül Gritának a kapitány — menjünk fedél alá. Az est kezd hűvösödni.

— Right — szóltam közbe —, a gyönyörű holdas őszi est megsavanyodott és lehült. Menjünk le.

— Menjünk, — felelt a kapitány megsavanyodva és lehülve.

— Talán a kabinomba, — invitálta Grita.

— Igazad van — helyeseltem —, nagyon kedves hely, már ismerem.

Miután tervük csütörtököt mondott, a kapitány úgy vélte, hogy előbb talán keressék fel a tánctermet. Jó, keressük fel. Grita szép volt, barackszinű és üde, mint egy harangvirág, nem hagyhattam, hogy huzamosabb ideig táncoljon Strömmel, aki egészen összegyűrte a maga egyenes nyilt és őszinte módján.

— Te férfibakfis, — sugta nekem Grita, lesujtón.

— Mért — háborodtam fel erre —, már komolyabb férfiakat is láttam, akik féltékenyek voltak. Például mr. Ström határozottan féltékeny rám.

— Gondolod?! — ujjongott Grita, az a csodálatos nő, egyike ama boszorkányoknak, amelyek nem léteznek, — de hiszen akkor szerelmes belém.

— És ennek örülsz?

— Hát hogyne, természetesen — magyarázta —, nézd csak, minél többen szerelmesek az emberbe, annál jobb. Igazán elő kell mozditanom a dolgot, ahogy lehet.

— De így nem lehet — intettem —, ez nem fair dolog, nem gondolod meg, hova vezet ez?

Erre felbukkant Ström kapitány és karjaiba vette Gritát.

Utánuk néztem, amig lehetett, a táncoló párok között és őszintén elégedetlen voltam magammal. Fel kellett volna pofoznom ezt a svédet, vagy dánt, az élet olyan rövid, az ember ne mérlegeljen.

És mégis mérlegelek, itt a sarokban.

*

Innen elmentünk Grita kabinjába és vidáman dohányoztunk és iddogáltunk.

És érdekes: egész este nem tudtak lerázni.

HARMINCHETEDIK FEJEZET,

amely Corner naplója a Gritával való találkozásáról.

Egy kissé zavarban voltam a liftben, szerettem volna eltüntetni ezt a zavart, mielőtt az ajtó elé érek.

Szerettem volna tisztába jönni magammal, ez azonban nem sikerült. Holott már sokban megváltoztam és egyszerűbben látom a dolgokat.

Gorodin dohányzójában együtt volt Kilkenney, Goro és Grita, azonkívül egy idegen ur, egy tulságosan csinos tengerészkapitány.

Mondom, már nem vagyok éppen érzékeny természetű, de mindjárt furcsállottam, hogy annyi idő után Grita mindjárt előszörre egy idegen embert csődít ide.

Kezet szoritottam mindnyájukkal s feltűnt nekem a derék Kilky viharos öröme, Grita szintelen és egykedvű viselkedése mellett. Ugy láttam, Goro is zavarban volt.

A kapitányt egyébként Axel Strömnek hívják és szabadságon van itt, — valami fölényes hangon beszélt és hozzám fordult például, és azt kérdezte:

— Szabad a nevét még egyszer?

— Corner.

— Ismerős a neve.

— Az lehet — feleltem. — Ökölvívó vagyok.

— Ah, ön az — mondta csalódottan —, nemde professzionalista?

— Ugy van.

— Nálunk — mondta Gritához fordulva —, más-kép ítélik meg az amatőrség kérdését, mint önöknél.

— A sport — szoltam közbe —, a sport, kapitány ur, mindenképpen csak sport. Az írás és művészet mindenképpen magasabbrendű dolog a sportnál, és mégsem ütközik meg senki azon, hogy az író pénzt fogad el a munkájáért. Az amatőr író: dilettáns, az én tudomásom szerint. Nos, az én szememben az amatőr sportoló is afféle dilettáns.

— Ez nevetséges, sértő és helytelen, amit mon-dott, uram. Nevetséges, mert egyoldalú. Sértő egy tucat amatőr világrikorderre és világbajnokra, egy sereg kiváló arisztokrata sportsmanra.

Én azt gondoltam magamban, hogy amatőr világ-rikorderek és bajnokok csak azokban a sportágak-ban vannak, amelyekben még nem vezették be a professzionalizmust, vagy csak nemrég vezették be. A profirendszer nagyobb eredményekre vezet, mint az amatőr. De annyira zavarba hozott a fickó szemtelen-sége, hogy elhallgattam. Gritának egy szava sem volt a védelmemre.

*

Inkább Kilkenneyt vontam félre, aki azt kérdezte, ismertem-e egy Mappin nevű urat. Mindent elmond-tam neki, amire azt mondta végül, hogy alighanem egy ellenünk szervezett bandával állunk szemközt, mert neki is dolga akadt Mappin urral egy ízben.

Azután Gritáról beszélt, zavarosan és ijedten, mint aki leplezni akar valamit.

*

Talán a véleményét akarta leplezni Gritáról. A véleményével körülbelül tisztában vagyok.

Gritával is. És elsősorban, magammal.

A kapitány nemsokára elment, miután feszesen üdvözölt engem, Kilky előtt hüvösen meghajolt és Gritának kezetsókölt, melegen és érzéssel, ahogy azok a kiváló arisztokrata sportsmanek értik.

Mihelyt kitette a lábát, Grita hozzám fordult:

— No, Jemmy, eleget hallgatott. Most talán mondja meg, mikor vesz feleségül.

— Soha, — feleltem szeliden —, mert maga sem akarja.

Gorodin szeretett volna kisompolyogni, de Grita egy székbe nyomta.

— Nézze, Jemmy — fordult hozzám —, őszinte leszek magához. Magának rengeteg pénze van és még annyi lehet, amennyit akar. Én úgy gondolkodom, hogy a legokosabb, ha hozzámegyek magához. Ha elvesz.

— Azt akarja mondani — mondtam száraz torokkal —, hogy hozzám jönne, mert pénzem van?

— Nono, öregem — szólt közbe Gorodin —, csak tréfál.

— Dehogy tréfál — morgott Kilkenney —, meg van zavarodva, teljesen.

Csodálkozva néztem körül. Én nem bántottam ezeket az embereket. Nevetséges, vagy ellenszenves lehetek a szemükbe, de ellenségük nem voltam soha. Legkevésbé Gritáé!

Kissé talán szégyeltem magamat és nem jutott eszembe, mit mondjak, csak kimentem a szobából.

Lenn, a Locomobilt már begyújtottam, amikor

utánam szaladt Kilkenney, vállára vetett felöltővel és kért, hogy velem jöhessen.

Megrándult a jó öreg gép és hatalmas tempóba kezdett. Észre sem vettem, hogy egyáltalán adom a gázt.

Kilky a fülembe ordított, hogy mondjam el, mi volt a rumospalackkal. Visszaordítottam, hogy a meccs után a polgármester maga járt közben a büntetéssem felfüggesztése érdekében.

Az uccasarkon Stake állt és integetett. Felvetük a kocsira és rohantunk ki a városból.

Jólesett ennek a két fiúnak a ragaszkodása. Az ember mások szemében látja önmagát.

*

Kinn ültünk egy külvárosi bár különszobájában. Aféle rosszhirű odu volt, amelynél különben rosszabb a hire. Kiváncsi, ferdeorru, sebhelyes pofák bámultak be és mutogatták, hogy felismernek és üdvözölnek.

A kiszolgáló átcsusztatott a kendője alatt valamit. Vacak metil volt. Stake erősen fintorgott tőle.

— Kilky — kérdeztem —, megkaptad már a tizen-nyolcezet?

— Miféle tizen-nyolcezet?

— Gorodin megigérte, hogy megkapod.

— Te... te jó fiu vagy, Jemmy, — mondta meghatottan. Nagyszerű pillanat volt, mintha csak azt mondta volna: jó fiu vagy, Jemmy, igazán nem értem, hogy Grita miért nem szeret téged.

Egyébként láttam, ott ült a torkán az iménti jelenet a szállóban, de nem beszélt róla.

*

Mit beszéljen róla? Szomorú, ha egy fiatal leány így gondolkodik, és szomorú, ha ezt hirtelen tudja meg róla az ember.

Legalább őszinte volt, ha nem lett volna őszinte, talán megkértem volna a kezét ma délután.

— Hol szedtétek fel azt a kapitányt, Stone?

— Mmmm... — hümmög — a hajón ismer... ismerkedtem meg vele.

— Szimpátikus fiatalember, — mondom.

— Meg vagyok győződve róla — mondja Kilkenney komolyan —, hogy komolyan mondtad ezt, Jemmy.

OSZK

HARMINCNYOLCADIK FEJEZET,

amelyben Grita naplóját ismertetjük, visszamenőleg.

Nem szeretem a szentimentális tenniszbajnoknőket, mondta a lord, midőn Helen Wills a pálya sarkában törölgette a szemeit.

Nem szeretem a szentimentális jeleneteket, amelyekre soha annyira nem volt még hajlamom, mint mikor Jemmyt vártuk, annyi sok minden után.

A leghelyesebbnek azt találtam, hogy felviszem Gorodinhoz Axelt, akivel van egy közös titkunk, tudniillik az, hogy csendesen utáljuk egymást, amit még egymás előtt is lehetőleg titkolunk. Csodálom, hogy ez egyesek szerint úgy néz ki, mint egy középmeleg flört; én nem vettem mást észre, minthogy Axel mindig dadog, ha csókol, mindig csókol, ha közelembbe ér és mindig a közelembbe ér, ha egyedül vagyok.

*

Szóval, bejön Jemmy és nem kap az ölébe és nem veszi tulajdonába, ami az övé; — hüvösen és némi ujfajta végleges világbajnoki fölénnel üdvözöl mindenkit, leül Kilkyvel a sarokba és rám se hederít. A tekintetében ott sugárzik az összes sajtókritika, amit az elmúlt hét alatt kapott.

Később vitába keveredik Strömmel, bután és izetlenül viselkedik és végül alulmarad.

Látom, Ström szegény nincs szokva az ilyen szín-amerikai társalgáshoz és menekül, holott megígérte, hogy estig marad.

De miután elment, gondoltam, eltűnt köztem és Corner között az utolsó akadály is, talán csak lesz valami. Dehogysis! Tovább ül és Kilkyvel tárgyal. Mint két vénasszony a sarokban.

Hirtelen nagyszerű ötletem támadt, hogy felébresszem azt a medvét az álmából.

— Jemmy — kiáltottam Goro előzetes nagy ijedelmére —, mikor vesz el feleségül?

— Soha — mondta elutasítólag —, soha.

De ugylátszik megijedt, hogy így kicsuszott a száján a valódi szándéka s hozzátette, zavartan:

— Mert maga sem akarja.

Elvesztettem az eszemet a dühtől és nem tudom már miket mondtam neki.

De még azt sem hallgatta végig, vállat vont és kiment a szobából, senkinek sem köszönt.

Kilky utána.

Azt hiszem, azt mondtam neki, hogy hozzámennék, mert elég pénze van, meg ilyeneket.

*

Goro a térdére ültetett, mikor egyedül maradunk, mint egy orosz apóka, s a fejemet az arany-órájára nyomta.

— Nézd csak, Gri — mondta komolyan —, te szereted Cornert és ő is téged. Tehát semmi akadály a annak, hogy úgy viselkedj, mintha szeretnéd őt. Corner egy egyszerű fiú és beszéd közben nem találja meg a kellő szavakat, — ez az ő baja. Te meg túl könnyen falálsz meg, — ez a te bajod. Miért mond-

tad neki, hogy a pénze kell neked, amikor az nem igaz? és amikor neked most több pénzed van, mint neki?! Hiszen négyszázezer...

— Ha elfogadom, — feleltem.

— Elfogadod, — felelte.

*

Egyébként igaza volt mindabban, amit mondott. Beláttam a hibáimat, megfogadtam, hogy jó és engedelmes és szelid és kedves és hü leszek; és aztán elbucsuztam Gorodintól, mert Ström kapitány már várt az Occident-Grill-Room előtt. Ström kapitány állandóan a szüleiről és nagyszüleiről és nénjeiről beszél, akik a világ legnagyobb emberei lehetnek. Azonban nincsenek terhemre. Ström ugyanis gyakran a közepén abbahagyja a mondatot és szinte várja, hogy segítsek neki befejezni azt. Nagyon kedves fiú és úgy érzem, hiányozni fog nekem majd, ha visszamegy a szüleikhez. Pedig utálok. Dehát ez olyan rejtélyes dolog, az érzésekkel. Jemmyt nem utálok, pedig szeretem.

Szeretem. Azt hiszem néha, én egy szfinksz vagyok, tele rejtéllyel, sejtelemmel. Dehát tudom hogy ez nincs így, én csak egy egyszerű nő vagyok, tele érzékiséggel és okossággal és sok mindennel, ami nincs úgy, ahogy lenni kéne.

Ha most, most itt lenne Jemmy és itt ülne az ágyam szélén és okosan beszélhetnék vele! Ha megmagyarázhatnám ezt a zürzavaros, szegény kis modern lelkemet, amit úgy utálok, mint a petróleumszagot; és megkérhetném, hogy kérien meg, hogy bocsánatot kérjek; megtenném, mindent megtennék, mert igazán semmi értelme tovább halasztani a dolgot.

Dehát nincs itt és soha semmi sincs úgy, ahogy lenni kéne.

*

Egészen alázatos is tudok lenni. Ma reggel például felhívtam Jemmyt telefonon — ő most a Metropole-ban lakik — és megkértem vigyen délután autózni engem és Ström kapitányt.

Megkérdezte, hány órakor, yes, — és azzal letette a kagylót. Teljesen elegendem van a viselkedéséből és elhatároztam, hogy veszek egy autót magamnak. Azt hiszem, Nasht.

*

Ström már háromkor itt volt, azzal, hogy csak ötkor ér rá, — Jemmy viszont négyre jön a Loco-val. Egy óránk lesz, együtt.

Tulajdonképpen még nem tudom, hogy mit fogok mondani, de érzem, hogy egészen alázatos leszek. Még egyszer megpróbálom.

Nem törődöm a magam büszke egyéniségével. Első a fajfenntartás, — majd így gondolkodom ezentul. Remélem, Jemmy is így gondolkodik.

*

Nem tudom, megmondjam-e Jemmynek, hogy Ström megkérte a kezemet. Tulajdonképpen semmi sem szól amellet, hogy megmondjam, hacsak az nem, hogy szeretjük egymást, ami azonban még nem bizonyos.

Ugyanis azért beszélt Axel folyton a szüleiről. Most már tudom, hogy bizonyos társadalmi állású férfiaknál ez azt jelenti, hogy házassági terveket szőnek.

Nagyon kedves volt, amikor megkért, megpró-

bált zavarba jönni, és úgy tett, mint lakinek nem sikerül, pedig tényleg zavarban volt.

Azt feleltem neki, hogy annyira zavarban vagyok, hogy nem felelhetek neki, előbb gondolkodnom kell, mielőtt válaszolhatnék.

Azt hiszem ugyanis, bizonyos társadalmi állású férfiak elvárják az embertől, hogy gondolkozzék, mielőtt visszautasítja őket.

OSZK

HARMINCKILENCEDIK FEJEZET,

amelyben a naplójegyzetek kifogytán Kilkenney mondja el, amit még a történethez tartozónak vél.

Igen, eddig szép volt az élet, a szerző nyakrafőre közölte a regény alakjainak följegyzéseit, amelyeket Kilkenney ur szerzett, kért el, talált, vagy lopott annakidején. A szerző pihent és szivarozott.

Innen azonban az említett feljegyzések teljességgel kiapadtak s a szerző egy darabig tanácstalanul meredt Kilkenney üres tenyerébe.

— Hát nem lehet itt abbahagyni? — kérdezte Kilky, mint aki unja már.

— Abbahagyni?! — riadt fel a szerző, — ne... nem... még nem történt semmi... ugyyszólván... talán mondd el te, hogy mi történt veletek tovább, s én majd jegyzem, — így a szerző.

*

— Hát édes öregem — kezdte folytatni az ifju mellékhős —, azt még mindenesetre elmondom, ami azon az autókiránduláson történt. Én félőtkor felmentem Gritához és ott találtam Cornert és csakhamar jött Ström is, a dán királyi haditengerészeti szépe.

Máig sem értem, hogy Cornert mi választotta el attól, hogy úgy viselkedjék, amint az egy férfi-

hez, egy oroszlánhoz illik, akinek szeretője, vagy szerelmese mással flörtöl. Ugylátszik vannak ilyen óraműre berendezett idegzetek, amelyeket piszkálhatsz, ahogy tetszik, büntetlenül, amíg el nem jön az órájuk.

Corner például nyugodtan vezette a kocsit, a saját kocsiját, mint egy fizetett sofőr és nem látszott törődni vele, hogy azok ott hátul, mit művelnek. Pedig összesimultak és elég bizalmas tekintettel méregették egymást.

Corner azonban nyugodtan vezette a gépet és szivta a pipáját közben.

Akkor vettem észre, hogy Corner mindent lát, mikor magam is bele találtam pillantani a homlok-tükörbe s megláttam benne Gritát, amint a kapitány ajkához hajlik.

Erre Corner kényelmesen leállította a kocsit, a motort azonban futni hagyta. Kilépett a kövezetre, megkerülte a kocsit, benyult a kapitány hóna alá, kiemelte a kocsiból, leültette a járda szélére és visszaült a volán mellé.

Mintha valami eszébe jutott volna, hátrafordult Gritához:

— Ha itt akar maradni, szintén kiszállhat.

Erre, édes öregem, Grita kiszállt.

*

Corner vagy egy kilométert vitt tovább az uccákon s nem tudtam, mit szóljak a dologhoz. Jemmy arca változatlanul merev és sötét volt.

Vagy öt perc múlva ellágyult és világosabb tekintettel nézett rám, mint akinek eszébe jutott a megoldás.

Megfordította a kocsit és visszamentünk oda, ahol Strömöt letettük s Grita kiszállt.

Már nem voltak ott. Bekószáltuk a környező uccákat. Nem voltak sehol.

— Te — mondta Corner sötéten — nem gondolod, hogy ezek... bementek valahova?

— Gondolod... egy vendéglőbe? — hebegtem.

— Nem... nem... vendéglőbe... — dadogta.

— Hanem?

— Stone — mondta végül, erőt merítve valamely gondolatából —, aljasak vagyunk mind a ketten. Hogy ilyesmit feltételezünk Gritáról.

— Én — feleltem — nem Gritáról feltételezem, hanem Ström Axel urról.

— Vannak dolgok azonban — zárta le a vitát Jemmy —, vannak dolgok Stone, amelyekhez két ember szükséges legalább.

*

Gorodin csaknem sirt a dühtől, amikor jelentette, hogy Grita telefonon ráparancsolt, hogy kísérje el az Occident-Grill-Roomba, ahova Strömnek adott estére randevut.

— Nem fogsz elmenni, a leghelyesebb — jelentette ki Corner.

— El kell mennem — nyöszörgött Gorodin —, nem hagyhatom ott egyedül valakivel.

— Mért ne hagynád? — álmélkodott Jemmy —, ha én hagyhatom? Hát kije vagy te neki? Mi közöd hozzá? Szerelmes vagy belé, vagy mi?

Erre Gorodin maga mellé ültette Cornert és elmondta neki, hogy Gritát valójában Monskynak hívják és Gorodin a gyámja és még sok mindent mondott el, ami Cornernek felnyitotta a szemét.

— Hát akkor — mondta végül Corner — el fogsz menni, és elintézed a kapitányt. Közöld vele, hogy Grita a menyasszonyom, hogy egy héten belül megesküszünk és hogy menjen a pokolba, vagy kettétöröm.

Gorodin fel is készülődött.

*

— Sajnos — mondta Kilkenney a szerzőhöz hajtva —, sajnos, édes öregem, egy valóban megtörtént történetben nincsenek olyan összerakható komplikációk, amelyek például a regény végefelé feszítik a legfeszesebbre az olvasó érdeklődését, hogy az utolsó oldalakon megenyhüljenek. Szívesen jelenteném neked, hogy Grita tulajdonképpen Strömöt szerette és megszökött vele, azonban, bár nincs kizárva, hogy képes lett volna rá, nem az történt.

Az történt, hogy másnap este színházban voltunk, mégpedig Grita, Goro, Corner, Ström és én. Igen, Ström is ott volt, miután Grita valahogy rávette Cornert és őt, hogy kezet fogjanak egymással és Gorodint, hogy az egészhez jó képet vágjon.

A színházban az történt, hogy kijött a színpad mögül egy fiatal színész és elmondta, hogy nagyon rossz anyagi viszonyok között él és szeretne egy gazdag nőt találni, akit feleségül vehetne.

Erre kijött kérlek egy nő és elmondta, hogy nagyon sok pénze van, azt se tudja, mit csináljon vele, és szeretne egy fiatalembert találni, aki nem a pénzért, hanem önmagáért tudná szeretni.

Erre a fiatalember azt hiszi, hogy a nő szegény és ennek ellenére belészeret, de megmondja neki, hogy nem veheti feleségül, mert szegények. Erre a nő megmondja, hogy gazdag, amire a fiatalember eltakarja a szemeit és lemond a nőről.

Ez a történet igen nagy hatást tett mindnyájunkra, úgyhogy még aznap este elhatároztuk, hogy két hétre elmegyünk Palm-Beachba üdülni.

Képzeld, édes öregem. Grita meghivta Strömöt is és a kapitány elfogadta a meghívást.

Este még haditanácsot tartottunk Gorodinnal és Cornerrel és elhatároztuk, hogy megszöktetjük Gritát.

Még az éjjel megtettük az előkészületeket.

NEGYVENEDIK FEJEZET,
amelyben Gritát megszöktetik.

Reggel fél hatkor feltelefonoztunk Grita szobájába, hogy azonnal öltözzék fel. Mihelyt úgy gondoltuk, hogy már nagyjában tul lehet rajta, felmentünk hozzá két nagy pléddel, én és Goro a nyakába vetettük és összekötöttük rajta. A beavatott portás segítségével azonnal levittük az autóba és lefektettük az ülés alá.

A böröndökkel felszerelt nagy turaautó gyönyörűen hömpölygött végig a tejeskocsik között az ébredő uccákon s már künn járhattunk nagy gyártelepek s meredek tűzfalak között, mikor a plédek alól halk nevetés, kuncogás hallatszott.

Gorodin lehajolt és kicsomagolta Gritát, miután az autó jó hatvanassal ment már s szökésről szó sem lehetett.

Grita borzasan, álmosan nézett körül, de mosolygó szemekkel.

— Te nevettél? — kérdeztem meghökkenve.

— Én — felelte — azon nevettem, hogy mire volt jó ez a komédia. Szépszóra is eljöttem volna, miután Ström meggondolta magát és visszamegy Dániába.

— Miért? — kérdeztük egyszerre Goro és én.

— Mert kikosaraztam.

— Hát megkért?

— Hát meg. De most forduljunk vissza, mert nincs nálam semmi a szükséges holmik közül.

Megnyugtattuk a böröndök tartalma felől.

*

Csodálatosképpen Gorodin már az első napon eltűnt s én, mig Corner és Grita lenn heverésztek a homokon, csatangolva, ráakadtam a vén rozmárra, amint egy nőt etetett nagy fagaltgömbökkel a pálmák alatt.

Hozzájuk léptem s csakhamar láttam, miről van szó. Gorodin arca sugárzott, mint ahogy az efféle férfiak arca sugárzik, ha egy nő hálójába kerülhetnek. A nőt Celestenek hívták, eléggé gyönyörű volt s a háló messziről lerítt róla.

Bár: izléses és decens volt egész megjelenésében. Mégis, kétségbevonhatatlanul meglátszott rajta, hogy nem abból él, hogy tisztességes: mint a polgárasszonyok. Valami csirkefogó kajánság csillogott a szemében, ami sokkal kevésbé volt bántó, mint az a tény, hogy hálójába alkalmasint nem fér be egyszerre több férfi, mint egy, s ezuttal Gorodin már megelőzött. És különben is, ehhez nyilvánvalóan pénz kellett s az nekem nem volt.

Ezért otthagytam őket s lementem Cornerékhez. Fürdőruhában heverésztek ott s Corner igyekezett letagadni mindent, amit Grita elkövetett.

Mondhatom neked, gyönyörű látvány volt az a két pompás ember ottan, egy csupa in, ropogós izom férfi és Grita, aki tökéletesebb nő volt, mint valaha.

A kaktuszokon s a pálmák kövér levelein csillogva égett, fénylett a napsugár... örök tavasz volt, amely itt...

— Talán hagyd a költői természetrajzot — szólott a szerző —, eseményekre van szükségem.

*

— Különös — folytatta Kilky —, különös, hogy az embernek milyen kevésre van szüksége ahhoz, hogy büszke legyen.

Van spanyol, aki arra büszke, hogy az Ebro partjáról származik, van spanyol, aki arra büszke, hogy ő Tajo-menti, van spanyol, aki büszke, hogy spanyol, van francia, aki büszke, hogy francia, van német, aki büszke rá, hogy nem francia és van angol, aki büszke rá, hogy nem német.

Grita például szemmelláthatólag büszke rá, hogy nem képes úgy viselkedni, hogy öröme teljék benne annak, akit szeret.

Ez a nő csak azt tudná boldoggá tenni, akit gyűlöl. Csak az érdekelné, akit un. Csak azt tudná szeretni, akit ki nem állhat.

Sajnos, a baj ott volt, hogy Cornert eredetileg szerette.

Igy aztán a szegény fiu élete tisztára pokollá változott.

Egyébként is mesebeszéd, hogy vannak méltóságteljesen viselkedő szerelmespárok, akik karöltve sétálnak eltelve a rájuk váró ritka és felemelő boldogság érzetével.

Ezek például lenn sétáltak a tengerparton és Grita folyton gáncsot vetett Cornernek, szerette volna, hogy leüljön a fehér szövet tenniszöltönyével a sáros homokba. Majd alattomos szelidséggel és színlelt bűnbánattal beszélt Ström kapitányról és örült, ha látta a férfi nagy szögletes arcán a kint.

Valami, a szerelemmel párhuzamos gyűlöletet érezhetett ez a csodálatos macska a férfi erejével és

önmérsékletével szemben. Holott a férfi ereje és önmérséklete a legfogyékonyabb dolog a világon; egyetlen nő képes végleg elfogyasztani, ha kicsit igyekszik.

Nos és Gritából sohasem hiányzott efféle igyekezet.

Én kénytelen voltam Cornerrel érezni és mert kissé én is szerettem Gritát, úgy szenvedtem mellette, mintha engem kinzott volna, sőt engem még az is kinzott, hogy végeredményben nem engem kinoz, hanem mást szeret.

*

— Ez minden szerelemben így van, ezek frázisok — sürgette a szerző —, gyerünk az eseménnyel.

*

Azt ajánlottam Cornernek, hogy vegye feleségül Gritát, vegye ki a méregfogait ezzel.

Azt hiszem, a számításom elég reális volt, don't you suppose, vén teve?!

De még közbejött valami.

Aznap Corner nagyon kesernyés hangulatban volt a pálmásorban, a padon s Gorodin nem tudta mit kezdjen vele, mert Gorodin már akkor szerelmes volt Celestebe, amit csak én tudtam kivüle; és ha az ember szerelmes, akkor hihetetlenül képes unni a más ember szerelmi ügyeit.

Igy ültünk ott a márványpadon, előttünk az ezüsfekete tenger hánya-vetette a holdfény szétcsorgó... hja igen, hát folytatom.

Előttünk a pálmásorban Grita sétált, csupasz karokkal, holdfénymosta fehér arccal, egy öszülő, magas ur társaságában. Az öszes ur egy neves európai író volt, ne ird meg a nevét, akit egy zavaros pillanatomban én mutattam be Gritának.

De mit tehetett mindez ellen Corner, a maga gígaszi erejével? Nem verheti el a férfiakat egy önálló, bátor kislány mellől, aki azt teszi, amit akar, ha úgy tetszik neki, s akivel szemben tehetetlen a férfi, minél sziklább és hajlithatatlanabb. Még én talán többet értem volna el vele szemben, de Corner egészen tanácstalan helyzetben volt, valóban.

Ekkor Gorodin lelkében még egy utolsó nagy-lelkű gesztus csiralevele sarjad ki, — gondold meg, milyen szép volt ez tőle, éppen a pillanatban.

— Bemutatlak Celestének — szólt —, ócska, egyszerű trükk lesz, de talán ép ez kell.

— Minek mutatnál be neki? — kérdezte Corner.

— Flörtölj vele.

*

Hát ez nem látszott éppen olyasminek, ami Cornernek való.

De mikor a zenés és lampionos terraszon bemutatta Goro Cornert Celestének s összevillant a tekintetük, azonnal láttam, az én kipróbált emberismerettemmel, hogy Celeste ugyanaz a tündér, aki a hajón, mint Mappin neje, segített kifosztani Cornert. Nem árulták el magukat, de észrevettem.

Később, midőn egyedül maradtak, úgy tudom, a következő párbeszéd történt közöttük:

— Nézze — mondta Corner —, nem adom át magát a rendőrségnek, szépasszony, ha segítségemre lesz valamiben. Azt akarják, hogy flörtöljek magával. Én ezt nem tudom csinálni. De maga megteszi, hogy úgy tesz, mintha szeretnők egymást és igyekszik mindig mellettem lenni. Ezt meg tudta csinálni a férje kedvéért, megteheti az én kedvemért is. Ha jól elvégzi, még abban sem akadályozom meg, hogy Gorodinnal, aki semmit sem sejt, lekapcsoljon egy pár-

ezer dollárt. De megigéri, hogy nem többet, mint huszezet. Annyit megér neki, többet nem.

— Maga gyámkodik Gorodin felett?

— Nem. Maga felett gyámkodom.

— És — firtatta Celeste — miért kell nekem magábaszeretnem?

— Nem fontos, de... megmondhatom, a meny-asszonyom miatt.

— Ahá! — felelte Celeste —, ismerem a meny-asszonyát, látásból.

*

Csudálatos, hogy a buta, falusi bakfistrükkök mennyire biztosan hatnak a világ minden nőjére, Egy nappal később már ott lengedezett a pletyka Grita rózsaszínű, meleg kis füle körül s ő kezdte hűvösebbre fogni az öszülő író s uj lovagját, egy aranyszikéire festett haju négert, aki Palm Beach asszonyainak bálványa volt.

Egy este hármásban álldogáltunk Gritával s Cornerrel a tengerparton, a hold sárga fényében — bocsáss meg, de itt a poétikus részletezés szorosan a lényeghez tartozik, én ott voltam s tudom —, a hold sárga fényében tompán szikrázott a part s fülledten, fáradtan görnyedtek a pálmatorzsek az ut fölé, amikor Corner félszemével az eget vizsgálva, halkan füttyentett s azt mondta:

— Stone, rád bizom Gritát, valami dolgom van...

És melankólikusan futtatta tekintetét az ut fölött a terraszig, ahol fájó füttyöket eregetett a piccolós a jazz ritmikus dörmögésébe s lámpagömbök, lég-gömbök s színes női kalapok virágágyában egy karcsu alak magaslott: Celeste.

— Jemmy, — mondta Grita —, beszélni akarok magával.

— Most nem érek rá szívem, valami dolgom van... Sürgős?

— Természetesen, sürgős, — felelte szárazon az angyal.

— Akkor mindjárt visszajövök, — felelte Corner közömbösen s a kavicsos uton lassu nagy lépteivel csakhamar eltávolódott tőlük.

— Stone — sóhajtotta Gri —, milyen zöld az ég.

— Zöld?! — ámultam — azt hiszem, tévedsz.

— Nem, nem, hidd el fiam, olyan, mintha zöld lenne. Olyan melankólikusan ultraviolett.

— Hát ha ultra, akkor nem lehet zöld, — ripakodtam rá, — ugy beszélsz, mintha fájna valamid.

— Nem tudom — felelte halálos komolyan —, nem tudom, Kilky, néha ugy érzem, mintha elhibáztam volna az életemet. Az én nagy-nagy szerelmemet szétilálta az élet, mint a forró homokot.

— Látod — mondtam neki —, így van ez nálatok: nagy és tragikus szavak és mögöttük szentimentális, csenevész semmi.

Felfortyant.

— Csak nem azt akarod mondani ezzel, hogy Corner miatt van rosszkedvem?

— Nem is tudtam, hogy rosszkedved van.

Felvonta keskeny, de aránylag széles vállait s összehuzott szemekkel meredve maga elé, lekuporodott egy padra.

Nem sokkal ezután Gorodin jött és a szőke néger, aki magával vitte Gritát a táncparketre.

Gorodin kissé levert volt s aggályoskodva említette, hogy Celeste komolyan veszi a dolgot Cornerrel s egyrészt folyton újabb pénzeket követel, másrészt nem lehet tudni, mintha komolyan tetszene neki Corner és az ügy maga.

Gorodin szerette volna hamarosan nyélbeütni a dolgot: hirtelen felfokozni Grita féltékenységét, megragadni a legforróbb pillanatot, leönteni egy jeges szakítási jelenettel naturalisztikus stílusban s végül langyos s békülékeny bánatot fonni közjük s fejükre rózsát hinteni. Így képzei egy manager.

Nekem mindegy volt, bár némileg bosszantott, hogy mért nem jön már létre valami, amiről egészen bizonyos, hogy létre kell jönnie. Botrány volt, hogy milyen barátságos mozdulatokkal táncol a ruzsos és szőkitett néger Gritával, — Celeste a maga részéről nem tudott tultenni rajta.

*

E napok történetéhez tartozik még, hogy Grita reggelenként testhezálló pyjamában táncolt az őszes íróval, délben fürdőtrikóban ebédelt három-négy fickó társaságában a tengeren, egy hajó-kocsmán; este pedig mindenkin és mindenen tultett estélyi ruhájával és négerével, aki olyan válogatott jelenség volt, hogy egy sokat látott tengerész kedélybeteg lett volna a látásán.

Celeste pedig szívvél és lélekkel zsarolta Gorodint és fenyegetődzött, hogy nem engedi ki a kezéből Cornert, nem mond le róla, mert szereti, hanem fizetünk.

Egy szép napon aztán elhatároztam, hogy nem törődöm többé az egésszel. Megismerkedtem itt egy nagy kiadócég igazgatójának leányával, aki rábeszélte, hogy irjak egy történelmi regényt.

Ugyhogy neki is fogtam a munkának és már éreztem bizonyos enyhe pénzszagot.

Ebben az időben ugyanis titkári minőségben sze-

repeltem Gorodin mellett s ezt nem tartottam megbízható s biztató állásnak, a jövőm szempontjából.

*

A szerző kénytelen volt itt figyelmeztetni Kilkenneyt, hogy ne beszéljen annyit magáról. Némely regényhősnek megvan ez a rossz szokása.

Csakhamar legyűrte az önmaga iránti tulzott érdeklődés átkozott szenvedélyét, ugyannyira, hogy folytatni tudta a történetet.

*

A történet ugyan — Kilky szerint — mindent megtett, csak éppen folytatódni nem folytatódott ezen a ponton. Kiöntéshez, füstölgető állóvizhez volt hasonló. Ha csak azt nem nevezzük eseménynek, hogy Corner levelet talált Gri szobájában, levelet, amelyet csak az elmúlt napokban kapott Ström kapitánytól, egy szenvedélyes hangú, hosszú levelet.

Cornert ez némileg inspirálta a Celesttel való ügyetlenkedésében s mihelyt kissé »fokozták a tempót«, Grita azonnal és gépiesen reagált.

Végre, egy napon azt hittem, most már minden rendben van. Megtört a jég. Végző ideje lett volna, mert úgy éreztem, hogy ha még háromszor kezdet kell fognom az aranyszöke és ondolált hajú négerrel, csalánkiütést kapok az egész testemen a fokozott ellenszenvtől.

A Ronny Psamm-tenniszpályákon voltunk azon a reggelen, Celeste és Grita selyem pyjamákban játszottak, a kora napsütésben, ami káprázatos, de inkább hálósobába való látványnak bizonyult.

Körben ültek az urak a padokon, puderesen és monoklisan és harmatosan a parfümöktől: míg Cor-

ner a rakettel kezében, egészen különösen hatott mellettünk: egészen egyszerű, erős és nagy volt hozzájuk képest, hogy ilyen egyszerűen mondjam.

Celeste akkor csak Cornerrel játszott, mindig mellette tollászkodott, a meccsek közötti időben is, majdnem meglátszott rajta, hogy háromezer dollárt kapott tőle reggel. Egyébként ők játszották köztünk a legjobb tenniszt; Celeste finom s ötletes európai játékkal örvendeztette meg a nézőt, míg Corner egy vad s elamerikaiasodott Lacoste, eredetileg is egyszerű, egyforma, megbízható stílusában nyerte a gamejeit.

Miközben játszottak s Corner sorra kapta a megérdemelt tapsokat, amikre a játéka már önkéntelenül is berendeződött, mint a színészé, Grita mellém furakodott s azt mondta:

— Stone, — beszélni szeretnék veled.

Valami különös tekintettel nézett kazalba szóródó hajó alól, csillogó s mégis levert tekintettel s gyors, fürkésző pillantással.

— Stone — mondta sürgetőleg —, hallgass meg, szeretem Cornert és nem akarom, hogy ez a nő nem tudom, mit csináljon vele.

— Mit csinálhat vele? — kérdeztem ártatlanul.

— Stone, én aggódom Corner miatt, szeretnék véget vetni az eddigi helyzetnek és nagyon megváltozni.

— Az jó lesz bizony, — mondtam közömbösen.

De a pillanat hamar elmúlt s Grita már vilámló tekintettel nézett körül és sietett összeállítani a négyest.

Mindegy; a szó elhangzott.

Azonnal siettem délben lerázni Cornerról Celestet, s elmondtam neki, hogy Grita megtört s kijelentette, hogy szereti őt.

— Eredj a pokolba — felelte Corner —, ez nem igaz.

— Hogyne lenne igaz?! — mondtam bosszankodva.

— Így akartok rávenni valamire, te és Goro, mi?! — makacskodott.

— Kérdezd meg Gritától, ha nem hiszed.

Nem tudom, hogy és milyen szavakkal történt, elég az, hogy Grita, Corner kérdésére, még aznap letagadta a beszélgetést, amelyet velem folytatott.

*

Ez már komolyan bosszantott, végre is megértettem Gorodint, aki nyugalomra és Celestere vágyott — milyen ellentmondás, vetette közbe a szerző — és magam is úgy voltam, hogy lassan, de feltartóztathatatlanul beleszerettem Jobyna Norman személyébe, aki az említett Norman and Mittledown kiadócég leánya volt s akivel való első szerelmi kalandjaim csak abban az esetben érdekelhetik majd az olvasóidat, ha nem árulod el nekik, hogy Jobyna ugyanaz a nő, aki ma a feleségem; mert egy szerelmespár üzelmei mindig érdeklik az olvasók bizonyos rétegeit, de hogy valaki mit csinált a feleségével, amikor még nem volt a felesége, az igazán unalmas egy dolog. Bár nem mondom, meg lehetne próbálni egy regényfajtát, amely a happy enddel kezdődik, és esetleg válással végződik. Ebben az esetben ugyanis nemcsak a vége édes és szirupos, de az eleje is, s ha ügyesen csinálod, a közepe is.

Bocsáss meg, hogy elkalandoztam, kétségtelenül dühös lehettem tehát s rárontottam Gritára, komolyan elővettem, hogy ennek nem lehet jó vége s ha már nekem bevallotta, mért tagadta le Corner előtt, hogy szereti.

Erre csodálkozott és rögtön letagadta, hogy letagadta; persze Corner viselkedett lehetetlenül megint.

Ugyhogy nem maradt más hátra: tanácskozássra gyűltünk össze, Gorodin, Jemmy és én; s kénytelen volt egy jó ötlet az eszembe jutni, mint mindig, ha a többiek már végkép tanácstalanok.

*

Abban állapotunk meg — figyelj jól ide —, hogy Gorodin azt mondja Gritának, hogy a nevéen lévő négyszázezer dollárt a Canadian League Bankból máshova akarja áttenni, mert rossz híreket kapott erről a bankról. Ezért Gritának ki kell adni a pénzt. Ezután Gorodin felveszi a saját pénzéből is azt, amit rövid idő alatt mozgósíthat, és bár Corner nem nyúl a maga pénzéhez, azt mondja Gritának, hogy Goro az ő pénzét is kölcsönkérte. Ezután Gorodin nyom nélkül eltűnik a pénzekkel, szökést rendez és mi itt maradunk pénz, Grita pedig támasz nélkül.

Arra spekuláltunk ugyanis, hogy Grita Cornerre legyen utalva s Corner egy ideig szegénységre kényszeríti Gritát, ami tudvalevőleg eleinte rosszabb hozza az embereket egymáshoz.

Itt volt még Corner aggodalma, hogy Grita, aki jól ismeri Gorodint és régi, hazai szálak kapcsolják hozzá, nem fogja elhinni róla, hogy képes őt cserbenhagyni és megszökni a pénzével.

Erre is találtam megoldást. Gorodin magával viszi Celestet. A nő vette rá a csalásra és szökésre, tehát,

s ilyenmódon mindjárt érthető és elképzelhető lesz az eljárása.

Gorodin nagyon jónak találta az ötletet s talán örült is, hogy békében élhet Celesttel egy darabig. Ugyanis azt beszéltük meg, hogy én kiforszírozom Cornert és Grita házasságát s mikor már kezdik unni a szegénység derűs romantikáját, sürgönyözők Gorodinnak, aki megjelenik, átadja a pénzt és gratulál.

Addig pedig Gorodin, bár kívül az USA határán, de közel ahhoz, megbujik valahol Celesttel, főleg az első időben, amíg a rendőrség esetleg lármát csap, mielőtt a károsultak felfüggesztetik az eljárást.

A terv mindnyájunknak őszintén tetszett, kivéve Cornert, aki még e pillanatban nem látta át annak nagy koncepcióját, ható- és horderejét.

Mindenesetre értesítettük Celestet, aki szívesen belement a kalandba, annál is inkább, mert, ugylátszik, Mappinnal már semmi kapcsolata nem volt s e pillanatban ráért az efféle, nem éppen kellemetlen s eléggé szórakoztató tréfákra, vagy minek nevezzem.

Mondanom sem kell, hogy Grita egészen gyanutlanul s szó nélkül intézkedett, hogy a pénzét Gorodin felvehesse.

Az este azt mondtam Gorodinnak, hogyha még soká ily menne mindez, a vége az lenne, hogy a szőke néger pénzt kérne Gritától, — nem tudom megindokolni, ez volt az érzésem, és az érzéseim egészen megbízhatók.

NEGYVENEGYEDIK FEJEZET,

amelyben Gorodin idegen pénzzel megszökik, mindenki felszisszen.

Mikor már minden előkészületet megtettünk, azt mondtam Gritának.

— Édes angyalom, rettentő rossz sejtelmeim vannak. Az az érzésem, hogy hamarosan valami nagy finansiális csapás ér minket. Engem és téged —, minket valahogy szeret a pénz, szerelmes belénk, tehát nem hü, mint egy-egy feleség, hanem játszik velünk, mint a hullámverés a molóval.

Grita mélyet ásított.

— Kiváncsi volnék — folytattam hiven a tervünkhöz —, hogy milyen anyagi körülmények közt élnek udvarlőid, mr. Mbautch (a néger), és nagynevű író-barátod. Tegyük fel, hogy valamikép mindnyájan tönkremennénk, rajtad csak egy jó házasság segítene. Tekintve, hogy Corner nem való hozzád, egyszer már meg is kérte a kezéd, ha jól emlékszem s te kiköszaroztad.

Grita egész szériákat ásított. Ez este tizkor volt, végre bejött Corner s fejével tagadólag intett felém.

Erre Gritához fordultam.

— Gritch — mondtam neki —, eddig nem akartam megmondani neked, — vártam, hogy Jemmy alaposan utánajárjon, hogy mi is történt —, de most már látom az arcán, hogy miről van szó — nem áltat-

hatunk tovább: Gorodin megszökött. Felvette a te négyszázezer dollárodát, az ő ötszázezrét, ami pénzben és papirosban volt és kölesönkérte a Jemmy pénzének javarészét is.

— Most jövök a rendőrségről — szólt közbe Jemmy —, ahol azt mondták, hogy Gorodinék háromnegyedtízkor átlépték a mexikói határt, azután eltűntek a rendőrség »szeme« elől.

Grita idegesen nevetett.

— Nem szégyellitek magatokat, ilyen tréfákat csinálni?

— Komolyan beszélünk, Gri — mondtam —, mi magunk sem hittük mindjárt, hiszen tudjuk, hogy kicsoda volt Gorodin és milyen szálak fűztek benneteket egymáshoz. Sajnos, egyetlen mondat megmagyarázza és érthetővé teszi ezt az borzasztó dolgot: Gorodin már egy jóideje Celeste hálójába került és Celesttel együtt szökött meg.

— Celesttel?! — sikoltott Grita —, hiszen ez borzalmas! — és lerogyott egy börtámlás székre.

— Igen, sajnos, — folytattam kiméetlennül — és ez végzetes, az ő korában. Nem hiszem, hogy az a nő egy centet is benne hagy.

Grita tágranyilt szemmel zokogott, ez a hír jobban megrázta, mint bármi más a világon, nem a pénz miatt, látszott, hanem Gorodinért, akiben annyira hitt és bizott. Ekkor jött az ellenméreg: Grita füléhez hajoltam és azt sugtam neki:

— Corner pedig azért foglalkozott mostanában olyan sokat Celesttel, mert meg akarta akadályozni azt, hogy Gorodin ide jusson.

De Grita vigasztalhatatlan volt és ugylátszott, nem is hallja, mit mondok neki.

A dolog mindig érdekesebb lett, másnap a helyi lapok tele voltak az ismert manager szökésével, aki magával vitte a világ bajnok pénzét és »gyámleányá«-nak támasza lévén, azt is bizonytalan helyzetben hagyta hátra.

Ez nagyon kellemetlen volt, hogy a lapok megneszelték a dolgot, sajnos, ezirányban nem voltunk elég elővigyázatosak.

Megbeszéltük Gritával, hogy természetesen megakadályozzuk, hogy a rendőrség firtassa az ügyet, — a károsultak nem kívánnak eljárást s így az nem is volt folytatható —, azonkívül cáfolatot adtunk a lapoknak, amelyben a Gorodin szökéséről szóló hirt az első szótól az utolsóig koholtnak és téves információ alapján nyilvánítottuk.

Ennek ellenére, Grita udvarlói attól kezdve, eltűntek a láthatárról.

Pár napig vártunk, hogy ne legyen feltűnő, azután visszautaztunk Newyorkba.

Az álhírekre csakhamar előálltak Gorodinnak olyan hitelezői, akik egyébként boldogok lettek volna, hogy Gorodin tartozik nekik; azonban, valami bajt szimatoltak s mint a keselyük leptek el engem, titkári minőségemben, hogy fizessek, különben a rendőrséget kéri fel, kutassa ki Gorodin hollétét. Miután a tréfát nem lehetett odáig vinni, hogy a villát eladjuk, Corner titokban ideadta a pénze jórészét s azzal mindent kifizettem. Ha Goro visszajön, nem okoz ez különösebb fennakadást.

Grita azonban még mindig hitetlenkedett és csak amikor egy hét eltelt, két hét, három hét, akkor látta be, hogy Gorodin tényleg megtette azt, amit nem akart elhinni róla.

Grita ennek a hatása alatt nagyon megváltozott.

Komoly és szótlan lett, gyakran számolgatott és tervezgetett magában s mikor én visszamentem a lap-hoz s Corner megtiltotta Gritának, hogy újra megpróbáljon visszajutni ugyanoda, szó nélkül engedelmeskedett.

Bár nem mondta, látszott rajta, hogy teljességgel belátja eddigi viselkedésének helytelen voltát s megismeri Cornerben az igazi férfit és igazi embert.

Corner pedig nem ment el mellőle. Esténként az erkélyen megfogta a Grita rövidfürtös fejét és simogatta, közben pedig mindent elmondott neki, ami Európában történt vele; a Celeste-ügyet kivéve, a szerkesztőségi kalandját, a szénégető és nejének történiáját és az izgalmas hajóutat visszafelé.

Grita szemében megváltozott valami, amikor most Cornerre tekintett s egész lényén valami olyan nőieség ömlött el, amit nem tételeztem volna föl róla. Valami elpattant benne, valami lányos konokság; s valami kinyílott benne; szemmelláthatólag meg is szépült tőle.

A tervem tehát teljes sikerrel kecsegtett.

*

Nem tudom, mi történt aztán köztük, Corner egy napon megkért, hogy szerezzek be bizonyos iratokat és tegyek meg bizonyos intézkedéseket.

Ugyanekkor kijelentette, hogy Grita nem akarja egyelőre, hogy bárkivel szerződést kössön, a maradék pénzből vesz ki egy kétszobás lakást és ott fognak élni az első időben, mint két galamb.

Corner egyáltalán nem mulatott a dolgon és meg kell mondanom: elégedetlen volt.

Az volt a véleménye, hogy Grita azért lesz a felesége, mert látja, hogy nincs más menekvés a szá-

mára, teljesen kilátástalan a jövője, az egyetlen, amit tehet, hogy elárusítónő lesz valamely áruházban, ennél mégis kellemesebb cím a mrs. Corneré.

Nem tagadom, a dolognak volt valami ilyes színe. Magam is azt vártam, hogy Grita egy ideig még a forma kedvéért is vonakodni fog, ha már eddig olyan »nagy fiu« volt.

Dehát a fontos volt, hogy összeházasodjanak és Gorodin visszajöhessen, a többi nem az én dolgom.

Az esküvő egészen csöndes volt, s Grita attitűdje annyira hasonlatos volt egy kezes bárányéhoz, hogy komolyan megdöbbsentem.

Az esküvő után magunk között kisebbfajta bankettet rendeztünk, utána a fiatalok hazamentek romantikus egyszerűséggel és költői csinnal berendezett kétszobás paradicsomukba, valahol az East River tájékán, a hetedik emeleten.

NEGYVENKETTEDIK FEJEZET,

amelyben Grita és Corner szegényen, de boldogan élnek.

Másnap reggel tizenegy óra tájt, bár nem volt ildomos, fel kellett keresnem az ifju házaspárt, hogy meggyőződjem róla, meddig kell még Gorodinnak a Mexico Citybeli Hotel Estancia Majó-ban gubbasztania.

A lakás egy ház hetedik emeletén volt s első látásra egy utálatos amerikai kispolgár-lakás benyomását keltette. Volt benne grammofón, falbaépített mosogatógép, főzőgép, takarítógép, menüprogram a falon — az egyetlen olvasnivaló — s egy írógép, hogy minek, nem tudom.

Corner a konyhában állt, egy reggeli romjai felett s bőrszijen fente a borotvakését, ingujjban. Bár mogorván fogadott, valami belső jókedv látszott meg rajta; és káröröm is, amint befelé mutatott.

— Eredj be hozzá, beszélni akar veled.

— Szeretném elkerülni — mondtam —, mondd el te, amit tudnom kell Gorodin miatt, a többi nem érdekel.

— Miért? — csodálkozott.

— Tudod, hogy mindig szerelmes voltam Gritába s egyébként sem épületes élmény szemügyre venni egy fiatal lány romjait.

— De hiszen — morogta Corner — sohase mondtad, hogy szereted Grit?!

— Nem mondtam? Gorodin se mondta, pedig ő is szerette Gritát. Minek hiába mondani?

— Csak menj be hozzá — dörmögte —, beszélni akar veled.

— Hát jó — mondtam —, de ez az utolsó áldozat, amit értetek hozok.

Grita a szokott selyempyjamájában hevert az ágyon, cigarettázott és a füstöt párhuzamos csikokban fujta fölfelé.

Kissé sápadt volt, kissé fontoskodó, kissé komoly és kissé túl bölcsen nézett le rám, a tapasztalatlan ifjura.

Ez már így van náluk.

Leültetett az ágya szélére. Mintha hangyák gyülekeztek volna a bőröm alatt.

— Stone — mondta valami hanyag fölénnyel, mintha nem lett volna még tegnap éppolyan taknyos és tapasztalatlan, mint én —, mi a véleményed, kell pénz a tartósan jó házassághoz?

— Miért? — kérdeztem értetlenül.

— Kell, vagy nem kell? — sürgette.

— Persze, hogy kell.

Elgondolkozott a cigarettája füstjén merengve.

— Akkor azt hiszem, ideje volna itthagyni ezt a vacak lakást.

— Ideje volna — kiáltottam lefittyent állal —, de hiszen egy napja sincs, hogy itt lakol?!

— És mégis — mondta lehunyta, nagy pillái alól szurósan figyelve — az a véleményem, ideje volna már visszahívni Gorodint.

— Kicsodát?

— Gorodint. Nem tudom, hol van, de hívjátok vissza, már elég volt ebből a komédiából.

— Mi — dadogtam —, hát Corner megmondta neked... hogy...

— Corner nem mondott semmit. Tegnap este óta egy okos szót nem hallottam tőle. Kezdetől fogva tudtam, hogy Gorodin nem szökött meg tőlem, ez csak a ti nagyszerű trükkötök volt.

Nem tudtam szóhoz jutni.

— Hát csak nem képzeled, — kiáltotta magából kikelve, — hogy egy percig is elhittem Gorodintról egy ilyen szörnyüséget?! Te majom.

Benyitott Corner és Gritához fordult.

— Csak mosd meg jól a fejét, — mondta nevetve —, az ő ötlete volt.

*

Még én azért megkérdeztem Cornert, hogy nem ő árulta-e el feleségének a tervünket, Corner azonban esküdözött, hogy maga is alig tudott hová lenni a csodálkozástól, amikor Grita egyszerűen bejelentette neki, hogy kezdetől fogva tudott mindenről.

Ilyenformán a következő sürgönyt küldtem Gorodinnak Mexico Citybe:

»Jöhetsz, a dolog all right. Corner és Grita férj és feleség, pénzre van szükségük. Kilkenney.«

Ezzel, úgy véltem, az én szerepem megszűnt a dologban és a magam ügyei után láttam.

Ugyanaznap a N. N. főszerkesztője maga elé hivatott.

— Fiatalember — motyogta álmosan —, mr. Norman, a Norman and Mittedown kiadó cég társtulajdonosa, értesemre adta, hogy hallott az ön készülő történelmi regényének alapötletéről, amely annyira

tetszik neki, hogy azonnal meg akar rendelni önnél egy bűnügyi regényt.

Miután az N. and M.-cég velünk egy ön előtt sem ismeretlen szoros kapcsolatban áll, elhatároztuk, hogy önt lapunknál tartjuk és kora ellenére a szép-irodalmi rovatunk élére helyezzük.

Hogy aztán a mr. Norman ajánlatában rejlő aranybányát ön mi módon aknázza ki majd, ez a kegyed dolga és mi nem avatkozunk bele.

— Főszerkesztő ur — feleltem meghatottan —, ismeri ön Jobyna Normant?

— Nem; — bámult rám — miért?

— Látásból sem ismeri? — faggattam.

— Nem, de mit akar ezzel?!

— Főszerkesztő ur, nézze meg egyszer messziről. Ha az a lány véletlenül falunak születik, zárándokhely lett volna belőle.

— Megörült — motyogta a főszerkesztő —, nézze, adok egy port magának az enyéimből, hogy újra munkaképes legyen.



Persze Cornerék is nagyon örültek ennek és mindenképpen nagy jövőt jósoltak nekem; de egyébként inkább a sürgönyt lesték, amelyben Gorodin az érkezését jelzi. Hiszen annyira szerették őt, hogy a boldogságuk nem volt teljes nélküle. Az ember pedig addig nem nyugszik, amíg a boldogsága nem teljes, ezért nem lehet soha boldog.

Két nap telt el azóta, hogy sürgönyöztem Gorodinnak és még nem felelt.

Corner és Grita mégis könnyen elviselték ezt a két napot. Mint két méh, amely kölcsönösen virágnak nézi a másikat, úgy szívták egymásról a mézet

s szédülten élvezték a maguk és egymás szerelmét. Mind a ketten formájuk teljében voltak — sportnyelven szólva —, ami a szerelmet illeti.

De én, engem nagyon is nyugtalanított a Gorodin hallgatása s nem nagyon tudtam, mire vélni.

*

Ekkor futott be Gorodin távirata, amelyet még most is a tárcámban őrizek, nézd:

»Nem tudok jönni, adósságaim vannak, utiköltségem nincs, C. minden pénzzel eltűnt. Gorodin.«

Elvégre, amiben Jemmy elbotlott, abba Gorodin is beleeshetett, nem? Mi a véleményed Celesteről?

Országos Széchényi Könyvtár

NEGYVENHARMADIK FEJEZET,
amely Gorodin és Celeste kalandjáról szól.

Gorodintól aztán megtudtam majdnem mindent, majdnem az igazságot.

Amikor eltűntek Celesttel, ő megmagyarázta a nőnek, hogy miért rendezi ezt a szökést, hogy tudniillik a Grita és Corner ügyét rendezze végre. Celeste nevetett ezen és azon is, hogy Gorodin őszintén megmondta neki, mennyire örül, hogy a gyámleányán úgy segíthet, hogy Celesttel utazgathat. Celeste kedvesen mosolygott ott az uton és azt mondta, nagyon örül, hogy így van.

Akkor aztán, Mexico Cityben, nagyszerűen éltek. Celeste ajánlkozott — akárcsak egykor Corner esetében —, hogy mint a titkárát vezeti be Gorodint álnév alatt a szálló könyveiben, hogy a rendőrség okvetetlenkedését elkerülhessék.

Paradicsomi hetek teltek, Gorodin szerint, Celeste engedelmes és hálás nőnek bizonyult, akinek egészen európai fogalmai voltak női kötelességeiről és szó nélkül, szívesen elfogadta a pénzt annak ellenére, hogy bizonyos szempontból, bizonyos ellenszolgáltatásnak is beillő valamit nyújtott érte. Gorodin enyhén és boldogan megörült, második, vagy hanyadik ifjúságát élte és nem mondott volna le ezidőtájt semmi áron Celesteről.

Ekkor azt mondta neki ez a bámulatosan intelligens nő:

— Miután a védeniceid még egy ideig tényleg meglesznek nélküled, azt ajánlom, hogy valóban szökjünk meg innen.

— Innen? — csodálkozott Gorodin. — De hová?

— Ahol senki sem zavar és úgy élhetünk, mint a nászuton szoktak. Végy egy farmot valahol a közelben.

Később mégis abban állapodtak meg, hogy áthájoznak Európába és nyugodtan élik a világukat. Gorodint megszédítette ez a nő és úgy képzelte, Gritának igazán nincs már szüksége rá, vagy mit képzelt és hogy Grita igazán nem kívánhatja tőle, hogy egész életét egy olyan szoknya mellett élje le, amely nem neki termi a gyönyörűséget. Így aztán hajszálon mult, hogy nem tette meg csakugyan, hogy megszökött Grita pénzével, egészen úgy, ahogy azt Grita hitte róla, helyesebben nem hitte.

Mondom, ebben csak az a csekélység akadályozta meg, hogy Celeste egészen az ismert, és alkalmasint többször bevált módon eltűnt a Gorodin pénzével. Elnyelte a föld.

A hajó indulása előtti estén egy kis külvárosi hotelben vettek ki egy szobát, mint férj és feleség, hogy minden nyomot eltöröljenek.

A fullasztó melegben a lapos tető alatti erkélyre ültek ki, pyjamában. Celeste fölülmulta önmagát, ami az izgató és kíváncsi nőiességét illeti és látszólag önfeledten csókolta a Goro kopasz fejét. Egyszerűen egy olyan közismert kábitószerral kábitotta el éjszakára, amelyről nem lehet meghatározni voltaképpen, szigoruan véve, külsőleg, vagy belsőleg használják-e? És reggelre eltűnt a pénzzel, vitte a hajó Európa felé.

Gorodin nem lepődött meg tulságosan, inkább annak a fényűző szállónak a portása, ahol eleinte laktak Celesttel s akihez most naponta bejárt, nincs-e postája tőlünk?

*

Gorodin úgy beszélt erről, olyan szárnyszegetten, mintha előzőleg komolyan kíváncsi férfinak képzelte volna magát — hiszen meglehet, hogy meg is tette —, egyszerűen szomorú volt nézni és hallgatni. Egymagában ötszáz röhögő ember kedvét el tudta volna rontani. Pedig hát az, ami vele történt, igazán mindnyájunkkal megtörténhetik, kivéve azt a néhány szerencsétlent, akivel már ez sem történhetik meg.

NEGYVENNEGYEDIK FEJEZET,

amely egy különös arckrém összetételéről is szól.

Gorodin nagyjában már régen rendezte ügyeit és kezdett felnyomulni úgy, ahogy a pénzemberek sorában, amikor köztünk még mindig nem mert mutatkozni, talán szégyelte magát, talán a Grita négyszázezrét akarta sér-tetlenül lábai elé tenni, mikor majd újra megjelenik angyali szive előtt? Mit lehet tudni egy kövér és öregedő és öröklötten lovagias férfinál, mint Gorod-in? De Corner elcsipte egy szép napon s rávette, hogy szervezzen vele egy délamerikai turát, amitől tényleg óriási eredményt lehetett várni, hiszen a leg-gazdagabb világrészben még nem látták az új világ-bajnokot.

A tura két hét alatt nyélbe lett ütve, rendkívül jó feltételek mellett s Corner úgy határozott, hogy Grita Newyorkban maradjon, ahol is egy társal-kodónő s az én gondjaimra bízta. A társalkodónő éjjel, én pedig nappal pásztorkodtam Grita mellett a hat hét alatt, amíg Corner távol volt.

Ezalatt a hat hét alatt gyönyörű napokat éltem Gritával, a szerelmem, amelyet a céltalanság és re-ménytelenség bacillusai már teljesen felemésztettek, most, hogy úgy mondjam, agonizált s egy végső fellobbanásban új erőre kapott, hogy utána átadja a helyét a Jobyna iránti őszinte és tisztelettel rajon-gásnak.

De most még, ez a hat hét az én időm volt s Grita, mintha megérezte volna, hogy mi megy végbe bennem, úgy viselkedett, szelid és hűvös bánattal, mintha attól félne, hogy elárulja, hogy nem érez irántam semmit.

Ez szép volt tőle: a magasabbfoku nőiesség egy késő s télies báju gesztusa.

Meg kell, hogy bocsáss nekem, öreg szószólóm, de ez a pont, ahol mindig elérzékenyülök, ha emlékezéseimben eljutok idáig, ennek a hat hétnek a történetéhez.

Tudom jól, én csak afféle mellékalak leszek regényedben, amit annak köszönhetek, hogy az igazsághoz hiven közöltem veled a történetet s nem tuloztam benne a magam fontosságát. Mégis, ez a hat hét volt az a balkón, amelyről szépen áttekinthettünk mindent, ami velünk történt egy rövid év alatt. S Grita sokat mesélt, amit már nem érek rá elmondani, de ami mély nyomot hagyott bennem, aki a történetek hősei közül Gritát tudtam a legkevésbé lelkében megközelíteni.

Például, egyszer az Accident-Grill-Roomban ülven, eszembe jutott Ström kapitány s a többiek s faggatni kezdtem az udvarlói s flörtjei felől Gritát. Mindig nagyon érdekelt egy ilyen fiatal lány belülről; Grita meg különösen.

Azt persze, mint egy-egy regény végén szokás, hogy hősi vakító tisztaságban álljon előttünk, nem süthette ki mindannyiról, a négerről és a többiről, hogy régen elveszett bátyjai voltak, csak nem akarta megmondani, mert valamely aljas szövetkezet üldözi őket. No és jómagam? A Hotel Heller?...

De mondott róluk és velük kapcsolatban magáról, egyebet.

A néger, mr. Mbauch például, nem szőkitette a haját, hanem a fehér bőrét festette feketére, valami különös arcfestéssel.

Ezt a festéket a négerek találták ki, egy szabadságharcot szító banda, amely — miután keveselte az amerikai négerek számát — el akarta árasztani az Államokat ál-négerekkel, e célra felbérelt fehér sőpredék befestése révén, hogy rémületbe ejtse az Államokat a négerek óriási tömegével.

Mr. Mbauch állítólag egy ilyen mű-néger elő-
 őrs volt s sokat beszélt Gritának e különös arckrém ledörzsölhetetlen voltáról s bizonyítékképen megakartá csókolni Gritát. Bizonyos vagyok benne, hogy a történetből egy szó sem igaz, csak az érdekesség kedvéért mondta el a fekete s azért, mert szégyelte, hogy néger. De egy csókot kapott érte.

A többiek még nehezebb uton-módon jutottak hozzá. Ström például cserébe megigérte, hogy eltűnik Grita közeléből — még a szöktetés előtt —, de forró leveleket ír neki egy darabig, — Grita se tudta megmondani, minek kellett ez neki.

És így tovább.

*

Ne mondja senki, hogy Amerika nem tud disztigválni a foglalkozási ágak alacsonyabb, vagy magasabbrendű voltának megítélésében. Nemcsak boxbajnokok vannak itt, ahol a rikordok jelzik mindenben a fejlődés szakaszait. Van rágógumi-bajnok, mr. Itchell, aki negyvennyolc óráig tartott a szájában egyetlen szem gumot, miközben táplálkozott és dolgát végezte. Távalvó világrikorderünk, aki közkívánatra

tíz teljes napig tudott aludni, anélkül, hogy bármi baja lett volna, majd a saját rekordját tizenegyésfél napra javította. Mégis, senkinek sem jut eszébe, hogy Cornerünket ezek bármelyikével is egy napon említse, még azt a Smith Steve Johnt is beleértve, aki arról híres, hogy a legtöbbször tévesztették össze más Smithekkal.

Corner mégis valami olyat ért el, mint a világhír és most már nincsenek kétségei, szerénységén megérezik az öntudat kovásza s egész attitűdjén férfias derü csillámlik. Ha én irtam volna meg ezt a regényt, itt kezdtem volna, amikor a hős már megérett arra, hogy hős legyen s már nem történik vele semmi más, mint az, ami a regényírónak eszébe juthat.

Európa rosszul teszi, hogy oly kevésbé érdeklődik az Egyesült Államok Boxszövetségének belső élete iránt. Hamhawk urat nyugalomba küldték, mert erősen »nedves« volt, s — minő csodálatos kontraszt — erősen baloldali. Lemondatták kivüle még az egyik társelnököt, mr. Brownt, mert az elnökségben vele együtt tizenhárom Brown foglalt helyet és az urak ennek tulajdonították, hogy az utóbbi időben minden fogadást elvesztenek.

Abban azonban mindnyájan megegyeznek, hogy Corner minden idők legjobb boxolója, gondolod, hogy igazuk van? Majd ha visszatér a ringbe, nézd meg egyszer, s azt fogod felelni: föltétlenül.

NEGYVENÖTÖDIK FEJEZET,
amely szerencsére az utolsó.

Azon a napon, amikor az előző fejezet utolsó mondata után pontot tett a szerző, jelentőségteljes sóhaj kíséretében — az alább közölt levelet kapta Stone Kilkenneytől.

»Kedves Barátom!

Napok óta lelkiismeretfurdalások gyötörnek, rémeket látok. Tartozom neked egy vallomással:

Én nem létezem.

Nem. Te találtál ki engem és ez a tudat, lidércnyomásként üldöz, nem akarok a rendőrség kezére kerülni, isten őrizz, ismered steril erkölceimet.

Könnyíteni akarok a lelkiismeretemen, amig nem késő. Nem én közöltem Veled a barátaim naplójegyzékeit, s a velük történeteket, barátaim se léteznek, Corner se létezik, Grita se létezik, Amerika se létezik. Csak Te létezel, barátom.

Te találtad ki az egészet, bevallom és mindent elhárítok magamról.

Egy kritikai írásodban megírtad egyszer, hogy a nagy hazugok meséit azért hallgatjuk olyan élvezettel, mert nem feszélyeznek az önmagunkkal való elhitetés kényszeredett eszközei és trükkjei: szabadon röhöghetünk a röhögnivalón és röhöghetünk a sirnivalón, hiszen minden koholmány.

És jobb, ha végül arra gondolunk, muló szomorúsággal, hogy mindez *valóban* megtörténhetett volna; mintha igazán-megtörténtnek talált história olvas-tán azzal vigasztalódunk, hogy *ugyse* igaz az egész.

Persze, teljes őszinteség az lett volna, ha előre megmondom, hogy az egész csak tréfa.

De nézd csak: mindössze két teljesen őszinte do-log van a világon: a csontváz és a történelmi távlat. A hazug sem lehet teljesen őszinte, mert hiszen vagy eleve hazugság, amit mond, vagy a végén derül ki róla, hogy az, vagy igazság, de nem hiszik el, de sohasem az, aminek látják, és sohasem az, ami; mert a nézőpontból változik.

Én nem akarok nagyképünek látszani; és tartoz-tam magadnak ezzel a vallomással.«

*

Amire szeretett barátom postafordultával kapta a választ:

»Kedves Kilky!

Vallomásod koholmány, mellyel regényem sikerét akartad aláásni. Nem mondom, hogy nem lehet az igazságokat koholt történetekbe rejteni, de nem mu-száj, az ember úgy is mondhat igazat, hogy igazat mond. Fenntartom, hogy régen ismerlek, valóban lé-tezel és veled és barátaiddal valóban megtörtént mind-az, amit az eddigiekben ismertettem.

Vagy tagadd le, hogy ezerkilencszázhatban szület-tél Yorkshireban, ahol a sertések; hogy apád európai iskolába járatott és velem együtt végeztél bizonyos ta-nulmányokat Bécsben; tagadd le, hogy a baloldalon három aranyfogad van, tagadd le, hogy aranyórád-ba

Grita Monsky ajánlást vésetett; tagadd le, hogy véletlenül estek ki fiókodból a lopott naplójegyzetek, mikor mostanában utóljára találkoztunk és hosszas unszolások után voltál csak hajlandó megismertetni a történettel, amelybe bepillantottam. Tagadd le, hogy mindig jóbarátok voltunk és tagadd le, ha képes vagy rá, hogy most csak azért cáfolod az adatok valódiságát, mert sajnálsz, hogy nem a magad céljaira használtad fel őket.

Ezennel visszautasítom tehát rágalmaidat és ha te nem vagy hajlandó, én felelősséget vállalok mindenért. A közönségnek igenis kell, hogy elhihesse, hogy minden úgy történt, ahogy leirom, különben nem képes együttérezni a szereplőkkel, amire pedig nagy szükségük van. De én legkomolyabban mondom, gondolják meg majd, lehet-e egy történet kitalált, amelyet te, Stone Kilkenney, magad láttál és hallottál, lehet-e egy történet koholt, amelynek ismert személyek a főszereplői, lehet-e mindez elképzelés, amikor annyira nem hasonlít az elképzelt történetek hibátlan, precíz és minden kritikát kiálló gördüléséhez — különben; nem vitatkozom —; te tudod, hogy mennyire megtörtént mindez, az olvasó pedig látni fogja, különféle jelekből, az ő csálhatatlan éleslátásával.

Kimélj meg tehát a jövőben tettetett lelkiismeret-furdalásaidtól és ha már igazat mondtál, ne hazudd, hogy nem igaz, — egyébként üdvözlöm — add át — Cornert és a többieket és téged, akinek létezéséről — mégegyszer — époly bizonyos lehetsz, mint ahogy biztosan tudod, hogy én: én vagyok, amíg csak lehet.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

